

Załącznik do Biuletynu nr 30/17

Załącznik do Uchwały Nr XXXI/.../17 Rady
Miejskiej w Chojnicach z dnia 28 kwietnia 2017r.

Gminny Program Rewitalizacji

Miasta Chojnice

Niniejszy dokument sporządzono zgodnie z zasadą partnerstwa i partycypacji w ścisłym porozumieniu i przy współpracy z samorządem gminnym i przedstawicielami społeczności lokalnej.

Zamawiający:

Miasto Chojnice

Stary Rynek 1
89 -600 Chojnice

Wykonawca:

„EU-CONSULT” Sp. z o.o.

ul. Wały Piastowskie 1
80-855 Gdańsk

Chojnice
11.2016 - 02.2017

Spis treści

1. Streszczenie	5
1.1. Opis powiązań GPR z dokumentami strategicznymi	5
1.2. Obszar rewitalizacji	5
1.3. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji.....	5
1.4. Wizja	6
1.5. Cele Gminnego Programu Rewitalizacji	6
1.6. Planowane projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne.....	7
1.7. Mechanizmy integrowania działań.....	7
1.8. Indykatywne Ramy finansowe rewitalizacji	8
1.9. Mechanizmy partycypacja społeczna.....	8
1.10. System wdrażania (realizacji) GPR.....	9
1.11. System monitoringu i oceny GPR	10
1.12. Niezbędne zmiany w dokumentach strategicznych miasta	10
2. Wprowadzenie	11
2.1. Podstawy prawne rewitalizacji	11
2.2. Cel, założenia i zakres opracowania	11
3. Opis powiązań GPR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi na poziomie wspólnotowym, krajowym, regionalnym i lokalnym	12
4. Obszar rewitalizacji objęty Gminnym Programem Rewitalizacji	18
5. Szczegółowa diagnoza negatywnych zjawisk i czynników kryzysowych na obszarze rewitalizacji	20
5.1. Cel i założenia szczegółowej diagnozy	20
5.2. Metodologia opracowania szczegółowej diagnozy obszaru rewitalizacji	21
Konsultacje społeczne.....	22
Analiza konsultacji społecznych.....	24
5.3. Podobszar: Dzielnica Dworcowa	27
Podstawowe problemy społeczne, gospodarcze i przestrzenne zidentyfikowane na obszarze	27
Analiza SWOT	51
Lista potencjalnych partnerów wraz z najważniejszymi podejmowanymi działaniami.....	52
Ogólny opis podejmowanych działań wraz z określeniem wzajemnych powiązań	52
5.4. Podobszar: Śródmieście.....	54
Podstawowe problemy społeczne, gospodarcze i przestrzenne zidentyfikowane na obszarze	55
Analiza SWOT	70
Ogólny opis podejmowanych działań wraz z określeniem wzajemnych powiązań	70
5.5. Wnioski: analiza przyczyn degradacji na obszarze objętym programem	72
5.6. Analiza lokalnych potencjałów występujących na obszarze rewitalizacji	72
Potencjał gospodarczy i konkurencyjna gospodarka	72
6. Wizja wyprowadzenia obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego (planowany efekt rewitalizacji)	74
7. Cele rewitalizacji i kierunki działań	75
7.1. Rekomendowane kierunki interwencji	76
7.2. Opis Celów strategicznych i określenie celów operacyjnych	78
8. Lista planowanych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych	83
8.1. Lista planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	83

8.2.	Lokalizacja projektów podstawowych na poszczególnych podobszarach	96
8.3.	Lista pozostałych (uzupełniających) przedsięwzięć rewitalizacyjnych	96
9.	Mechanizmy integrowania działań	97
10.	Harmonogram realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji	102
11.	Indykatywne ramy Finansowe GPR.....	103
12.	Mechanizmy partycypacji społecznej w procesie rewitalizacji	104
12.1.	Partycypacja społeczna w procesie szczegółowej diagnozy czynników i zjawisk kryzysowych oraz potencjałów Miasta Chojnice	105
12.2.	Odpowiedzialny społecznie obszar rewitalizacji	107
13.	System wdrażania (realizacji) Gminnego Programu Rewitalizacji.....	108
13.1.	Komitet Rewitalizacji.....	109
13.2.	Struktura zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji	111
13.3.	Aktualizacja GPR	112
14.	System Monitoringu i oceny GPR	113
14.1.	Monitoring	113
14.2.	Ewaluacja	114
15.	Niezbędne zmiany w dokumentach strategicznych Miasta Chojnice	116
15.1.	Specjalna Strefa Rewitalizacji	116
15.2.	Zmiany w Programie gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Chojnice na lata 2015 – 2020.....	116
15.3.	Zmiany w uchwale w sprawie zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji.....	117
15.4.	Zmiany w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy	117
16.	Lista załączników	117
17.	Spis tabel i rysunków	118

1. Streszczenie

1.1. Opis powiązań GPR z dokumentami strategicznymi

Niniejszy Gminny Program Rewitalizacji Miasta Chojnice jest zgodny z dokumentami na szczeblu europejskim (Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu), ogólnokrajowym (Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju, Strategia Rozwoju Kraju 2020, Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010 - 2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie, Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030), Powiatu Chojnickiego (Strategia Rozwoju Powiatu Chojnickiego do roku 2025, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Chojnickiego na lata 2016-2022), Gminy Miejskiej Chojnice (Strategia Rozwoju Miasta Chojnice do 2020 roku, Plan Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy Miejskiej Chojnice na lata 2015-2020, Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla miasta Chojnice, Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Chojnice).

1.2. Obszar rewitalizacji

Charakterystyka obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji w Chojnicach została przedstawiona w raporcie dotyczącym delimitacji obszarów zdegradowanych Miasta Chojnice opracowanym na potrzebę wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Obszary wyznaczone do rewitalizacji to: podobszar Dworcowa oraz podobszar Śródmieście. Obszar wyznaczony do rewitalizacji, zgodnie z zapisami ustawy o rewitalizacji, nie przekracza 30% liczby mieszkańców gminy (29,9%; podobszar Dworcowa – 17,9%; podobszar Śródmieście – 12%) oraz 20% powierzchni gminy (8,5%; podobszar Dworcowa – 5,3%; podobszar Śródmieście – 3,2%).

1.3. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji

Przyczyn degradacji na obszarze rewitalizacji należy szukać przede wszystkim wewnątrz lokalnej społeczności: bezrobocie, ubóstwo, zachowania patologiczne oraz dziedziczenie negatywnych postaw życiowych generują stan degradacji społecznej wewnątrz granic Miasta Chojnice. Społeczność lokalna poprzez korzystanie ze świadczeń pomocy społecznej pogłębia stan funkcjonowania populacji obszaru rewitalizacji, którzy ze względu na brak odpowiedniej infrastruktury czy alternatywy spędzają wolny czas na spożywaniu alkoholu, stojąc w bramach czy dewastując przestrzeń publiczną. Szczególnie zachowania patologiczne, zauważalne są podczas okresu letniego, podczas wydarzeń rozrywkowych w lokalnym nocnym klubie w okolicy dworca PKP i PKS w Chojnicach. Osoby samotne, niesamodzielne są bardzo często pozostawione samym sobie oraz zdane na „łaskę” odpowiednich służb, co powoduje pogłębienie stanu zagrożenia wykluczeniem społecznym.

Dodatkowo wizerunek Dzielnicy Dworcowej stanowi swoisty wyznacznik poziomu jej degradacji, ponieważ powyższy podobszar postrzegany jest jako miejsce niebezpieczne, którego należy unikać po zmroku (szczególnie bram, podwórz i miejsc spędzania czasu wolnego okolicznej młodzieży).

Mimo, postrzegania Śródmieścia jako wizytówki Chojnic, przedsiębiorcy niechętnie lokalizują swoje działalności na terenie obszaru rewitalizacji. Wśród przyczyn tej niechęci wskazują przede wszystkim lokalną społeczność, która ze względu na niski poziom dochodów i styl życia

nie generuje odpowiedniego popytu na usługi i produktu (z wyłączeniem branży spirytusowej).

1.4. Wizja

Wizja stanowi opis pożądanego stanu obszaru po przeprowadzeniu procesu rewitalizacji i osiągnięciu jego celów.

Proponowana wizja wyprowadzenia obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego brzmi:

Obszar rewitalizacji stanowiący wizytówkę miasta oraz istotną dla rozwoju miasta część łączącą dworzec i tereny przydworcowe z centrum Chojnic.

Atrakcyjny, nawiązujący do historii i tradycji obszar bogaty jest w przyjazną i bezpieczną przestrzeń służącą integracji, aktywizacji i rekreacji wielopokoleniowej społeczności. Kamienice na obszarze rewitalizacji przyciągają wzrok, integrują społeczność sąsiedzką oraz tętnią życiem wewnętrznym.

Mieszkańców obszaru rewitalizacji charakteryzuje chęć działania, współpracy, uczestnictwa w życiu społecznym i kulturalnym.

1.5. Cele Gminnego Programu Rewitalizacji

Wizja i misja			
Cel nadrzędny rewitalizacji			
Obszary strategiczne	Społeczeństwo	Gospodarka	Przestrzeń i infrastruktura
Cele strategiczne	Budowa kapitału społecznego na obszarze rewitalizacji w oparciu o integrację wielopokoleniowej społeczności lokalnej	Przeciwdziałanie marginalizacji ekonomicznej mieszkańców obszaru rewitalizacji	Zwiększenie dostępności i jakości infrastruktury społecznej oraz bezpieczeństwa na obszarze rewitalizacji
Cele operacyjne	Integracja i aktywizacja społeczna osób o zróżnicowanym wieku i statusie materialnym	Aktywizacja zawodowa osób zagrożonych wykluceniem społecznym	Zwiększenie bezpieczeństwa i użyteczności obszaru rewitalizacji poprzez inwestycje w infrastrukturę społeczną i mieszkaniową
	Wsparcie osób starszych, niepełnosprawnych, ich rodzin i opiekunów, a także rodzin i dzieci z rodzin dysfunkcyjnych	Wsparcie działalności organizacji pozarządowych, w szczególności podmiotów Ekonomii Społecznej	Dostosowanie oferty i infrastruktury spędzania czasu wolnego do potrzeb osób zagrożonych wykluceniem społecznym
	Przeciwdziałanie patologiom oraz dziedziczeniu negatywnych postaw życiowych	Wykorzystanie dziedzictwa kulturowego i historycznego do promocji obszaru rewitalizacji	Estetyzacja ładu przestrzennego obszaru rewitalizacji oraz poprawa bezpieczeństwa komunikacyjnego

1.6. Planowane projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Jednym z elementów programu rewitalizacji jest wybór i opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w szczególności o charakterze społecznym oraz gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym lub technicznym.

Z Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Chojnice wynikają dwa typy projektów, które zaplanowane są w formie:

- Opisu planowanych podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych;
- Charakterystyki pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Projekty i przedsięwzięcia podstawowe zaplanowane w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Chojnice to:

1. Program wsparcia dla osób niesamodzielnych, seniorów i osób z niepełno sprawnościami oraz ich rodzin;
2. Rozwój usług społecznych z zakresu wsparcia rodziny;
3. Budowa obiektu przy ul. Dworcowej na cele społeczne wraz z zagospodarowaniem otoczenia;
4. Renowacje i remonty elementów wspólnych w budynkach mieszkalnych wraz z zagospodarowaniem otoczenia budynków i przestrzeni publicznych na cele społeczne;
5. Budowa ul. Subisława na odcinku do ul. Towarowej;
6. Kompleksowe zagospodarowanie przestrzeni Wzgórza Ewangelickiego w Chojnicach;
7. Drobne inicjatywy rewitalizacyjne;
8. Stop bezrobociu i wykluczeniu!;
9. Stop wykluczeniu - start na pracę;
10. Zagospodarowanie i adaptacja Fosy Miejskiej wraz z murami obronnymi na cele ścieżki kulturowej w mieście Chojnice;
11. Przebudowa, remont i adaptacja budynku „starej plebanii” na cele edukacji konserwatorskiej, związanej z twórczością Hermana Hana oraz wykonanie robót budowlanych i konserwatorskich w budynku „starej plebanii” i zakup wyposażenia pomieszczeń;
12. Konserwacja i restauracja zabytków: Baszta.

1.7. Mechanizmy integrowania działań

Integrowanie działań stanowi zaplanowanie działań i przedsięwzięć dopełniających się tematycznie, skoncentrowanych przestrzennie i zsynchronizowanych czasowo, które będą finansowane w zbilansowany sposób i efektywnie zarządzane.

Integrowanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych objętych niniejszym programem zostanie zrealizowane poprzez wpisanie w system realizacyjny Programy dbałości o komplementarność:

- Przestrzenną,
- Problemową,
- Proceduralno-instytucjonalną,
- Międzyokresową,
- Finansową.

1.8. Indykatywne Ramy finansowe rewitalizacji

Lp.	Nazwa projektu	Szacunkowa wartość projektu (PLN)	Źródła finansowania
Projekty kluczowe			
1.	Program wsparcia dla osób niesamodzielnych, seniorów i osób z niepełnosprawnościami oraz ich rodzin	1 200 000	Budżet Miasta, Fundusze Unijne, Środki organizacji pozarządowych
2.	Rozwój usług społecznych z zakresu wsparcia rodziny	1 600 000	Budżet Miasta, Fundusze Unijne
3.	Budowa obiektu przy ul. Dworcowej na cele społeczne wraz z zagospodarowaniem otoczenia.	1 000 000	Budżet Miasta, Fundusze Unijne
4.	Renowacje i remonty elementów wspólnych w budynkach mieszkalnych wraz z zagospodarowaniem otoczenia budynków i przestrzeni publicznych na cele społeczne.	2 400 000	Budżet Miasta, Fundusze Unijne, środki prywatne (wspólnot i spółdzielni mieszkaniowych)
5.	Budowa ul. Subisława na odcinku do ul. Towarowej	2 000 000	Budżet Miasta, Fundusze Unijne
6.	Kompleksowe zagospodarowanie przestrzeni Wzgórza Ewangelickiego w Chojnicach.	2 350 000	Budżet Miasta, Fundusze Unijne
7.	Drobne inicjatywy rewitalizacyjne	160 000	Budżet Miasta, Fundusze Unijne, środki organizacji pozarządowych, środki prywatne
8.	Stop bezrobociu i wykluczeniu!	923 349	Budżet Miasta, Fundusze Unijne
9.	Stop wykluczeniu - start na pracę	1 724 403	Budżet Miasta, Fundusze Unijne
10.	Zagospodarowanie i adaptacja Fosi Miejskiej wraz z murami obronnymi na cele ścieżki kulturowej w mieście Chojnice	...	Budżet Miasta, Fundusze Unijne, środki Powiatu Chojnickiego
11.	Roboty rozbiórkowe, odbudowa, przebudowa, remont i adaptacja budynku „starej plebanii” na cele edukacji konserwatorskiej, związanej z twórczością Hermana Hana oraz wykonanie robót budowlanych i konserwatorskich w budynku "starej plebanii" i zakup wyposażenia pomieszczeń	1 000 000	Budżet Miasta, środki Parafii Rzymskokatolickiej p.w. Ścięcia Św. Jana Chrzciciela, RPO WP
12.	Konserwacji i restauracji zabytków: Baszta	900 000	Budżet Miasta, środki Parafii Rzymskokatolickiej p.w. Ścięcia Św. Jana Chrzciciela, RPO WP

1.9. Mechanizmy partycypacja społeczna

Jednym z podstawowych założeń wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji jest aktywne włączenie społeczności lokalnej w proces wprowadzania zmian. Jednym ze sposobów takiej aktywizacji jest organizacja konsultacji społecznych.

W toku przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji dążyło się, aby działania, o których mowa, skutkowały wypowiedzeniem się przez wszystkich interesariuszy wymienionych powyżej oraz wszystkich interesariuszy prowadzących na obszarze rewitalizacji działalność.

Poniżej przedstawione zostały wykorzystane formy partycypacji społecznej:

- badanie ankietowe CATI z mieszkańcami obszaru rewitalizacji, n= 391;
- indywidualne wywiady pogłębione IDI z interesariuszami rewitalizacji i lokalnymi liderami, n=15;
- spotkań z mieszkańcami podobszarów Śródmieście i Dworcowa, służących zebraniu pomysłów prowadzonych techniką Charette – **12, 13, 21.12.2016 r.**, liczba uczestników spotkań wynosiła kolejno: 12, 12, 13 osób. Szczegółowe informacje na temat spotkań przedstawia raport z I etapu konsultacji społecznych stanowiący załącznik do Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Chojnice;
- spotkanie z Zespołem ds. Rewitalizacji przy współudziale eksperta ds. rewitalizacji miasta Chojnice (przedstawiciele administracji samorządowej) – **12, 21.12.2016 r.**, liczba uczestników spotkania wynosiła kolejno: 9, 15 osób. Szczegółowe informacje na temat spotkań przedstawia raport z I etapu konsultacji społecznych stanowiący załącznik do Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Chojnice;
- spotkania warsztatowego umożliwiającego ocenę partycypacyjną działań organizowanych przez wykonawcę programu rewitalizacji - konsultacje społeczne na koniec etapu opracowania gminnego programu rewitalizacji – **29.12.2016 r.**, w spotkaniu uczestniczyło 15 osób. Szczegółowe informacje na temat warsztatu przedstawia raport z I etapu konsultacji społecznych stanowiący załącznik do Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Chojnice;

Na etapie konsultacji społecznych projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Chojnice wykorzystano formy partycypacji społecznej w postaci:

- 4 spotkań w formie spacerów studyjnych po obszarze rewitalizacji – **21.02, 2, 7, 9.03.2017 r.**, liczba uczestników spotkań wynosiła kolejno: 9, 11, 11, 7 osób. Szczegółowe informacje na temat spotkań przedstawia raport podsumowujący z II etapu konsultacji społecznych stanowiący załącznik do Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Chojnice;
- 4 spotkań z mieszkańcami - **21.02, 2, 7, 9.03.2017 r.**, liczba uczestników spotkań wynosiła kolejno: 9, 11, 12, 9 osób. Szczegółowe informacje na temat spotkań przedstawia raport podsumowujący z II etapu konsultacji społecznych stanowiący załącznik do Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Chojnice;

Ważnym jest, by działania partycypacyjne prowadzone były w sposób ciągły. Nie mogą zakończyć się one na procesie planowania, lecz dotyczyć muszą także realizacji projektów rewitalizacyjnych (upowszechniania informacji na temat GPR, zasad uczestnictwa partnerów i beneficjentów, upublicznianie aktów prawnych i dokumentów, współpracy międzyinstytucjonalnej, udziału interesariuszy w inicjatywach lokalnych) oraz funkcjonowania po zakończeniu procesu rewitalizacji (upubliczniania monitoringu zmian z naciskiem na obszary rewitalizowane, publikowanie raportów i sprawozdań, badania na temat oceny procesów rewitalizacji, prezentacje efektów rewitalizacji).

Partycypacja społeczna jest wpisana w proces rewitalizacji jako fundament działań na każdym etapie tego procesu (diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, monitorowanie). Skonsolidowanie wysiłków różnych podmiotów na rzecz obszaru rewitalizacji jest warunkiem sukcesu.

1.10. System wdrażania (realizacji) GPR

Wdrażanie oraz monitorowanie Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Chojnice bazują na współpracy i zaangażowaniu wszystkich grup interesariuszy, poprzez prowadzenie procesu

dialogu społecznego pomiędzy zróżnicowanymi interesariuszami Gminnego Programu Rewitalizacji.

W celu zainicjowania współpracy różnych środowisk Miasta Chojnice, zostanie powołany **Komitet Rewitalizacji** w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące od dnia uchwalenia dokumentu. Społeczny charakter Komitetu wyrażać się będzie w jego funkcji opiniodawczo – doradczej.

Zarówno Ustawa o rewitalizacji, jak również analiza zakresu realizacji Programu, wskazuje, że największy ciężar organizacyjny, zarządczy i finansowy – będzie udziałem samorządu lokalnego i jego jednostek podległych. Dla zapewnienia „dobrego zarządzania” procesem rewitalizacji, a tym samym komplementarności realizowanych działań – istotne wydaje się być stworzenie lub dostosowanie istniejących struktur administracyjno-zarządczych do specyfiki i potrzeb realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji.

Zgodnie z art. 22 ustawy o rewitalizacji W przypadku stwierdzenia, na etapie monitoringu, że gminny program rewitalizacji wymaga zmiany, burmistrz występuje do Rady Miasta z wnioskiem o jego zmianę. Do wniosku załącza się opinię, o której mowa w rozdziale **14. System monitoringu i oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych**. W przypadku stwierdzenia, w wyniku przeprowadzonej oceny stopnia realizacji gminnego programu rewitalizacji, osiągnięcia celów rewitalizacji w nim zawartych, rada gminy uchyla uchwałę w sprawie gminnego programu rewitalizacji w całości albo w części, z własnej inicjatywy albo na wniosek burmistrza miasta.

1.11. System monitoringu i oceny GPR

Monitoring Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Chojnice polegać będzie na dwóch etapach:

1. Raportach w formie sprawozdań (publikowanych raz na trzy lata) z realizacji celów, zawierających informację na temat podejmowanych działań, realizowanych przedsięwzięciach, stopnia ich realizacji oraz ich efektów końcowych.
2. Analizie wskaźnikowej, której celem będzie określenie poziomu korelacji podejmowanych projektów rewitalizacyjnych z procesami społeczno – gospodarczymi w Chojnicach.

Ocena procesu rewitalizacji będzie prowadzona na trzech poziomach:

1. Wskaźnikach produktu przypisanych do poszczególnych projektów (Rozdział 8),
2. Wskaźnikach rezultatu przypisanych do poszczególnych projektów (Rozdział 8),
3. Wskaźnikach oddziaływania przypisanych do poszczególnych celów operacyjnych (rozdział 14).

1.12. Niezbędne zmiany w dokumentach strategicznych miasta

W Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Chojnice nie przewiduje się ustanowienia Specjalnego Strefy Rewitalizacji, o której mowa w art. 25 Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku.

Obowiązujący Program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Chojnice na lata 2015-2020 jest dostosowany do potrzeb lokalnej społeczności, przy jednoczesnym uwzględnieniu możliwości zasobowych oraz finansowych Gminy. Na etapie sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Chojnice nie przewiduje się zmian w Programie. Po roku 2020, należy uchwalić nowy Program, którego opracowanie poprzedzi Analiza potrzeb

oraz plan remontów i modernizacji budynków i lokali, wraz określeniem potrzeb remontowych

Uchwała Rady Miejskiej w Chojnicach w sprawie wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji projektowana była na etapie tworzenia projektu Gminnego Programu Rewitalizacji, dlatego na etapie opracowania GPR nie należy wprowadzać w jej treść żadnych zmian:

Uchwała Nr XXVIII/323/17 Rady Miejskiej W Chojnicach z dnia 23 stycznia 2017r. w sprawie zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji. Załącznik do uchwały określa zadania Komitetu Rewitalizacji oraz organizację i tryb pracy Komitetu¹.

Obowiązujące studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego nie wymaga aktualizacji w zakresie wyznaczenia obszarów wymagających przekształceń, ze względu na uwzględnienie w Studium takich założeń jak:

- Modernizacja infrastruktury technicznej.
- Poprawa warunków mieszkaniowych społeczności.
- Modernizacja ładu i przestrzeni miejskiej.

2. Wprowadzenie

2.1. Podstawy prawne rewitalizacji

Podstawę prawną opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji Chojnice stanowi **Ustawa z dnia 9.10.2015 r. o rewitalizacji**, natomiast dokumentem wspierającym opracowanie GPR² są **Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020** opracowane przez Ministra Infrastruktury i Rozwoju.

2.2. Cel, założenia i zakres opracowania

Celem opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Chojnice jest proces wyprowadzenia ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych. Gminny Program Rewitalizacji ma charakter kompleksowy i dotyczy zarówno sfery społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej.

Rewitalizacja to „kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze, przestrzenno-funkcjonalne, techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji. Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmacnianie jego lokalnych potencjałów (w tym także kulturowych). Jest procesem wieloletnim, prowadzonym przez interesariuszy (m.in. przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, właścicieli nieruchomości, organy władzy publicznej, etc.) tego procesu, w tym przede wszystkim we współpracy z lokalną społecznością. Działania służące wspieraniu procesów rewitalizacji prowadzone są w sposób spójny: wewnątrz (poszczególne działania pomiędzy sobą) oraz zewnątrz (z lokalnymi

---

¹ <http://www.miastochojnice.pl/prawo/3670.pdf>

² Gminny Program Rewitalizacji

politykami sektorowymi, np. transportową, energetyczną, celami i kierunkami wynikającymi z dokumentów strategicznych i planistycznych).”³

Działania rewitalizacyjne powinny mieć charakter zintegrowany i wielopłaszczyznowy, do opracowania dokumentu powinna być zaangażowana społeczność lokalna (np. mieszkańcy, lokalni przedsiębiorcy, urzędnicy czy pozostali interesariusze obszarów wyznaczonych do rewitalizacji).

Niniejsze opracowanie przedstawia aktualną sytuację na podobszarach wyznaczonych do rewitalizacji, tworzących jeden obszar rewitalizacji, w sferach: społecznej, gospodarczej i przestrzennej. Szczegółowa diagnoza opiera się na **analizie negatywnych zjawisk** na obszarze rewitalizacji, na podstawie, której scharakteryzowane i wyodrębnione zostały czynniki kryzysowe, skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych oraz **analizie lokalnych potencjałów**, która umożliwi efektywne wykorzystanie silnych stron obszaru rewitalizacji.

Zgodnie z dokumentem pn.: „**Raport dotyczący delimitacji obszarów zdegradowanych Miasta Chojnice**” w obrębie granic obszaru zdegradowanego zostały wyodrębnione dwa podobszary kompleksowej i zintegrowanej rewitalizacji obejmujące analizę strefy społecznej, gospodarczej i przestrzennej: **Dzielnica Dworcowa oraz Śródmieście**.

Planistyczna część Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Chojnice stanowi odwołanie do założeń programowych rewitalizacji oraz jej celów. Określona została wizja, czyli stan pożądany po wyprowadzeniu wyznaczonych obszarów ze stanu kryzysowego, kierunki interwencji, cel strategiczny, cele operacyjne oraz odpowiednie działania i projekty rewitalizacyjne.

W celu spełnienia wizji oraz zrealizowania celów strategicznych opracowany został wykaz projektów rewitalizacyjnych dotyczących obszaru rewitalizacji, które ujęte zostały w długoletnim horyzoncie czasowym.

3. Opis powiązań GPR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi na poziomie wspólnotowym, krajowym, regionalnym i lokalnym

Powiązanie z Programem Rewitalizacji	
Analizowany dokument	Gminny Program Rewitalizacji Miasta Chojnice
Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu	
Priorytet III: Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.	Cel nadrzędny rewitalizacji: zniwelowanie zjawisk negatywnych i obszarów problemowych oraz ożywienie społeczno-gospodarcze mieszkańców obszaru rewitalizacji Chojnic przy partycypacji i zaangażowaniu zróżnicowanych grup interesariuszy Gminnego Programu Rewitalizacji.
Cel 1: Wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20-64 lat powinien wynosić minimum 75%.	Cel operacyjny 2.1. Aktywizacja zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym

³ Wytuczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020, Minister Infrastruktury i Rozwoju, Warszawa 2015

<p>Cel 5: Walka z ubóstwem i wykluczeniem społecznym.</p>	<p>Cel strategiczny 1. Budowa kapitału społecznego na obszarze rewitalizacji w oparciu o integrację wielopokoleniowej społeczności lokalnej</p> <p>Cel strategiczny 2. Przeciwdziałanie marginalizacji ekonomicznej mieszkańców obszaru rewitalizacji</p>
<p>Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju</p>	
<p>Cel 3. Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki.</p>	<p>Cel strategiczny 3. Zwiększenie dostępności i jakości infrastruktury społecznej oraz bezpieczeństwa na obszarze rewitalizacji</p>
<p>Cel 6. Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”.</p>	<p>Cel strategiczny 1. Budowa kapitału społecznego na obszarze rewitalizacji w oparciu o integrację wielopokoleniowej społeczności lokalnej</p> <p>Cel operacyjny 2.1. Aktywizacja zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym</p>
<p>Cel 8. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych.</p>	<p>Cel nadrzędny rewitalizacji: zniwelowanie zjawisk negatywnych i obszarów problemowych oraz ożywienie społeczno-gospodarcze mieszkańców obszaru rewitalizacji Chojnic przy partycypacji i zaangażowaniu zróżnicowanych grup interesariuszy Gminnego Programu Rewitalizacji.</p> <p>Cel operacyjny 2.3. Wykorzystanie dziedzictwa kulturowego i historycznego do promocji obszaru rewitalizacji</p>
<p>Cel 11. Wzrost społecznego kapitału rozwoju.</p>	<p>Cel strategiczny 1. Budowa kapitału społecznego na obszarze rewitalizacji w oparciu o integrację wielopokoleniowej społeczności lokalnej</p>
<p>Strategia Rozwoju Kraju 2020</p>	
<p>Obszar strategiczny I. Sprawne i efektywne państwo:</p> <p>Cel 1.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela.</p>	<p>Cel nadrzędny rewitalizacji: zniwelowanie zjawisk negatywnych i obszarów problemowych oraz ożywienie społeczno-gospodarcze mieszkańców obszaru rewitalizacji Chojnic przy partycypacji i zaangażowaniu zróżnicowanych grup interesariuszy Gminnego Programu Rewitalizacji.</p>
<p>Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka:</p> <p>Cel 2.4. Rozwój kapitału ludzkiego.</p>	<p>Cel strategiczny 2. Przeciwdziałanie marginalizacji ekonomicznej mieszkańców obszaru rewitalizacji</p> <p>Cel strategiczny 1. Budowa kapitału społecznego na obszarze rewitalizacji w oparciu o integrację wielopokoleniowej społeczności lokalnej</p>

<p>Obszar strategiczny III. Spójność społeczna i terytorialna:</p> <p>Cel 3.1. Integracja społeczna.</p> <p>Cel 3.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych.</p>	<p>Cel operacyjny 1.1. Integracja i aktywizacja społeczna osób o zróżnicowanym wieku i statusie materialnym</p> <p>Cel operacyjny 1.2. Wsparcie osób starszych, niepełnosprawnych, ich rodzin i opiekunów, a także rodzin i dzieci z rodzin dysfunkcyjnych</p> <p>Cel operacyjny 3.1. Zwiększenie bezpieczeństwa i użyteczności obszaru rewitalizacji poprzez inwestycje w infrastrukturę społeczną i mieszkaniową</p>
<p>Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010 - 2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie</p>	
<p>Cel główny: Efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym.</p>	<p>Cel operacyjny 2.1. Aktywizacja zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym</p> <p>Cel operacyjny 2.3. Wykorzystanie dziedzictwa kulturowego i historycznego do promocji obszaru rewitalizacji</p>
<p>Cel strategiczny II. Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych.</p>	<p>Cel nadrzędny rewitalizacji: zniwelowanie zjawisk negatywnych i obszarów problemowych oraz ożywienie społeczno-gospodarcze mieszkańców obszaru rewitalizacji Chojnic przy partycypacji i zaangażowaniu zróżnicowanych grup interesariuszy Gminnego Programu Rewitalizacji.</p> <p>Cel strategiczny 1. Budowa kapitału społecznego na obszarze rewitalizacji w oparciu o integrację wielopokoleniowej społeczności lokalnej</p> <p>Cel strategiczny 2. Przeciwdziałanie marginalizacji ekonomicznej mieszkańców obszaru rewitalizacji</p>
<p>Cel szczegółowy 2.3. Restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze.</p>	<p>Cel strategiczny 3. Zwiększenie dostępności i jakości infrastruktury społecznej oraz bezpieczeństwa na obszarze rewitalizacji</p> <p>Cel operacyjny 3.1. Zwiększenie bezpieczeństwa i użyteczności obszaru rewitalizacji poprzez inwestycje w infrastrukturę społeczną i mieszkaniową</p>
<p>Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030</p>	
<p>Gminny Program Rewitalizacji Miasta Chojnice odpowiada kierunkom rozwoju stawianym w dokumencie Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030. Założenia eliminacji stanu kryzysowego na obszarach rewitalizacji w mieście są zgodne z koncepcją rozwoju wyznaczoną w powyższym dokumencie.</p>	<p>Cel nadrzędny rewitalizacji: zniwelowanie zjawisk negatywnych i obszarów problemowych oraz ożywienie społeczno-gospodarcze mieszkańców obszaru rewitalizacji Chojnic przy partycypacji i zaangażowaniu zróżnicowanych grup interesariuszy Gminnego Programu Rewitalizacji.</p>

<p>Cel główny: Efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej terytorialnie zróżnicowanych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia ogólnych celów rozwojowych – konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia, sprawności funkcjonowania państwa oraz spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym i terytorialnym w długim okresie.</p>	<p>Wizja: Obszar rewitalizacji stanowiący wizytówkę miasta oraz istotną dla rozwoju miasta część łączącą dworzec i tereny przydworcowe z centrum Chojnic.</p> <p>Atrakcyjny, nawiązujący do historii i tradycji obszar bogaty jest w przyjazną i bezpieczną przestrzeń służącą integracji, aktywizacji i rekreacji wielopokoleniowej społeczności.</p> <p>Kamienice na obszarze rewitalizacji przyciągają wzrok, integrują społeczność sąsiedzką oraz tętnią życiem wewnętrznym.</p> <p>Mieszkańców obszaru rewitalizacji charakteryzuje chęć działania, współpracy, uczestnictwa w życiu społecznym i kulturalnym.</p> <p>Wszystkie cele strategiczne i operacyjne GPR.</p>
<p>Strategia Rozwoju Powiatu Chojnickiego do roku 2025</p>	
<p>Cel strategiczny IV. Rozwój postaw aktywności, ustawicznej edukacji i podmiotowości obywateli powiatu.</p>	<p>Cel strategiczny 1. Budowa kapitału społecznego na obszarze rewitalizacji w oparciu o integrację wielopokoleniowej społeczności lokalnej</p> <p>Cel operacyjny 1.3. Przeciwdziałanie patologiom oraz dziedziczeniu negatywnych postaw życiowych</p>
<p>Cel 4.4. Stworzenie przyjaznych form komunikowania się samorządu z mieszkańcami.</p>	<p>Cel nadrzędny rewitalizacji: zniwelowanie zjawisk negatywnych i obszarów problemowych oraz ożywienie społeczno-gospodarcze mieszkańców obszaru rewitalizacji Chojnic przy partycypacji i zaangażowaniu zróżnicowanych grup interesariuszy Gminnego Programu Rewitalizacji.</p>
<p>Cel 4.8. Poprawa dostępności placówek publicznych dla osób niepełnosprawnych.</p>	<p>Cel operacyjny 1.2. Wsparcie osób starszych, niepełnosprawnych, ich rodzin i opiekunów, a także rodzin i dzieci z rodzin dysfunkcyjnych</p> <p>Cel operacyjny 3.1. Zwiększenie bezpieczeństwa i użyteczności obszaru rewitalizacji poprzez inwestycje w infrastrukturę społeczną i mieszkaniową</p> <p>Cel operacyjny 3.2. Dostosowanie oferty i infrastruktury spędzania czasu wolnego do potrzeb osób zagrożonych wykluceniem społecznym</p>
<p>Cel strategiczny V. Podniesienie poziomu życia mieszkańców powiatu.</p>	<p>Cel strategiczny 2. Przeciwdziałanie marginalizacji ekonomicznej mieszkańców obszaru rewitalizacji</p> <p>Cel operacyjny 3.3. Estetyzacja ładu przestrzennego obszaru rewitalizacji oraz poprawa bezpieczeństwa komunikacyjnego</p>

Cel 5.5. Przeciwdziałanie patologiom społecznym.	Cel strategiczny 2. Przeciwdziałanie marginalizacji ekonomicznej mieszkańców obszaru rewitalizacji Cel operacyjny 1.2. Wsparcie osób starszych, niepełnosprawnych, ich rodzin i opiekunów, a także rodzin i dzieci z rodzin dysfunkcyjnych Cel operacyjny 1.3. Przeciwdziałanie patologiom oraz dziedziczeniu negatywnych postaw życiowych
Cel 5.6. Rozwój infrastruktury rekreacyjno – sportowej dla zagospodarowania aktywności mieszkańców.	Cel operacyjny 3.2. Dostosowanie oferty i infrastruktury spędzania czasu wolnego do potrzeb osób zagrożonych wykluczeniem społecznym Cel operacyjny 1.3. Przeciwdziałanie patologiom oraz dziedziczeniu negatywnych postaw życiowych
Cel 5.7. Zwiększenie bezpieczeństwa obywateli i poziomu ochrony mienia.	Cel strategiczny 3. Zwiększenie dostępności i jakości infrastruktury społecznej oraz bezpieczeństwa na obszarze rewitalizacji
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Chojnickiego na lata 2016-2022	
Cel strategiczny I. Wspieranie rodzin i rozwój systemu pieczy zastępczej.	Cel operacyjny 1.2. Wsparcie osób starszych, niepełnosprawnych, ich rodzin i opiekunów, a także rodzin i dzieci z rodzin dysfunkcyjnych
Cel strategiczny II. Rozwój systemu wspierania osób starszych, długotrwale, albo ciężko chorych.	Cel operacyjny 1.2. Wsparcie osób starszych, niepełnosprawnych, ich rodzin i opiekunów, a także rodzin i dzieci z rodzin dysfunkcyjnych
Cel strategiczny III. Wyrównanie szans osób niepełnosprawnych.	Cel operacyjny 1.2. Wsparcie osób starszych, niepełnosprawnych, ich rodzin i opiekunów, a także rodzin i dzieci z rodzin dysfunkcyjnych
Cel strategiczny V. Wspieranie i rozwijanie działań na rzecz rodzin i osób znajdujących się w sytuacji kryzysowej oraz dotkniętych różnymi uzależnieniami.	Cel operacyjny 1.2. Wsparcie osób starszych, niepełnosprawnych, ich rodzin i opiekunów, a także rodzin i dzieci z rodzin dysfunkcyjnych Cel operacyjny 1.3. Przeciwdziałanie patologiom oraz dziedziczeniu negatywnych postaw życiowych
Strategia Rozwoju Miasta Chojnice do 2020 roku	
Cel strategiczny II. Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej i osiedleńczej.	Cel strategiczny 3. Zwiększenie dostępności i jakości infrastruktury społecznej oraz bezpieczeństwa na obszarze rewitalizacji Cel operacyjny 3.3. Estetyzacja ładu przestrzennego obszaru rewitalizacji oraz poprawa bezpieczeństwa komunikacyjnego
Cel pośredni 2.5. Rewitalizacja przestrzeni miejskiej.	Cel strategiczny 3. Zwiększenie dostępności i jakości infrastruktury społecznej oraz bezpieczeństwa na obszarze rewitalizacji Cel operacyjny 3.3. Estetyzacja ładu przestrzennego obszaru rewitalizacji oraz poprawa bezpieczeństwa komunikacyjnego
Cel strategiczny III. Poprawa jakości życia.	Cel nadrzędny rewitalizacji: zniwelowanie zjawisk

	negatywnych i obszarów problemowych oraz ożywienie społeczno-gospodarcze mieszkańców obszaru rewitalizacji Chojnic przy partycypacji i zaangażowaniu zróżnicowanych grup interesariuszy Gminnego Programu Rewitalizacji.
Cel pośredni 3.2. Poprawa dostępności i jakości edukacji.	Cel strategiczny 3. Zwiększenie dostępności i jakości infrastruktury społecznej oraz bezpieczeństwa na obszarze rewitalizacji
Cel pośredni 3.3. Poprawa dostępności do kultury i rozrywki.	Cel operacyjny 3.1. Dostosowanie oferty i infrastruktury spędzania czasu wolnego do potrzeb osób zagrożonych wykluczeniem społecznym
Cel pośredni 4.1. Upowszechnienie postaw obywatelskich.	Cel strategiczny 1. Budowa kapitału społecznego na obszarze rewitalizacji w oparciu o integrację wielopokoleniowej społeczności lokalnej
Cel pośredni 4.4. Umocnienie chojnickiej tożsamości.	Cel strategiczny 1. Budowa kapitału społecznego na obszarze rewitalizacji w oparciu o integrację wielopokoleniowej społeczności lokalnej Cel operacyjny 2.2. Wykorzystanie dziedzictwa kulturowego i historycznego do promocji obszaru rewitalizacji
Plan Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy Miejskiej Chojnice na lata 2015-2020	
Cel szczegółowy 1. Wzrost liczby budynków poddanych termomodernizacji, w tym budynków komunalnych, mieszkalnych, użyteczności publicznej.	Cel operacyjny 2.1. Zwiększenie bezpieczeństwa i użyteczności obszaru rewitalizacji poprzez inwestycje w infrastrukturę społeczną i mieszkaniową
Cel szczegółowy 6. Wzrost liczby zmodernizowanego oświetlenia w budynkach użyteczności publicznej.	Cel operacyjny 2.1. Zwiększenie bezpieczeństwa i użyteczności obszaru rewitalizacji poprzez inwestycje w infrastrukturę społeczną i mieszkaniową
Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla miasta Chojnice	
Cel strategiczny I. Wzmacnianie potencjału instytucji działających w zakresie rozwiązywania problemów społecznych.	Cel operacyjny 2.2. Wsparcie działalności organizacji pozarządowych, w szczególności podmiotów Ekonomii Społecznej
Cel strategiczny III. Ograniczanie skutków społecznych ubóstwa i bezrobocia.	Cel strategiczny 2. Przeciwdziałanie marginalizacji ekonomicznej mieszkańców obszaru rewitalizacji
Cel strategiczny V. Pomoc na rzecz rodzin.	Cel operacyjny 1.2. Wsparcie osób starszych, niepełnosprawnych, ich rodzin i opiekunów, a także rodzin i dzieci z rodzin dysfunkcyjnych Cel operacyjny 1.3. Przeciwdziałanie patologiom oraz dziedziczeniu negatywnych postaw życiowych
Cel strategiczny VI. Stworzenie oraz wdrożenie ujednoczonego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	Cel operacyjny 1.2. Wsparcie osób starszych, niepełnosprawnych, ich rodzin i opiekunów, a także rodzin i dzieci z rodzin dysfunkcyjnych Cel operacyjny 1.3. Przeciwdziałanie patologiom oraz dziedziczeniu negatywnych postaw życiowych

<p>Cel strategiczny VIII. Ograniczenie skutków społecznych wynikających z używania środków odurzających.</p>	<p>Cel operacyjny 1.2. Wsparcie osób starszych, niepełnosprawnych, ich rodzin i opiekunów, a także rodzin i dzieci z rodzin dysfunkcyjnych</p> <p>Cel operacyjny 1.3. Przeciwdziałanie patologiom oraz dziedziczeniu negatywnych postaw życiowych</p>
<p>Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Chojnice</p>	
<p>Studium uwarunkowań Miasta Chojnice stanowi opis kierunków rozwoju polityki przestrzennej jednostki. Nadrzędnym zamierzeniem niniejszej polityki jest ożywienie społeczno-gospodarcze i infrastrukturalne, zgodne z zasadami zrównoważonego rozwoju.</p> <p>Cele ujęte w Studium Uwarunkowań dotyczą kwestii:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Modernizacji infrastruktury technicznej. 2. Poprawy warunków mieszkaniowych społeczności. 3. Modernizacji ładu i przestrzeni miejskiej. <p>Kierunki rozwoju opracowane w Programie Rewitalizacji są komplementarne do założeń studium zagospodarowania przestrzennego miasta Chojnice. Równocześnie cele rewitalizacji stanowią dopełnienie koncepcji rozwoju obszaru.</p>	<p>Cel strategiczny 3. Zwiększenie dostępności i jakości infrastruktury społecznej oraz bezpieczeństwa na obszarze rewitalizacji</p> <p>Cel operacyjny 3.1. Zwiększenie bezpieczeństwa i użyteczności obszaru rewitalizacji poprzez inwestycje w infrastrukturę społeczną i mieszkaniową</p> <p>Cel operacyjny 3.2. Dostosowanie oferty i infrastruktury spędzania czasu wolnego do potrzeb osób zagrożonych wykluczeniem społecznym</p> <p>Cel operacyjny 3.3. Estetyzacja ładu przestrzennego obszaru rewitalizacji oraz poprawa bezpieczeństwa komunikacyjnego</p>

4. Obszar rewitalizacji objęty Gminnym Programem Rewitalizacji

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji *obszar zdegradowany* to obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym. W kontekście powyższej definicji bardzo istotne jest zdefiniowanie stanu kryzysowego.

Stan kryzysowy to stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami, w co najmniej jednej z następujących sfer:

1. **gospodarczej** (w szczególności w zakresie niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw),
2. **środowiskowej** (w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi bądź stanu środowiska),
3. **przestrzenno - funkcjonalnej** (w szczególności w zakresie niewystarczającego wyposażenia infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych),
4. **technicznej** (w szczególności w zakresie degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz braku funkcjonowania

rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

Charakterystyka obszaru zdegradowanego w Chojnicach została przedstawiona w Raporcie dotyczącym delimitacji obszarów zdegradowanych Miasta Chojnice opracowanym na potrzebę wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji:

„Ocena stopnia zaawansowania degradacji w Chojnicach została oparta na analizie wskaźników w trzech podsystemach: społecznym, gospodarczym oraz przestrzennym. Analizę przeprowadzono w porównaniu do średniej krajowej oraz województwa pomorskiego, jak również dokonano porównań wewnątrz miasta.

Jak wykazano zjawiska degradacji w Chojnicach w poszczególnych strefach koncentrują się w pewnych fragmentach struktury miejskiej. Szczególnie duża koncentracja wszystkich negatywnych zjawisk jest zauważalna w obszarze centralnym, tzn. w obszarze Starego Miasta – w Śródmieściu (5 407 mieszkańców, 75,1 ha powierzchni) - w Dzielnicy Dworcowej (7 224 mieszkańców i 162,7 ha powierzchni), a także w Strefie Przemysłowej (1 072 mieszkańców i 316,1 ha powierzchni).

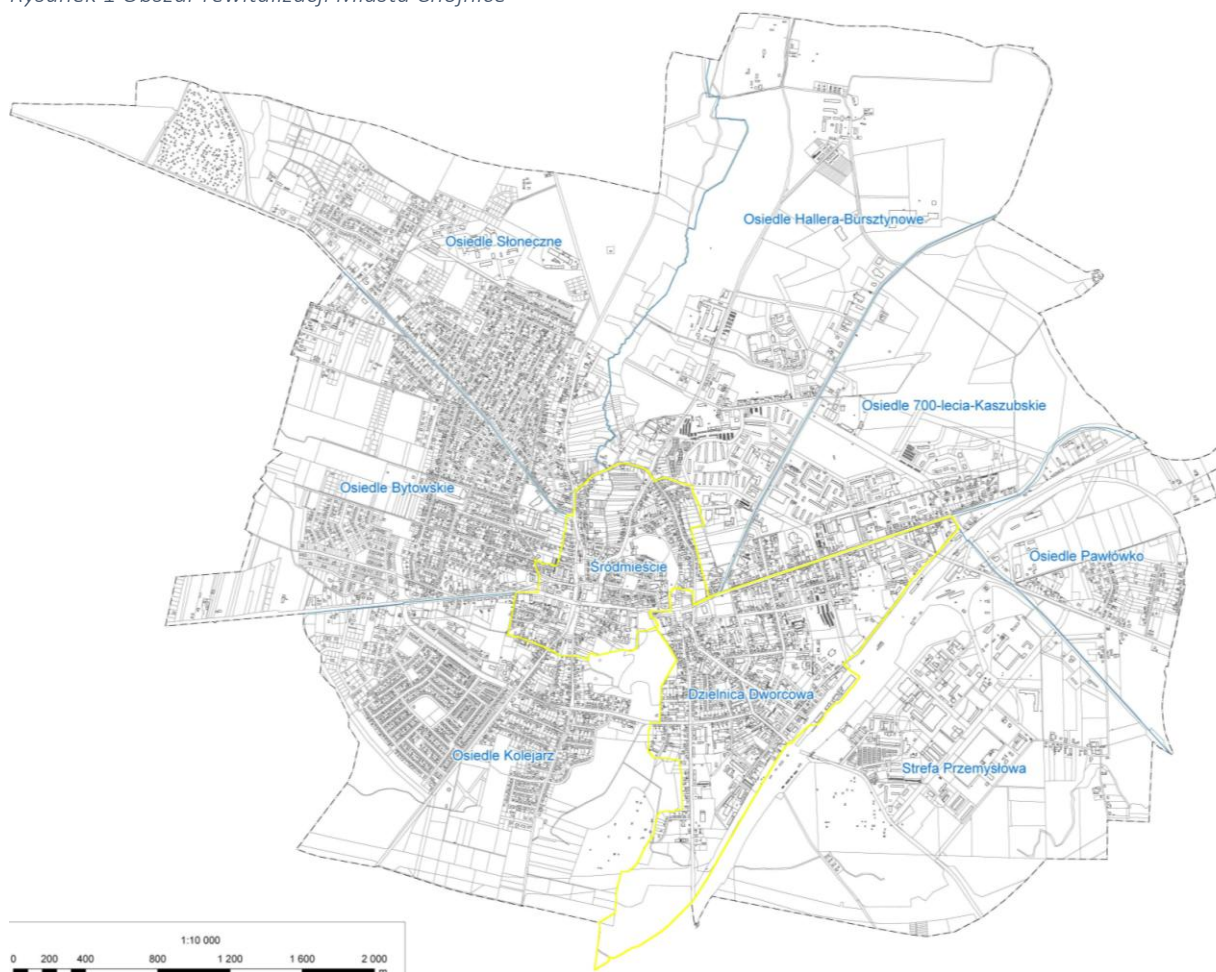
Większość terenów wymagających przekształceń została wskazana w jednostkach: **Śródmieście oraz Dzielnica Dworcowa**. W przypadku jednostki Dzielnica Dworcowa zakres przemian dotyczy głównie ładu architektonicznego, w Śródmieściu przekształcenia odnoszą się już jednoznacznie do przemian umożliwiających aktywizację gospodarczą (przede wszystkim handlową) tych terenów. Strategia rozwoju miasta, określająca priorytety rozwojowe, do zasięgu terytorialnego działań rewitalizacyjnych odnosi się w niewielkim stopniu, ale podkreśla konieczność reorganizacji rynku nieruchomości mieszkaniowych i użytkowych, co przy potencjale lokalizacyjnym lokali mieszkalnych i użytkowych, zwłaszcza w przypadku Dzielnicy Dworcowej, zwraca uwagę na konieczność priorytetyzacji tej jednostki w procesach rewitalizacji. O sile ekonomicznej tego procesu zadecydują stabilne i wieloletnie powiązania ze Śródmieściem i graniczącą z nią od południowego wschodu Strefą Przemysłową. Podobne znaczenie ma ulokowanie w tym obszarze silnej jednostki kształcenia zawodowego, być może – zgodnie z zapisami Strategii rozwoju województwa – na poziomie wyższym. Z wymienionych powodów wskazując obszary zdegradowane wymagające wsparcia warto rekomendować dwie jednostki: Dworcowa oraz Śródmieście, zaś koncentrację działań zmierzających do usunięcia konfliktów przestrzennych należy zalecić w obszarach wskazanych do przekształceń w obrębie obu jednostek. Strefa Przemysłowa może poprzez efekt synergii stać się motorem szeregu działań ożywiających pozostałe jednostki.

Tabela 1 Ostateczna statystyka obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Lp.	Nazwa obszaru	Liczba ludności	Udział liczby ludności w populacji Miasta (%)	Powierzchnia (ha)	Udział pow. W pow. Miasta (%)
Obszar zdegradowany					
1.	Śródmieście	5 407	13,8	75,1	3,6
2.	Dzielnica Dworcowa	7 224	18,4	163,2	7,8
3.	Strefa Przemysłowa	1 072	2,7	315,2	14,9
Razem.		13 703	34,9	553,9	26,3
Obszar rewitalizacji					
1.	Podobszar Śródmieście	4 732	12,0	66,7	3,2
2.	Podobszar Dworcowa	7022	17,9	111,5	5,3
Razem.		11 754	29,9	178,2	8,5

Źródło: Analiza – Weryfikacja Granic Obszaru Zdegradowanego i Rewitalizacji Wyznaczonych W Opracowaniu Pn. „Raport Dotyczący Delimitacji Obszarów Zdegradowanych Miasta Chojnice. Materiał Badawczy i Wprowadzający Do Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Chojnice”

Rysunek 1 Obszar rewitalizacji Miasta Chojnice

Źródło: opracowanie własne na podstawie dokumentu pn. Raport Dotyczący Delimitacji Obszarów Zdegradowanych Miasta Chojnice

Obszar wyznaczony do rewitalizacji, zgodnie z zapisami ustawy o rewitalizacji, nie przekracza 30% liczby mieszkańców gminy (29,9%; podobszar Dworcowa – 17,9%; podobszar Śródmieście – 12%) oraz 20% powierzchni gminy (8,5%; podobszar Dworcowa – 5,3%; podobszar Śródmieście – 3,2%).

5. Szczegółowa diagnoza negatywnych zjawisk i czynników kryzysowych na obszarze rewitalizacji

5.1. Cel i założenia szczegółowej diagnozy

Szczegółowa diagnoza zgodnie z ustawą o rewitalizacji, stanowi analizę przyczyn degradacji i charakterystykę sytuacji na obszarze objętym prowadzona w pięciu podsystemach:

- a) podsystemie społecznym,
- b) podsystemie gospodarczym,
- c) środowiskowym,
- d) podsystemie przestrzenno – funkcjonalnym,
- e) technicznym.

5.2. Metodologia opracowania szczegółowej diagnozy obszaru rewitalizacji

Przeprowadzona delimitacja służyła wytyczeniu obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji, dla którego przeprowadzona została niniejsza szczegółowa diagnoza obejmująca analizę negatywnych zjawisk oraz lokalnych potencjałów obszaru rewitalizacji. Celem niniejszej oceny było zestawienie na obszarze rewitalizacji negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych, technicznych środowiskowych i przestrzenno-funkcjonalnych ze zdiagnozowanymi potencjałami.

Zgodnie z potrzebą wizualizacji koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, jako podstawową metodę przestrzennej prezentacji danych w szczegółowej diagnozie czynników i zjawisk kryzysowych wykorzystano metodę analizy przestrzennej za pomocą siatki (grid spatial analysis). Dane zobrazowane zostały za pomocą kartogramu geometrycznego o oczku sześciokątnym (siatka heksagonalna, „plaster miodu”).

Prezentacja na siatce heksagonalnej pozwala na uzyskanie pełnej porównywalności przedstawionych na mapie obszarów oraz umożliwia intuicyjny odczyt danych, natomiast zjawiska zobrazowane na siatce heksagonalnej skutecznie pokazuje ich terytorialny rozkład, jednocześnie nie ujawniając „danych wrażliwych”.

Pola odniesienia, na siatce heksagonalnej, o barwie czerwonej przedstawiają obszary o wysokim stopniu nasycenia negatywnymi zjawiskami społecznymi, gospodarczymi, czy przestrzennymi, pomarańczowe pola obrazują przeciętny poziom nasycenia, natomiast pola żółte przedstawiają obszary o umiarkowanym stopniu nasycenia tych zjawisk na analizowanym terenie – obszarze zdegradowanym, wyznaczonym do rewitalizacji. Pozostałe (puste/ białe) pola odniesienia pokazują obszary niezdiagnozowane ze względu na miejsca niezamieszkałe.

Analizie poddane zostały strefy wyznaczone do rewitalizacji, na które została nałożona siatka kartogramu geometrycznego (heksagonalna) opracowana na potrzebę przeprowadzenia szczegółowej diagnozy społeczno -gospodarczej.

Szczegółowa diagnoza społeczno-gospodarcza została uzupełniona o wskaźniki odnoszące się do poszczególnych ulic zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji, których źródłem były instytucje i jednostki zaangażowane w proces rewitalizacji Miasta Chojnice, takie jak:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Komenda Powiatowa Policji w Chojnicach,
- Powiatowy Urząd Pracy,
- Urząd Miejski w Chojnicach,
- Organizacje Pozarządowe,
- Przedstawiciele Oświaty,
- Przedsiębiorstwa,
- Władze lokalne.

W dokumencie pn. Raport dotyczący delimitacji obszarów zdegradowanych Miasta Chojnice przedstawione zostały relatywne (w przeliczeniu na odpowiednią liczbę mieszkańców) wartości wskaźników, natomiast w celu opracowania szczegółowej diagnozy obszaru rewitalizacji dane dotyczące występowania poszczególnych, negatywnych zjawisk społeczno-gospodarczych zostały zagregowane w podziale na ulice, w celu szczegółowego zlokalizowania źródła ich występowania oraz potencjalnych, najbardziej potrzebujących beneficjentów projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Ponadto dane wykorzystane do wyznaczenia obszaru zdegradowanego i rewitalizacji, pochodzące z 2012 r., zaktualizowane zostały do wartości obrazujących rok 2015, a ze względu na niemożliwość wygenerowania danych archiwalnych przez Powiatowy Urząd Pracy, dane dotyczące osób bezrobotnych przedstawiają sytuację na rynku pracy na dzień: 1.12.2016r.

Konsultacje społeczne

W ramach opracowania szczegółowej diagnozy analiza danych zastanych została uzupełniona o badania ankietowe z mieszkańcami obszaru rewitalizacji oraz indywidualnymi wywiadami pogłębionymi przeprowadzonymi z liderami lokalnymi oraz interesariuszami rewitalizacji.

- **CATI (ang. Computer Assisted Telephone Interview, czyli wspomagany komputerowo wywiad telefoniczny)**

Badanie ankietowe CATI telefoniczne wywiady wspomagane komputerowo dają możliwość realizowania dużych prób celowych w szybkim czasie i zwiększonej efektywności. Dzięki specjalistycznemu oprogramowaniu eksport danych po zakończonym badaniu jest bardzo szybki, a tym samym czas oczekiwania na raport jest krótszy. Do zalet badania CATI należą: szybkość realizowanych wywiadów, szybkie dotarcie do respondenta, brak wpływu ankietera na odpowiedzi respondenta oraz bezpośrednia kontrola nad pracą ankieterów.

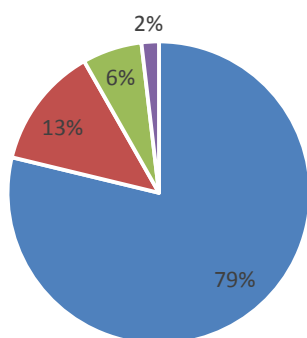
W badaniu ankietowym CATI udział wzięło 385 mieszkańców obszaru rewitalizacji miasta Chojnice, z czego 219 zamieszkiwało Dzielnicę Dworcową, a 166 Śródmieście. Szczegółowy dobór próby zgodny z populacją miasta Chojnice przedstawia poniższa tabela:

Tabela 2 Próba badawcza badania CATI

	Suma	Kobieta	Mężczyzna	18-30	31-50	51-70	71 i więcej
Dzielnica Dworcowa	219	116	103	55	74	68	22
Śródmieście	166	88	78	43	57	50	16

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 2 Liczba lat zamieszkiwania we wskazanym miejscu

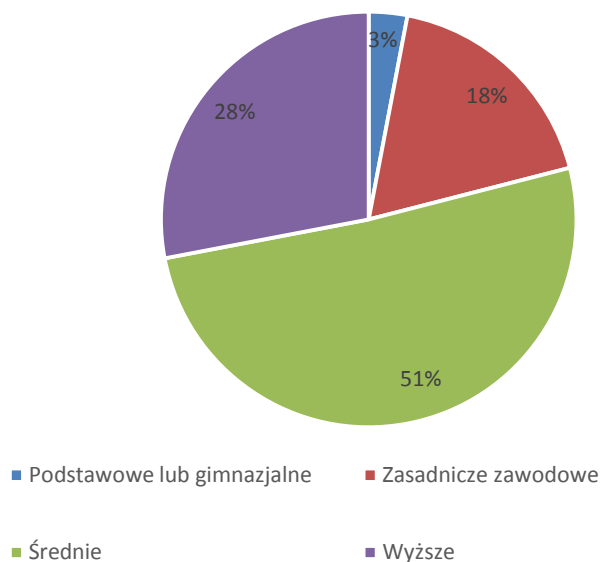

■ Powyżej 15 lat ■ 9-15 lat ■ 5-8 lat ■ Poniżej 5 lat

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Zdecydowana większość (79%) uczestników badania ankietowego zamieszkuje obszar rewitalizacji ponad 15 lat. 13% respondentów zamieszkuje analizowany obszar od 9 do 15 lat, 6% pomiędzy 5 a 8 lat, natomiast 2% badanych zamieszkuje śródmieście lub dzielnicę dworcową poniżej 5 lat.

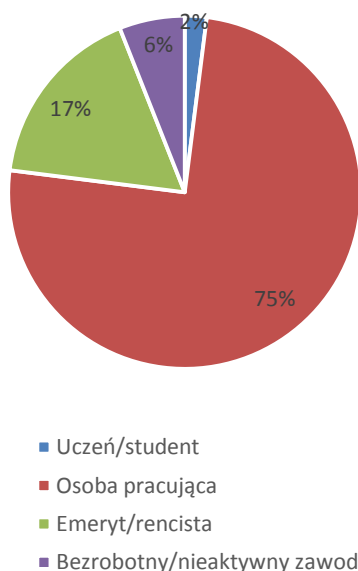
Rysunek 3 Wykształcenie respondentów

Ponad połowa respondentów posiada wykształcenie średnie, blisko jedną trzecią uczestników badania (28%) charakteryzowało wykształcenie wyższe. 18% badanych posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe, natomiast zaledwie 3% wykształcenie podstawowe lub gimnazjalne.

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

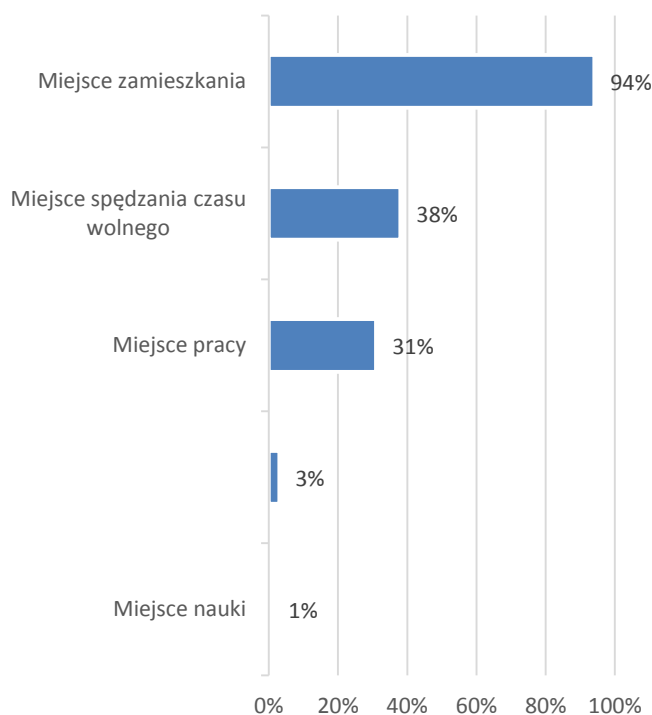
Rysunek 4 Status społeczny respondentów

Wśród uczestników badania najliczniejszą grupę stanowiły osoby pracujące (75%). 17% respondentów stanowili renciści i emeryci, 6% - osoby nieaktywne zawodowo i bezrobotni, a 2% - studenci i uczniowie.

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Rysunek 5 Związki z obszarem rewitalizacji

Dla zdecydowanej większości respondentów (94%) obszar rewitalizacji stanowi miejsce zamieszkania. Ponadto dla 38% respondentów Śródmieście oraz Dzielnica Dworcowa stanowią miejsce spędzania czasu wolnego, dla 31% jest to miejsce pracy, z kolei miejsce prowadzenia działalności gospodarczej/ organizacji pozarządowej lub grupy nieformalnej zadeklarowało 3% uczestników badania

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

- **IDI (ang. individual in - depth interview, czyli Indywidualny Wywiad Pogłębiony)**

Indywidualny Wywiad Pogłębiony jest badaniem jakościowym, które opiera się na indywidualnej, wnikliwej rozmowie z respondentem. IDI posiada określony scenariusz, a dodatkowo osoba badająca musi dostosowywać się do odpowiedzi respondenta. Celem przeprowadzanej rozmowy jest poszerzenie wiedzy na dany temat. Przebieg badania IDI jest najczęściej rejestrowany. Indywidualny Wywiad Pogłębiony prowadzi się zazwyczaj do badania intymnych i drażliwych kwestii.

Badanie IDI objęło próbę badawczą składającą się z 15 liderów lokalnych oraz interesariuszy rewitalizacji, działających lub zamieszkujących obszar rewitalizacji:

- 4 wybieralnych przedstawicieli sektora samorządowego;
- 3 przedstawicieli administracji publicznej;
- 3 przedstawicieli sektora organizacji pozarządowych;
- 5 przedstawicieli sektora przedsiębiorców działających na obszarze rewitalizacji.

Analiza konsultacji społecznych

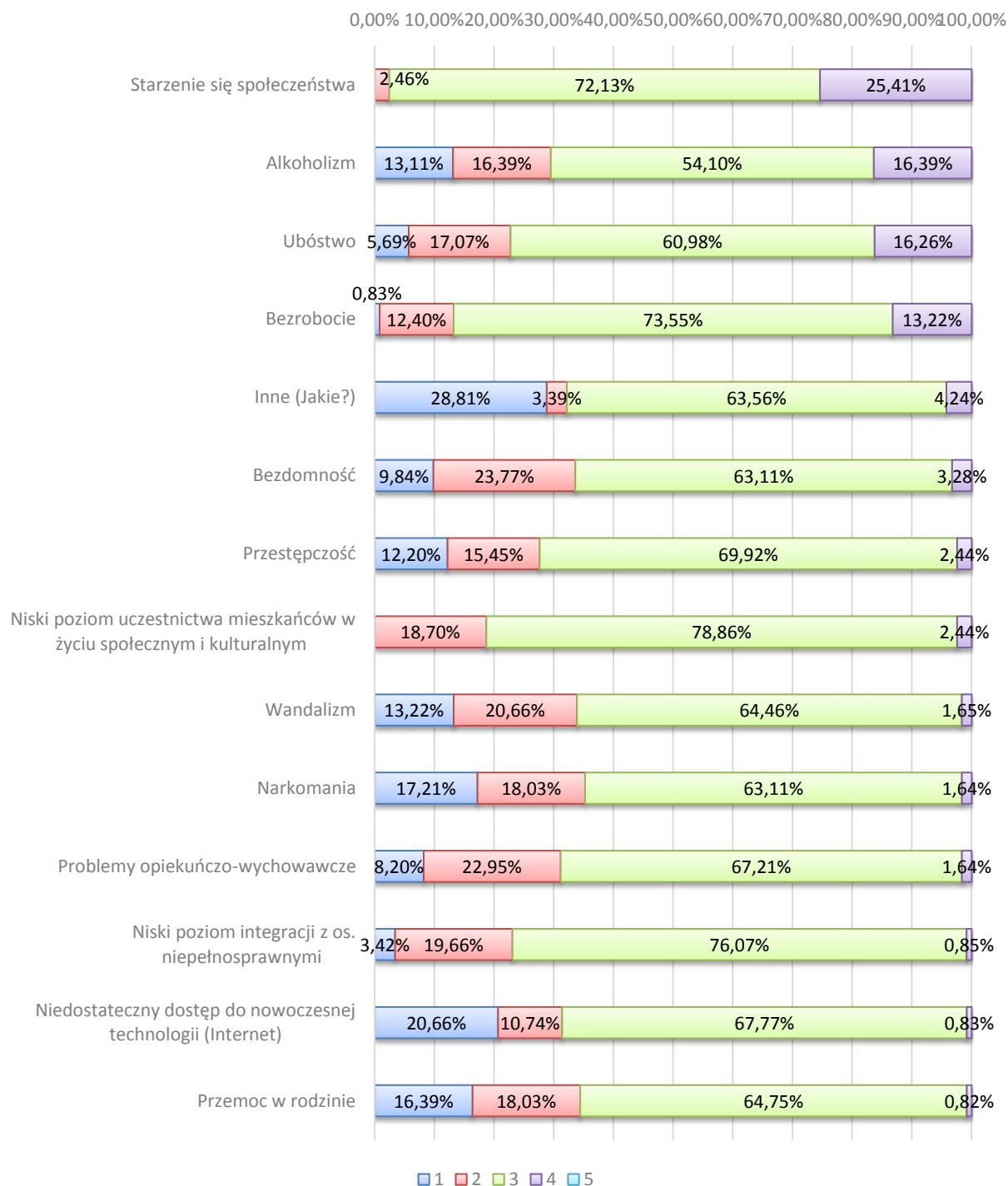
W pierwszej kolejności uczestnicy badania ankietowego CATI oraz Indywidualnych Wywiadów Pogłębionych zapytani zostali o natężenie problemów społecznych, bezpośrednio przyczyniających się do określenia podobszarów: Dzielnica Dworcowa oraz Śródmieście mianem obszaru zdegradowanego. Celem ankiety telefonicznej było uzupełnienie analizy wskaźnikowej przeprowadzonej na potrzeby delimitacji Miasta Chojnice.

Odpowiedzi odnoszące się do całego obszaru rewitalizacji oraz subiektywnej oceny mieszkańców zdarzeń i zjawisk negatywnych przedstawiają poniższe rysunki, natomiast informacje korelujące z podrozdziałami diagnozy szczegółowej zostały wkomponowane w treść niniejszego opracowania, jako uzupełnienie zaktualizowanej analizy wskaźnikowej.

„Projekt współfinansowany ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa”

Największe natężenie problemów społecznych na obszarze rewitalizacji zdaniem badanych dotyczy takich kategorii, jak: Starzenie się społeczeństwa, alkoholizm, ubóstwo i bezrobocie. W ramach ww. problemów odnotowano największy udział odpowiedzi, „4” (przy czym warto zauważyć, iż nikt nie ocenił żadnego aspektu oceną „5”).

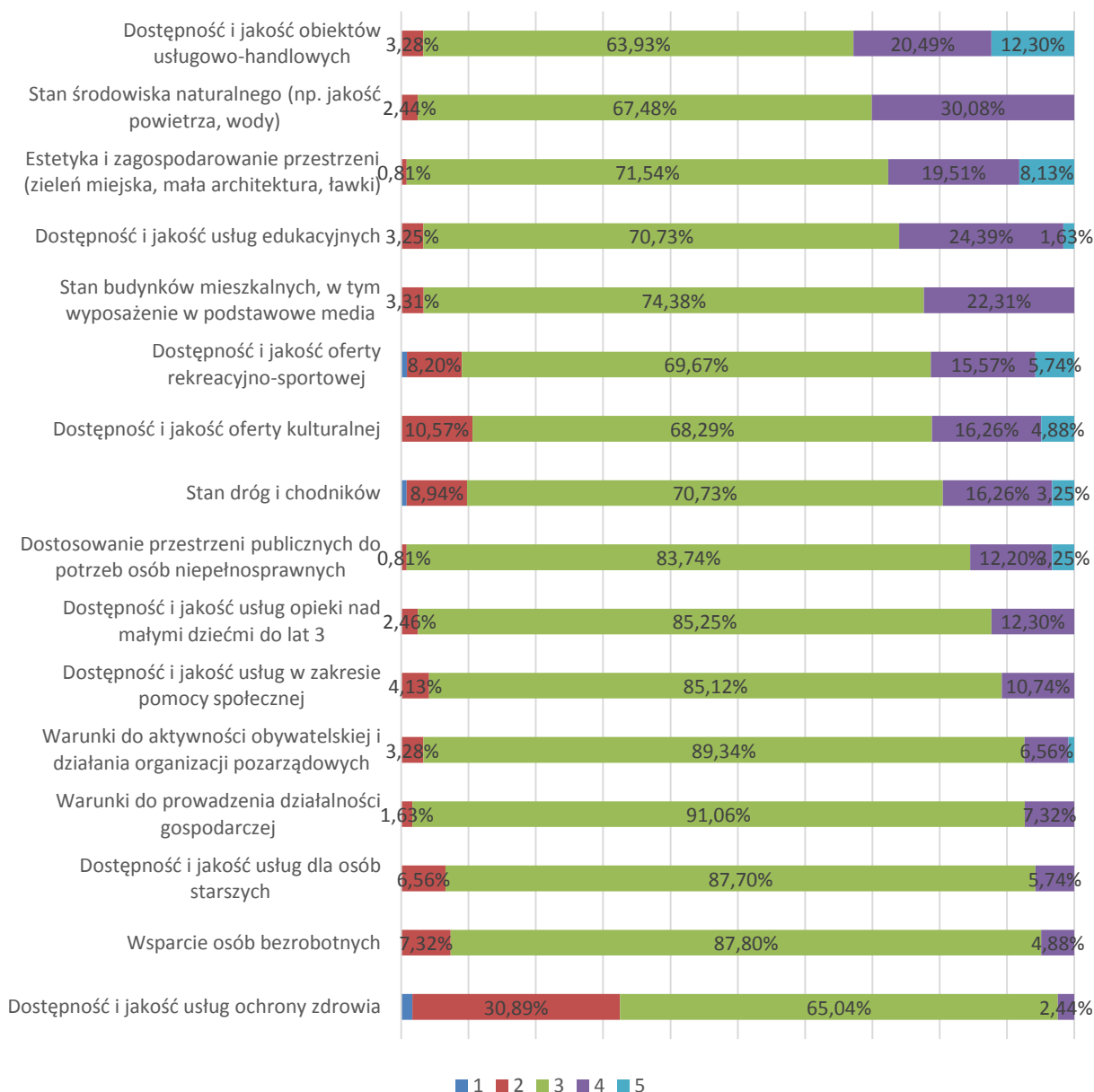
Rysunek 6 Jak oceniają Państwo natężenie poszczególnych problemów społecznych na obszarze rewitalizacji? Bardzo prosimy o cenę na skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza natężenie najniższe, a 5 najwyższe.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

W dalszej kolejności respondenci zostali poproszeni o ocenę poszczególnych aspektów życia na obszarze rewitalizacji. Najlepiej ocenione zostały takie aspekty, jak dostępność i jakość obiektów usługowo-handlowych, stan środowiska naturalnego oraz estetyka i zagospodarowanie przestrzeni. Najgorzej z kolei badani ocenili dostępność i jakość usług ochrony zdrowia, dostępność i jakość oferty kulturalnej oraz stan dróg i chodników.

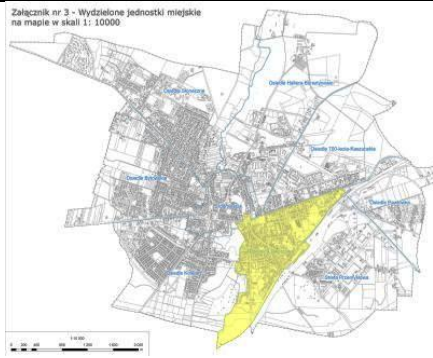
Rysunek 7 Jak Państwo oceniają następujące aspekty życia na obszarze rewitalizacji? Bardzo prosimy o ocenę na skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza ocenę najniższą a 5 najwyższą

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

5.3. Podobszar: Dzielnica Dworcowa

Dzielnica Dworcowa	
Lokalizacja podobszaru	
Powierzchnia	111,5 ha (5,3% powierzchni miasta)
Liczba ludności	7022 (17,9% populacji miasta Chojnice)
Charakterystyka	<p>Granice Dzielnicy Dworcowej stanowią: od strony północnej ul. Gdańska, od wschodniej linia kolejowa, od zachodniej granica parku 1000-lecia, natomiast od południowej granica podobszaru jest jednocześnie granicą administracyjną miasta. Na terenie dzielnicy zlokalizowane są zabytkowe obiekty poszpitalne (pomiędzy ulicami Wysoką, Okrężną i Placem Niepodległości).</p> <p><i>Dzielnica Dworcowa jest drugą jednostką po Śródmieściu z największą liczbą placówek edukacyjnych szczebla podstawowego i ponadgimnazjalnego. Zlokalizowane są tu: Szkoła Podstawowa Nr 3 (ul. Dworcowa 6), II Liceum Ogólnokształcące w Chojnicach (ul. Świętopełka 1), Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych (ul. Świętopełka 3), Technikum nr 2 (ul. Dworcowa 1). Na obszarze jednostki zlokalizowane są dodatkowo: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnicach (ul. Wysoka 1), Polski Związek Głuchych (Kółko terenowe w Chojnicach - ul. Wysoka 3), Miejska Biblioteka Publiczna (ul. Wysoka 3), Dom Kapłana Seniora Diecezji Pelplińskiej w Chojnicach (ul. Wysoka 5), Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR) w Chojnicach (ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego 30), Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna (ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego 30), Centrum Edukacyjno-Wdrożeniowe (CEW) w Chojnicach (ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego 30a) 9, Środowiskowy Dom Samopomocy w Chojnicach (w ramach MOPS, ul. Gdańska 18), Dom Dziennego Pobytu (w ramach MOPS, ul. Żwirki i Wigury 17), Ośrodek Profilaktyki Rodzinnej. HOSTEL dla ofiar przemocy w rodzinie (ul. Piłsudskiego 15), Komenda Powiatowa Policji w Chojnicach (ul. Warszawska 13). Według raportu MOPS dotyczącego osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy społecznej, na ul. Piłsudskiego mieszkało 55 osób objętych tego rodzaju pomocą⁴.</i></p> <p>Szczegółowe informacje na temat jednostki znajdują się w Raporcie Dotyczącym Delimitacji Obszarów Zdegradowanych Miasta Chojnice</p>

Podstawowe problemy społeczne, gospodarcze i przestrzenne zidentyfikowane na obszarze

Podsystem społeczny

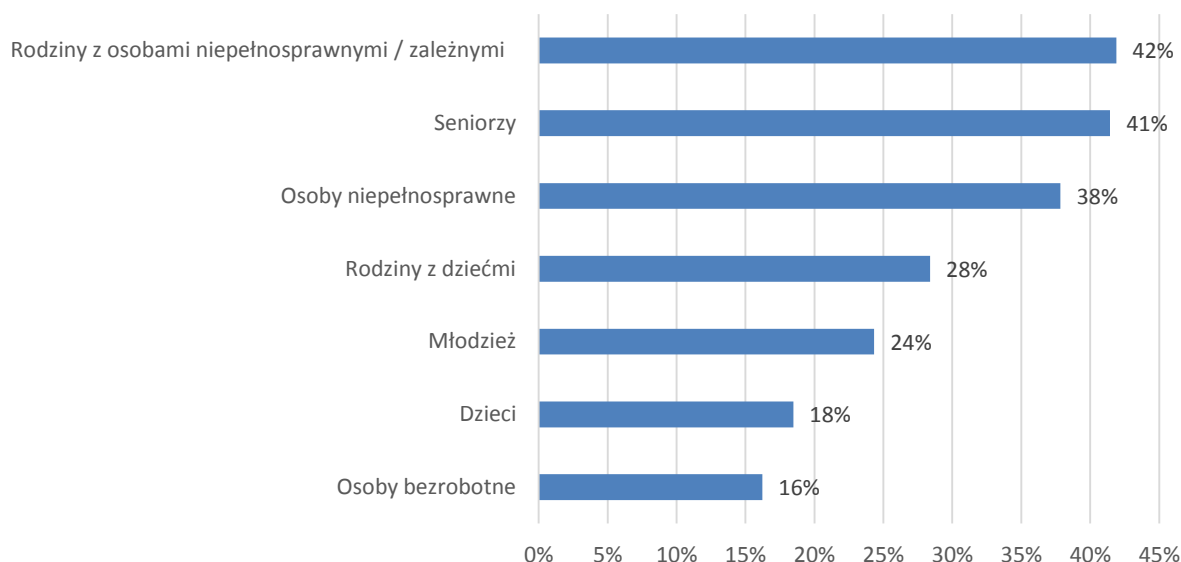
Hierarchizacja i priorytetyzacja zakresu i katalogu problemów i zjawisk społecznych.

Zdaniem mieszkańców Dzielnicy Dworcowej w pierwszej kolejności wsparcie powinno zostać skierowane do rodzin z osobami niepełnosprawnymi/ zależnymi (42%) oraz seniorów (41%).

⁴ RAPORT DOTYCZĄCY DELIMITACJI OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH MIASTA CHOJNICE

W dalszej kolejności, zdaniem uczestników badania ankietowego wsparcia wymagają same osoby niepełnosprawne (38%), rodziny z dziećmi (28%) oraz młodzież (24%). Nieco poniżej jedna piąta respondentów wskazało na terenie Dzielnicy Dworcowej takie grupy społeczne jak: dzieci (18%) oraz osoby bezrobotne (16%).

Rysunek 8 Jakie grupy społeczne powinny być głównie wspierane na obszarze rewitalizacji?

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Natomiast zgodnie z *Raportem Dotyczącym Delimitacji Obszarów Zdegradowanych Miasta Chojnice*⁵, w którym ocena stopnia zaawansowania degradacji w Chojnicach została oparta na analizie wskaźników ilustrujących negatywne zjawiska w podsystemie społecznym w porównaniu do średniej krajowej oraz wewnątrzmięskiej, najbardziej odbiegające od średniej wewnątrzmięskiej i wojewódzkiej charakteryzują wskaźniki:

1. Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. mieszkańców (średnia wyższa o 156% względem średniej Miasta Chojnice).
2. Liczba przestępstw na 1 tys. mieszkańców (155%).
3. Liczba osób niepełnosprawnych otrzymująca świadczenia z MOPS na 100 mieszkańców (147%).
4. Liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na 10 tys. ludności (145%).
5. Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym (117%).
6. Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym (113%).

Szczegółowe informacje dotyczące nasycenia negatywnymi zjawiskami w podsystemie społecznym Dzielnicy Dworcowej przedstawia poniższa tabela:

⁵ Materiał badawczy i wprowadzający do Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Chojnice

Tabela 3 Ocena Dzielnicy Dworcowej w podsystemie społecznym

Wskaźnik	Dzielnica Dworcowa	Miasto	Pomorskie	Miasto (porównanie)	Pomorskie (porównanie)
Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. mieszkańców	137	87,6	52,9	156%	259%
Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym	4,2	3,6	2,4	117%	175%
Liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na 10 tys. ludności	26,3	18,1	6,3	145%	417%
Liczba przestępstw na 1 tys. mieszkańców	30,5	19,7	27,7	155%	110%
Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	10,1	8,9	-	113%	-
Liczba osób niepełnosprawnych otrzymująca świadczenia z MOPS na 100 mieszkańców	2,8	1,9	-	147%	-
Liczba niebieskich kart na 1 tys. mieszkańców	1,2	1,3	-	92%	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu Dotyczącego Delimitacji Obszarów Zdegradowanych Miasta Chojnice

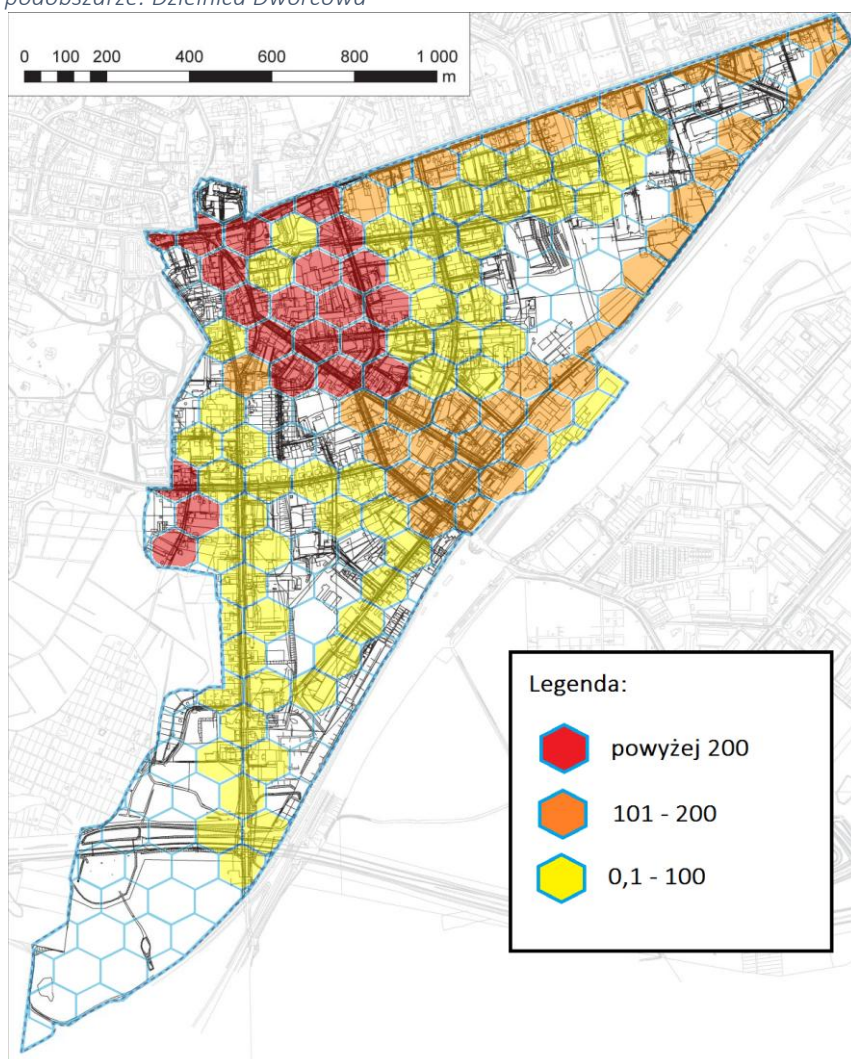
A. Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy

Zgodnie z wynikami badań społecznych oraz analizą wskaźnikową określającą sytuację lokalnej społeczności jednym z większych problemów obrazujących skalę negatywnych zjawisk społecznych na terenie Miasta Chojnice jest wskaźnik dotyczący liczby przyznanych świadczeń, przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, mieszkańcom obszaru rewitalizacji.

Analizując skalę degradacji oraz szczegółową lokalizację źródła problemów na terenie obszaru rewitalizacji, zastosowano dane otrzymane od Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chojnicach, dotyczące liczby przyznanych świadczeń o okresie od 01.01.2015 r. do 31.12.2015 r.

Na terenie podobszaru Dworcowa najwięcej świadczeń pochodzących z pomocy społecznej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, wydanych zostało osobom zameldowanym przy ul. Swarżycza (322,58), Świętopętka (286,71) oraz Działkowej (271,43). Rozkład wartości wskaźnika w poszczególnych miejskich jednostkach urbanistycznych przedstawia poniższy kartogram:

Rysunek 9 Koncentracja zjawiska dot. osób korzystających z pomocy społecznej na 1000 mieszkańców, na podobszarze: Dzielnica Dworcowa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez MOPS

W celu uszczegółowienia skali problemów dotyczących zasiłków z pomocy społecznej analizie poddane zostały również statystyki odnoszące się do zsumowanych kwot świadczeń pieniężnych przyznawanych przez MOPS na terenie podobszaru Dworcowa w 2015 r.

Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej „prawo do świadczeń pieniężnych przysługuje osobom i rodzinom, których posiadane dochody nie przekraczają kryteriów dochodowych ustalonych w oparciu o próg interwencji socjalnej. Od dnia 1 października 2015 r. dla osoby samotnie gospodarującej jest nim dochód nieprzekraczający kwoty 634 zł, natomiast dla osoby w rodzinie – kwota 514 zł”⁶

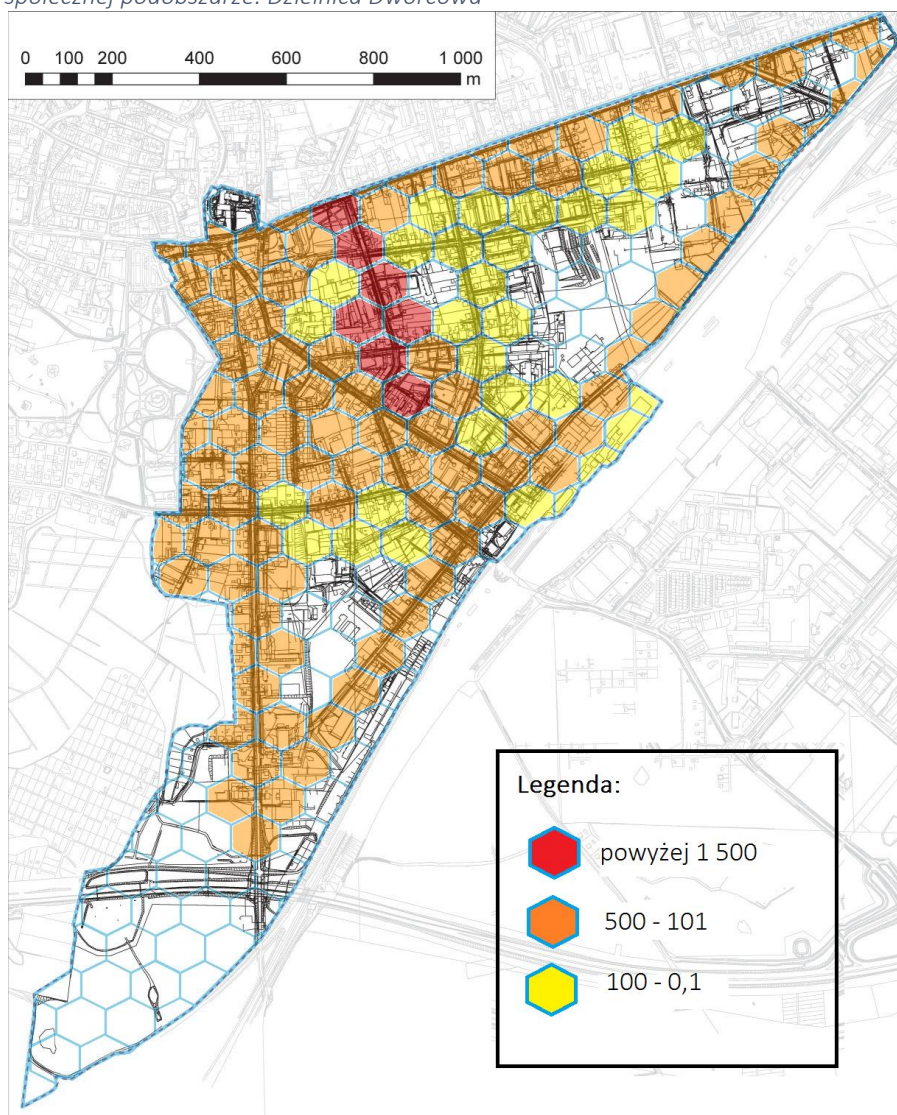
Spośród wszystkich świadczeń pieniężnych udzielanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w 2015 r. dominowały zasiłki stałe, których przyznanie warunkuje spełnianie odpowiednich kryteriów przez cały okres ważności orzeczenia.

⁶ <https://www.mpips.gov.pl/pomoc-spoeczna/>

Zgodnie z Raportem dotyczącym Delimitacji Obszarów Zdegradowanych i Rewitalizacji Miasta Chojnice, całe miasto charakteryzuje się rosnącym trendem dotyczącym liczby zasiłków stałych, zarówno pod względem świadczeniobiorców (wzrost o 46% na przestrzeni lat 2010-2014), jak również liczby przyznanych świadczeń (wzrost o 38% w 2014 r. względem roku 2010).

Podobnie jak w przypadku liczby klientów pomocy społecznej, najwyższe przeciętne (przypadające na jednego mieszkańca) kwoty zasiłków Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej dla mieszkańców Dzielnicy Dworcowej kumulują się głównie w obrębie ul. Świętopętka (1 036,23zł) oraz Działkowej (423,96zł).

Rysunek 10 Kwoty pochodzące z MOPS, w przeliczeniu na 1 mieszkańca, przekazywane klientom pomocy społecznej podobszarze: Dzielnica Dworcowa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez MOPS

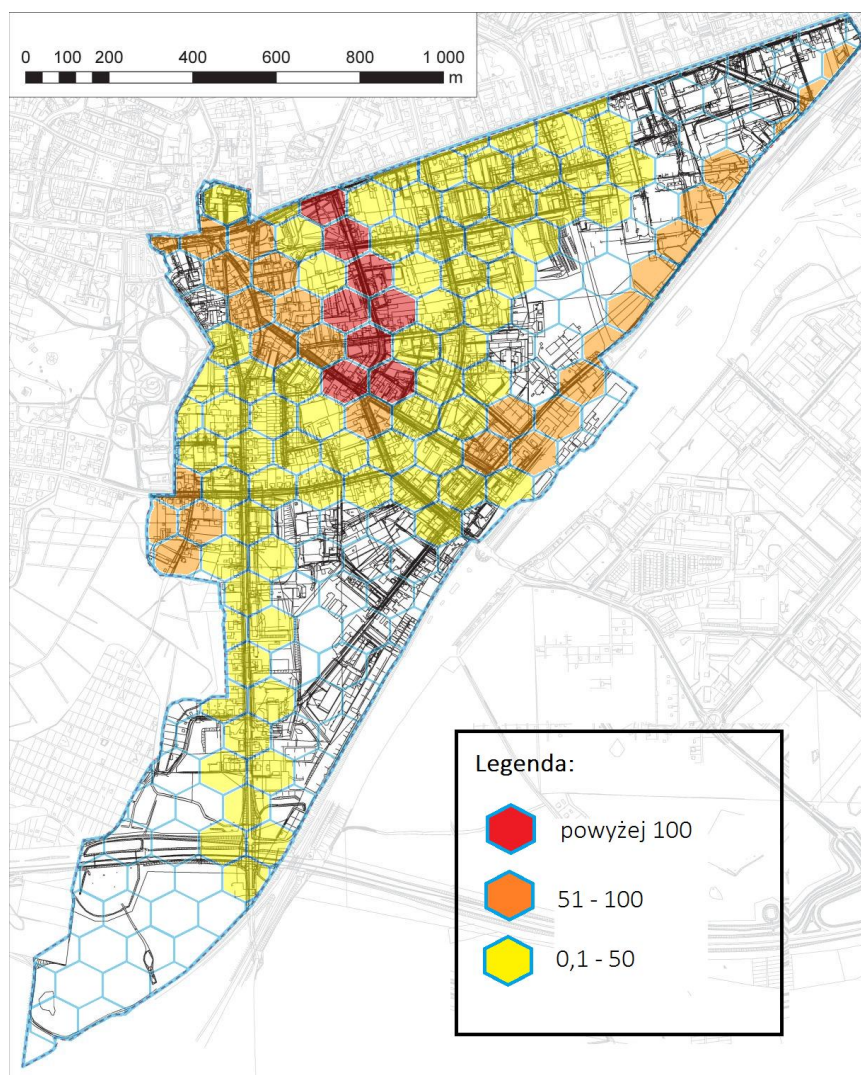
Jednym z głównych przyczyn przyznawania zasiłków przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej jest ubóstwo wśród mieszkańców lokalnej społeczności.

Parametry przedstawiające kryzysowe zjawisko nazwane w powszechnym użyciu instytucji pomocy społecznej „ubóstwem” dotyczą przede wszystkim takich danych ilościowych jak: przyznane zasiłki stałe, zasiłki okresowe oraz zasiłki celowe (w tym dożywianie). Na podstawie

analizy korelacji liczebności występowania wyżej wymienionych świadczeń z miejscem zameldowania ich beneficjentów określone zostały obszary koncentracji tych zdarzeń na terenie podobszaru rewitalizacji: Dzielnicy Dworcowej.

Przeprowadzona analiza negatywnych zjawisk społecznych uproszczonych w zwyczajowym postrzeganiu pojęcia „ubóstwo” wykazała jego największą koncentrację w północnej części analizowanego podobszaru (ul. Świętopełka – 139,86).

Rysunek 11 Koncentracja zjawiska dot. ubóstwa lokalnej społeczności na 1000 mieszkańców, na podobszarze: Dzielnica Dworcowa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez MOPS

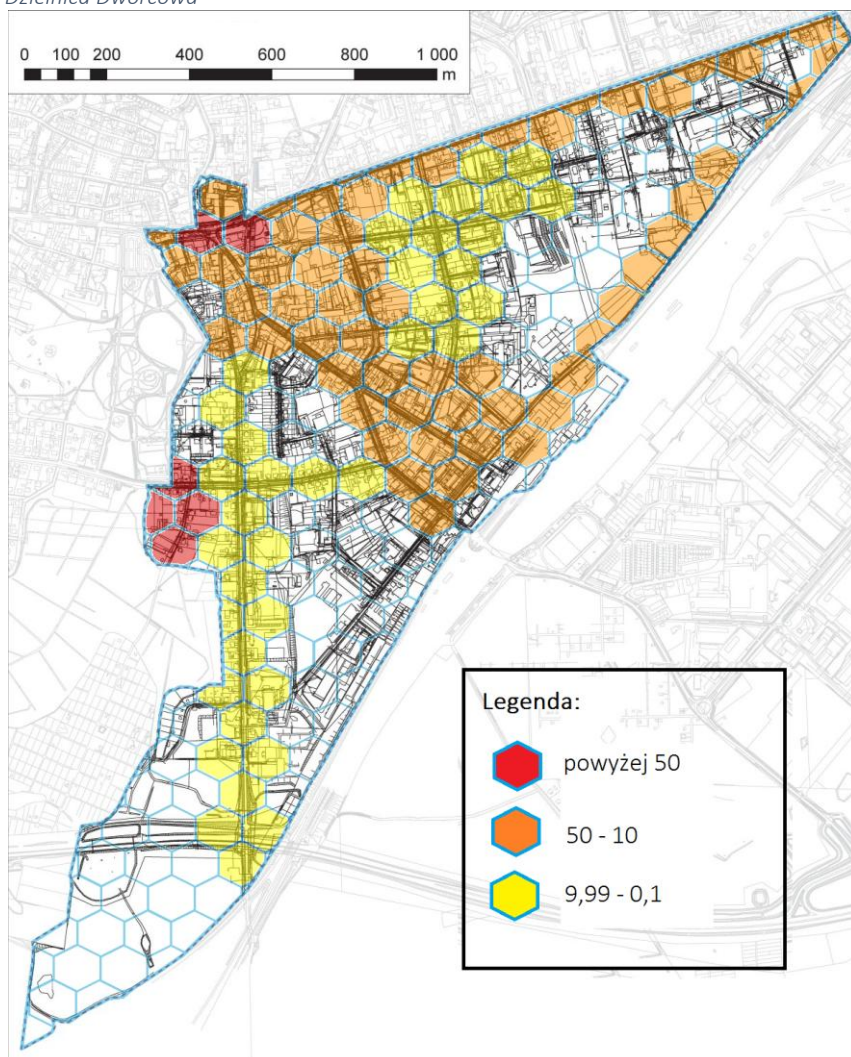
Kolejnym zdiagnozowanym problemem, najczęściej generującym konieczność interwencji Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej na podobszarze rewitalizacji: Dzielnicy Dworcowa są problemy opiekuńczo-wychowawcze wśród rodzin zamieszkujących analizowaną dzielnicę.

Dane dotyczące problemów opiekuńczo - wychowawczych (rodzina wielodzietna, rodzina niepełna, trudności w prowadzeniu gospodarstwa domowego) przedstawione zostały w postaci zagregowanej i ulokowanej w poszczególnych strefach obszaru rewitalizacji.

Analizując występowanie zjawisk pod scalonym nazewnictwem – „bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych” na obszarze rewitalizacji miasta Chojnice można zauważyć ich

wzmożoną koncentrację w obrębie ul. Działkowej (85,71), ul. Niepodległości (52,63) oraz ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego (46,09).

Rysunek 12 Koncentracja zjawiska dot. problemów opiekuńczo-wychowawczych na 1000 mieszkańców, na podobszarze: Dzielnica Dworcowa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez MOPS

Analiza wyników badań ilościowych⁷ oraz jakościowych⁸ wykazały występowanie na terenie podobszaru Dworcowa innego problemu generującego zjawiska patologii życia społecznego oraz wykluczenia społecznego, a mianowicie problemu związanego z nadużywaniem alkoholu, którego nasycenie obrazują dane pochodzące z Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, zgodnie z którymi na przestrzeni lat 2007 – 2014 w całym mieście wpłynęły 692 wnioski dotyczące nadużywania alkoholu.

Dane dotyczące uzależnienia od alkoholu opierają się wyłącznie na przypadkach osób zdiagnozowanych jako uzależnione, dlatego wizualizacja zjawiska nie bazuje na danych rzeczywistych, a wyłącznie na informacjach pozyskanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

⁷ Analiza wskaźnikowa oraz badanie ankietowe (CATI)

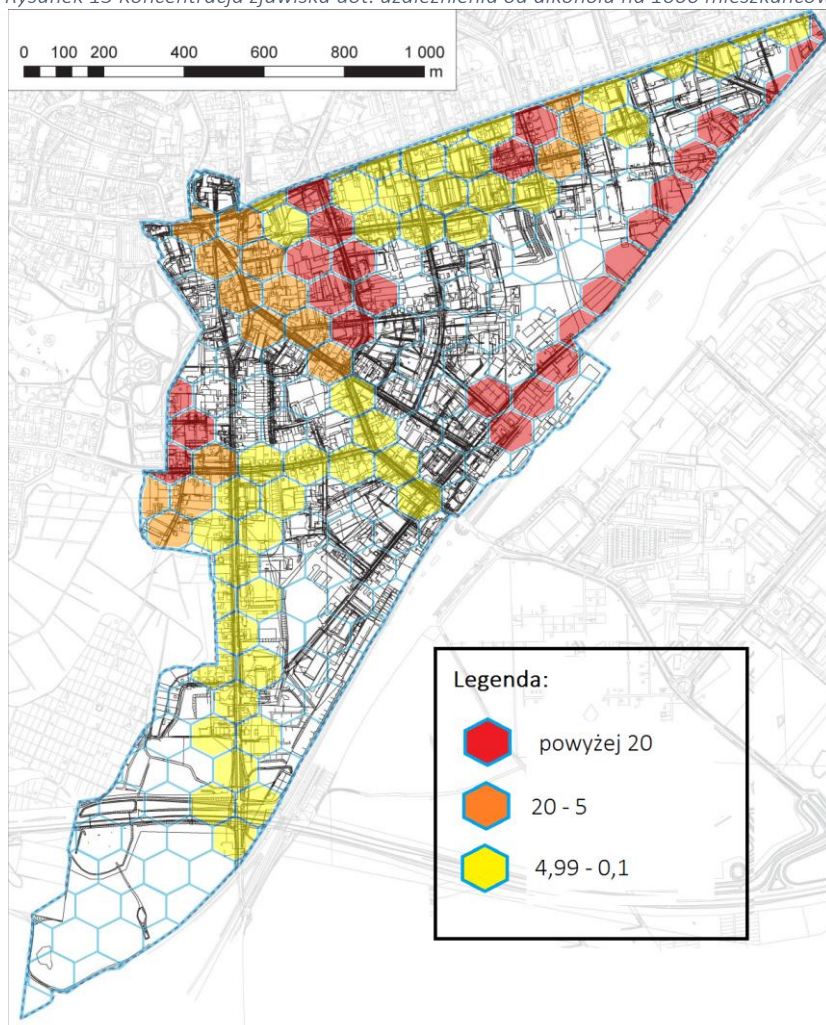
⁸ Indywidualne Wywiady Pogłębione (IDI)

W związku z powyższymi danymi analizie poddano liczbę przyznanych przez MOPS świadczeń związanych z nadużywaniem alkoholu w Dzielnicy Dworcowej.

Analiza koncentracji negatywnych zjawisk społecznych w zakresie osób nadmiernie spożywających alkohol wykazała ich najczęstsze występowanie w każdej ze stref wyznaczonego obszaru rewitalizacji, które w szczególności zauważalne jest w obrębie ulic:

- Świętopełka (48,95),
- Subisława (34,48),
- Towarowej (24,75).

Rysunek 13 Koncentracja zjawiska dot. uzależnienia od alkoholu na 1000 mieszkańców na podobzarsze: Dzielnica Dworcowa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez MOPS

B. Liczba przestępstw

Zgodnie z danymi zamieszczonymi w *Raporcie dotyczącym Delimitacji obszarów zdegradowanych i rewitalizacji Miasta Chojnice* liczba przestępstw w całym mieście w latach 2010 – 2014 wzrosła o 24%⁹, natomiast wykrywalność przestępstw w powiecie chojnickim spadła o ponad 6 punktów procentowych¹⁰, co wiąże się z zmniejszeniem poziomu poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców oraz interesariuszy miasta Chojnice.

⁹ 2010 r. – 643 przestępstwa stwierdzone; 2014 r. – 796 przestępstwa stwierdzone

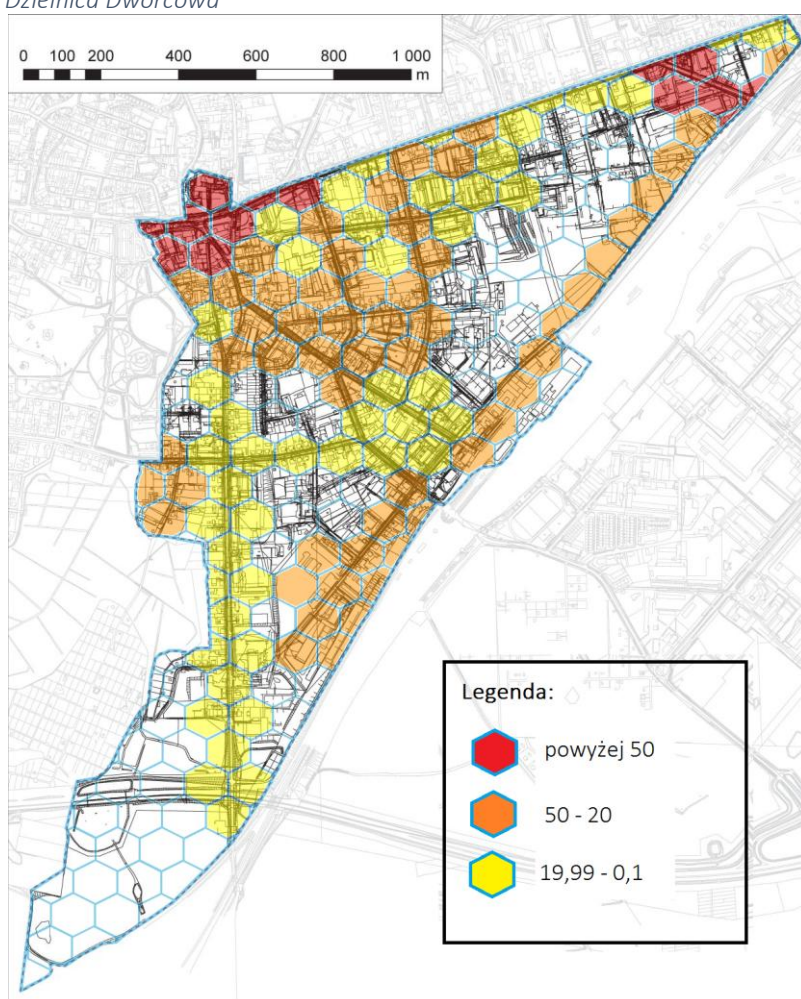
¹⁰ 2010 r. – 77,4%; 2014 r. – 71%

Poczucie bezpieczeństwa jest stanem pewności i gwarancją jej utrzymania, dającą poczucie stabilizacji i pozwalającą na dalszy rozwój jednostki. Ta konieczność ładu i harmonii jest jedną z podstawowych potrzeb egzystencjalnych człowieka i charakteryzuje się brakiem obawy przed utratą wartości, takich jak życie, zdrowie, uczucia, szacunek, praca, czy dobra, zarówno materialne, jak i niematerialne. Analizując dane Komendy Powiatowej Policji można stwierdzić, że na poziom bezpieczeństwa na obszarze rewitalizacji wpływa częstotliwość oraz liczba przestępstw stwierdzonych.

Analizując szczegółowo lokalizację popełnianych przestępstw w 2015 r. na terenie Dzielnicy Dworcowej można zauważyć, że ich największą liczbę w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, stwierdzono w obrębie ulic Sukienników (275,86), Niepodległości (105,26) oraz Kasztanowej (66,67). Relatywnie wysoką liczbę przestępstw stwierdzono również w okolicy ulicy Świętopełka (41,96).

Czyny karalne osób nieletnich odnotowane zostały w okolicy ul. Towarowej, natomiast najwięcej ofiar przemocy przyporządkowano ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego oraz Budowlanych.

Rysunek 14 Koncentracja zjawiska dot. przestępstw stwierdzonych na 1000 mieszkańców, na podobszarze: Dzielnica Dworcowa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez KPP

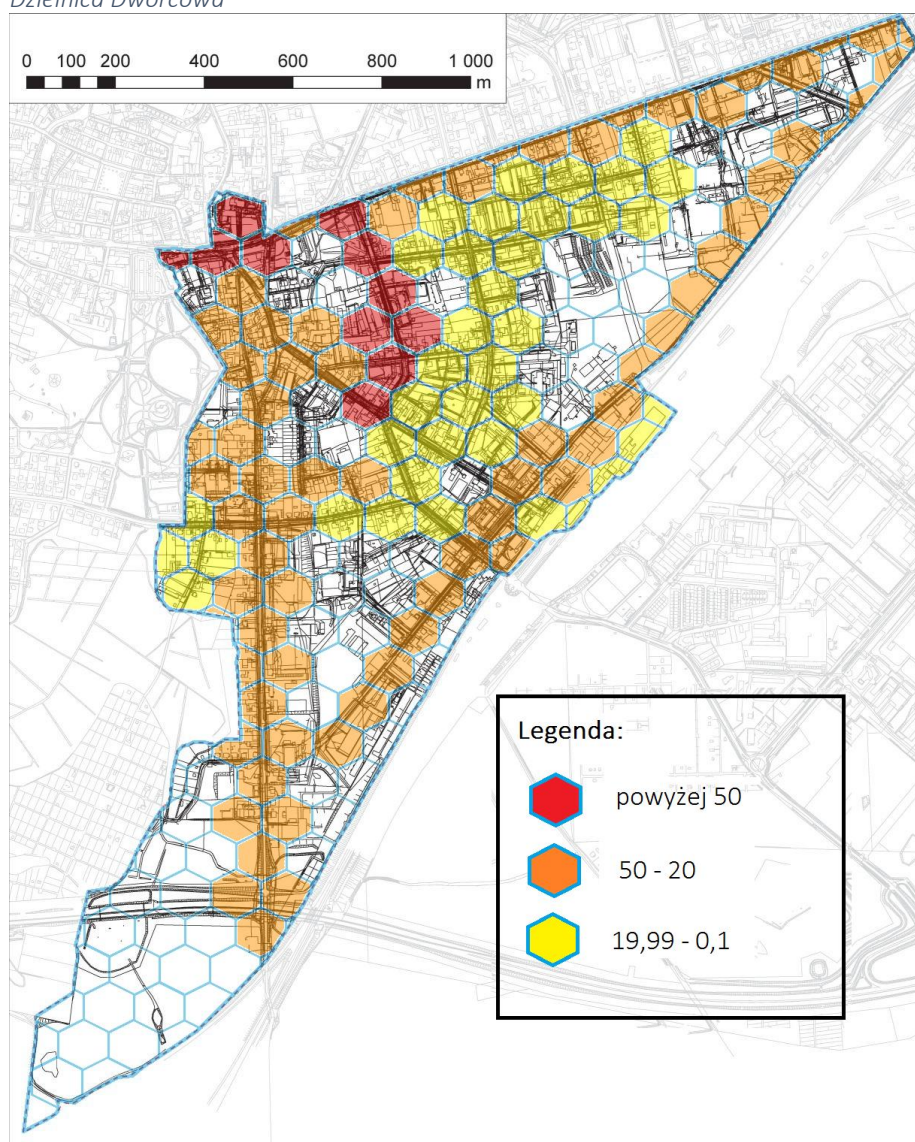
C. Liczba osób niepełnosprawnych otrzymująca świadczenia z MOPS

Problem niepełnosprawności stanowi istotny problem dla społeczności lokalnej Miasta Chojnice, w szczególności dla obszaru rewitalizacji. Zgodnie z informacjami wykorzystanymi do wyznaczenia obszaru zdegradowanego i rewitalizacji na terenie podobszaru Dzielnica Dworcowa zamieszkuje 199 osób z niepełnosprawnością (blisko 27% populacji osób niepełnosprawnych).

Na podstawie analizy danych z 2015 r. Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej dotyczących osób niepełnosprawnych oraz ich zameldowania, w poszczególnych strefach obszaru rewitalizacji, wytypowane zostały miejsca, które charakteryzują się najwyższym wskaźnikiem koncentracji tego zjawiska społecznego.

Poddane analizie zameldowanie osób z niepełnosprawnościami w podobszarze Dworcowa Miasta Chojnice wskazuje ich największą koncentrację w obrębie ulic Świętopełka (125,87) oraz Swarżycza (64,52).

Rysunek 15 Koncentracja zjawiska dot. osób z niepełnosprawnością na 1000 mieszkańców, na podobszarze: Dzielnica Dworcowa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez MOPS

D. Liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece

Kodeks Karny, do przestępstw przeciwko rodzinie i opiece zalicza 7 czynów zabronionych, do których zaliczają się:

- Art. 206. Bigamia,
- Art. 207. Znęcanie się fizyczne lub psychiczne,
- Art. 208. Rozpijanie osoby małoletniej,
- Art. 209. Uporczywe uchylanie się od obowiązku alimentacyjnego,
- Art. 210. Porzucenie małoletniego lub osoby nieporadnej,
- Art. 211. Uprowadzenie małoletniego lub osoby nieporadnej,
- Art. 211a. Organizowanie adopcji dzieci w celu osiągnięcia korzyści.

Zgodnie z opracowanym Raportem z Delimitacji skala przestępstw przeciwko rodzinie i opiece obrazują skalę deprawacji społeczności lokalnej, której nasycenie mierzone jest wskaźnikiem dotyczącym liczby przestępstw przeciwko rodzinie i opiece w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców poszczególnych jednostek urbanistycznych.

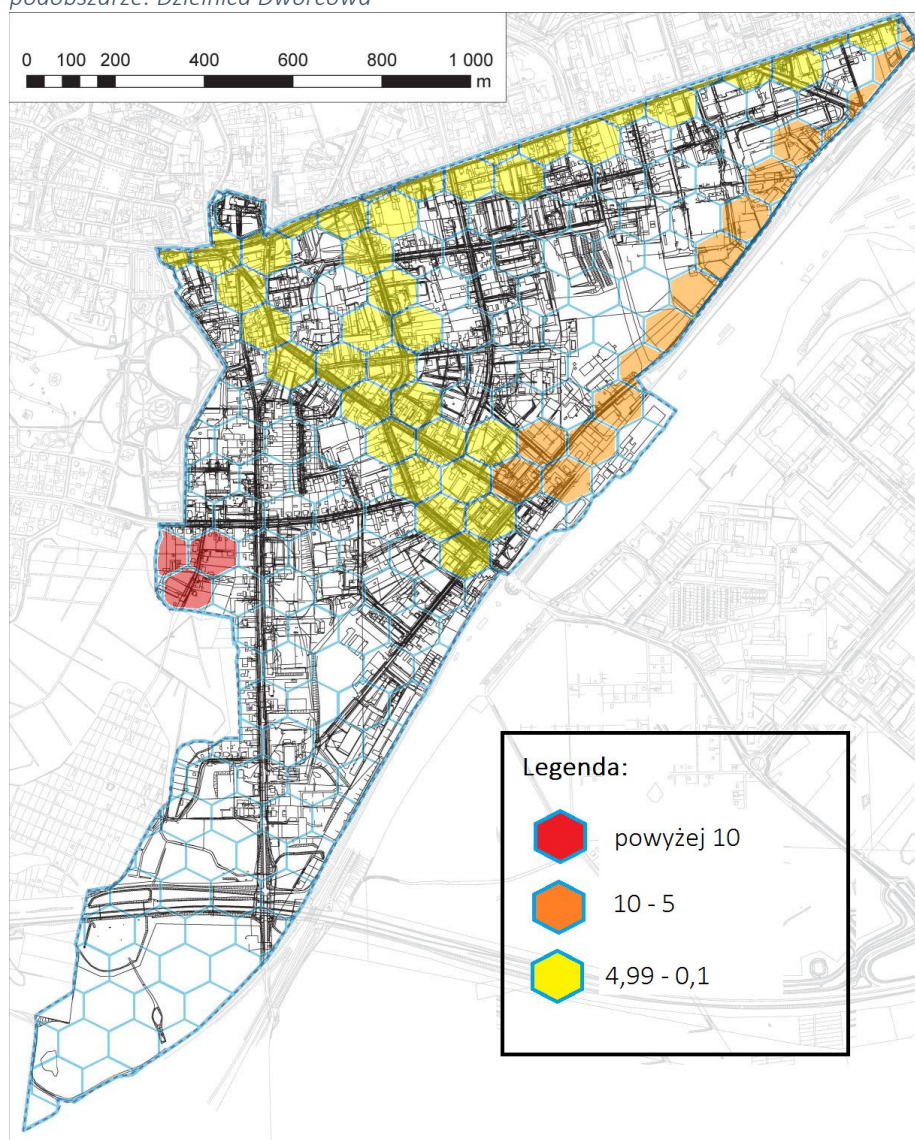
W 2012 r. zgodnie z danymi Komendy Powiatowej Policji w Chojnicach wniesiono 71 postępowań dot. liczby przestępstw przeciwko rodzinie i opiece, w tym z artykułu:

- 207 kk (znęcanie się fizyczne lub psychiczne) – 46 postępowań,
- 208 kk (rozpijanie osoby małoletniej) – 1 postępowanie,
- 209 kk (uporczywe uchylanie się od obowiązku alimentacyjnego) – 24 postępowania.

W celu uszczegółowienia delimitacji służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji wskaźnik dotyczący przemocy w rodzinie został uzupełniony o dane pochodzące z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

Analizując lokalizację popełnianych ww. czynów zabronionych można zauważyć, że największa liczba osób otrzymujących świadczenia z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej ze względu na potrzebę ochrony macierzyństwa oraz przemoc w rodzinie koncentruje się we wschodniej części Dzielnicy Dworcowej (w obrębie ulicy Działkowej – 14,29).

Rysunek 16 Koncentracja zjawiska dot. ochrony macierzyństwa i przemocy w rodzinie na 1000 mieszkańców, na podobszarze: Dzielnica Dworcowa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez MOPS

E. Liczba osób bezrobotnych i długotrwale bezrobotnych

Osoba bezrobotna - oznacza osobę - członka rodziny obywatela polskiego, niezatrudnioną i niewykonywającą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zawodzie lub służbie albo innej pracy zarobkowej, albo, jeżeli jest osobą niepełnosprawną, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia, co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy, nieuczącą się w szkole, z wyjątkiem uczącej się w szkole dla dorosłych lub przystępującej do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły lub w szkole wyższej gdzie studiuje w formie studiów niestacjonarnych, zarejestrowaną we właściwym dla miejsca zameldowania stałego lub czasowego powiatowym urzędzie pracy oraz poszukującą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, jeżeli:

- ukończyła 18 lat,
- nie osiągnęła wieku emerytalnego,

- nie nabyła prawa do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej, renty socjalnej, renty rodzinnej w wysokości przekraczającej połowę minimalnego wynagrodzenia za pracę albo po ustaniu zatrudnienia, innej pracy zarobkowej, zaprzestaniu prowadzenia pozarolniczej działalności, nie pobiera zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego, świadczenia rehabilitacyjnego, zasiłku chorobowego, zasiłku macierzyńskiego lub zasiłku w wysokości zasiłku macierzyńskiego,
- nie jest właścicielem lub posiadaczem samoistnym lub zależnym nieruchomości rolnej, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93, z późn. zm.), o powierzchni użytków rolnych przekraczającej 2 ha przeliczeniowe lub nie podlega ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu stałej pracy, jako współmałżonek lub domownik w gospodarstwie rolnym o powierzchni użytków rolnych przekraczającej 2 ha przeliczeniowe,
- nie uzyskuje przychodów podlegających opodatkowaniu podatkiem dochodowym z działów specjalnych produkcji rolnej, chyba, że dochód z działów specjalnych produkcji rolnej, obliczony dla ustalenia podatku dochodowego od osób fizycznych, nie przekracza wysokości przeciętnego dochodu z pracy w indywidualnych gospodarstwach rolnych z 2 ha przeliczeniowych ustalonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie przepisów o podatku rolnym, lub nie podlega ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu stałej pracy, jako współmałżonek lub domownik w takim gospodarstwie,
- nie złożyła wniosku o wpis do ewidencji działalności gospodarczej albo po złożeniu wniosku o wpis: zgłosiła do ewidencji działalności gospodarczej wniosek o zawieszenie wykonywania działalności gospodarczej i okres zawieszenia jeszcze nie upłynął, albo nie upłynął jeszcze okres do, określonego we wniosku o wpis do ewidencji działalności gospodarczej, dnia podjęcia działalności gospodarczej.
- nie jest osobą tymczasowo aresztowaną lub nie odbywa kary pozbawienia wolności, z wyjątkiem kary pozbawienia wolności odbywanej poza zakładem karnym w systemie dozoru elektronicznego,
- nie uzyskuje miesięcznie przychodu w wysokości przekraczającej połowę minimalnego wynagrodzenia za pracę, z wyłączeniem przychodów uzyskanych z tytułu odsetek lub innych przychodów od środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach bankowych,
- nie pobiera na podstawie przepisów o pomocy społecznej zasiłku stałego,
- nie pobiera, na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych, świadczenia pielęgnacyjnego lub dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania,
- nie pobiera po ustaniu zatrudnienia świadczenia szkoleniowego,
- nie podlega na podstawie odrębnych przepisów obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, z wyjątkiem ubezpieczenia społecznego rolników.

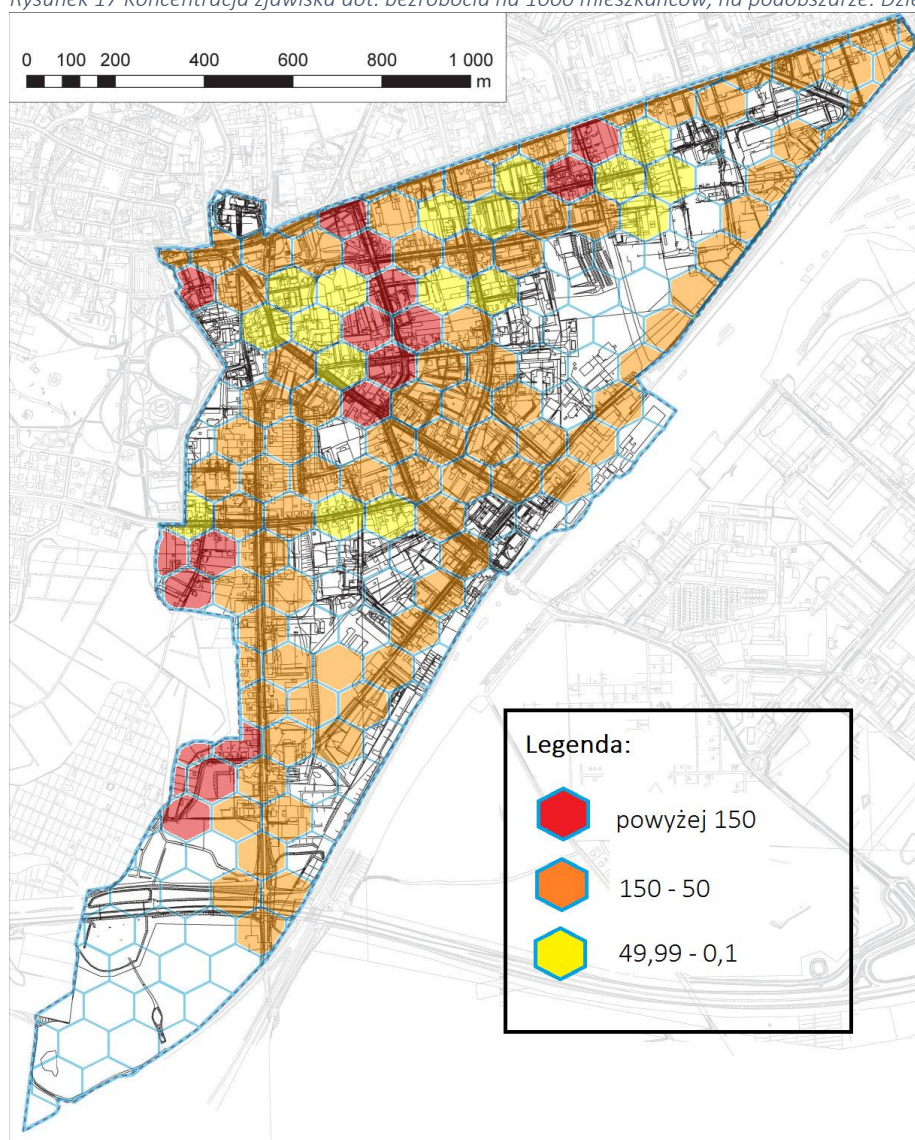
Zgodnie z zapisami zawartymi w Raporcie dotyczącym Delimitacji Obszarów Zdegradowanych Miasta Chojnice na terenie miasta zdiagnozowano trzy jednostki urbanistyczne, w których wartość wskaźnika: liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym przewyższały średnią miejską. Są to: Dzielnica Dworcowa, Osiedle Pawłówko oraz Śródmieście.

Ze względu na agregację i występowanie danych dotyczących bezrobocia na mapie Miasta Chojnice, do zwizualizowania koncentracji zjawiska w Dzielnicy Dworcowej nie wykorzystano parametru stopy bezrobocia, czyli proporcji liczby bezrobotnych do liczby osób aktywnych ekonomicznie, a zameldowanie zarejestrowanych osób bezrobotnych na poszczególnych ulicach w porównaniu do liczby mieszkańców.

Dane do wyznaczenia wskaźnika otrzymano od Powiatowego Urzędu Pracy (PUP) w Chojnicach według stanu na dzień 1.12.2016, ze względu na niemożliwość pozyskania danych archiwalnych z 2015 r.

Rozkład danych dotyczący liczby osób bezrobotnych na podobszarze Dzielnica Dworcowa obrazuje najliczniejsze występowanie (w przeliczeniu na 1000 mieszkańców) osób bezrobotnych w szczególności w obrębie ul. Stanisława Rolbeckiego (250), Subistawa (241,38) oraz Targowej (200).

Rysunek 17 Koncentracja zjawiska dot. bezrobocia na 1000 mieszkańców, na podobszarze: Dzielnica Dworcowa

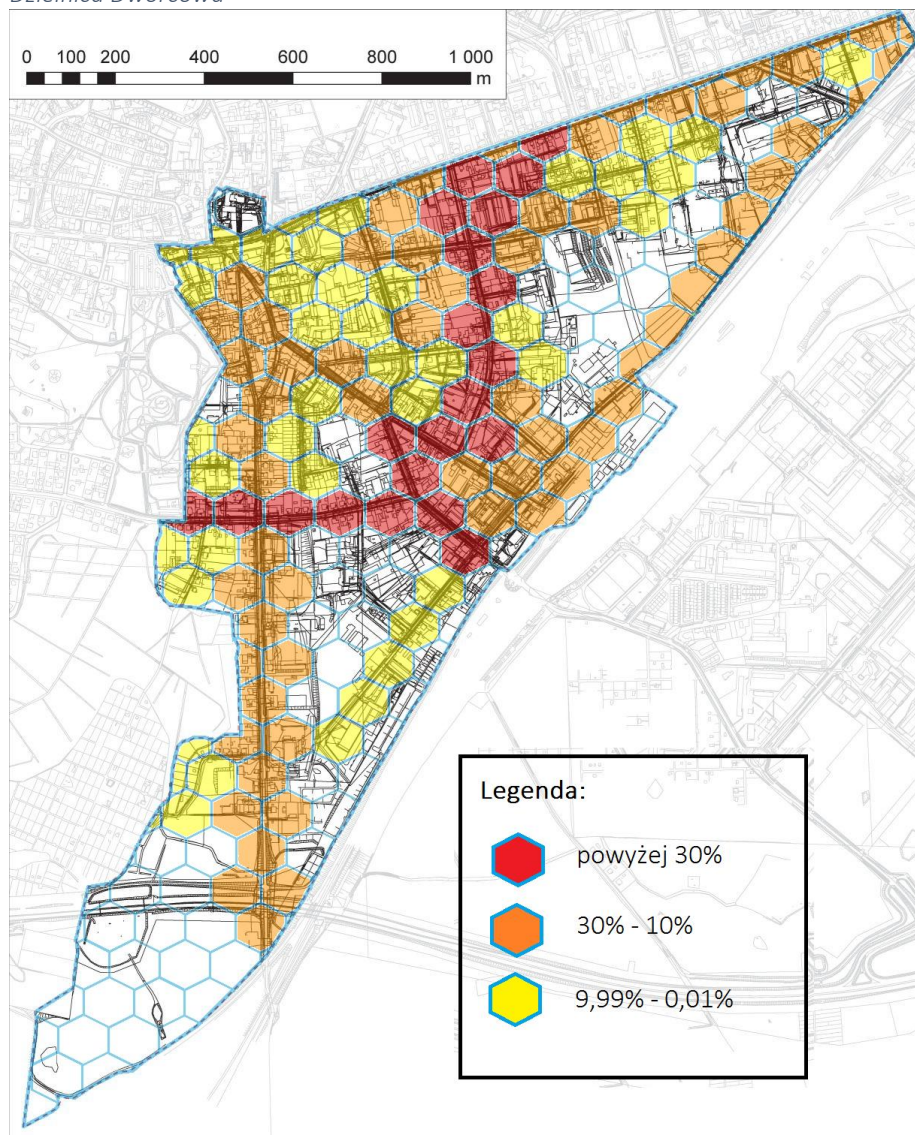

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez PUP

Za długotrwale bezrobotnego uznaje się osobę, która w okresie ostatnich dwóch lat pozostawała w rejestrze powiatowego urzędu pracy przez minimum 12 miesięcy.

Wskaźnik dotyczący bezrobocia długotrwałego dotyczy udziału osób długotrwanie bezrobotnych w populacji osób bezrobotnych ogółem. Na mapie koncentracji osób długotrwanie bezrobotnych w Chojnicach znajdują się ulice: Aleja Brzozowa (39%), Dworcowa (39%), Budowlanych (37%) oraz Michała Drzymały (36%).

Rysunek 18 Udział osób długotrwanie bezrobotnych w populacji osób bezrobotnych ogółem na podobszarze: Dzielnica Dworcowa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez PUP

Z kolei najwięcej osób z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej wśród osób bezrobotnych zameldowanych jest na ul. Dworcowej, Żwirki i Wigury oraz Warszawskiej.

Identyfikacja i ocena zjawisk i procesów społecznych o charakterze zewnętrznym oddziałującym na obszar zdegradowany.

Czynniki zewnętrzne obszaru rewitalizacji mogą stanowić zarówno element najbliższego otoczenia, w którym analizowany podobszar się znajduje oraz dalszego, związanego z gospodarką lub procesami rynkowymi, finansowymi lub społecznymi zachodzącymi

w województwie, kraju, czy na całym świecie. Do czynników zewnętrznych wpływających na koncentrację negatywnych zjawisk społeczno-gospodarczych zaliczyć można m.in.:

- Relacje pomiędzy popytem a podażą;
- Czynniki polityczno-prawne;
- Czynniki społeczno-kulturowe;
- Czynniki demograficzne.

W celu identyfikacji i oceny zjawisk i procesów o charakterze zewnętrznym mającym wpływ na mieszkańców i interesariuszy podobszaru: Dzielnica Dworcowa, podczas pogłębionych wywiadów indywidualnych mieszkańcy oraz interesariusze podobszaru Dworcowa zapytani zostali o występowanie negatywnych czynników zewnętrznych.

Zdaniem uczestników wywiadów pogłębionych, do zewnętrznych czynników oddziałujących na społeczność podobszaru Dworcowa zaliczyć można: niską atrakcyjność inwestycyjną, którą dodatkowo pogłębia brak dofinansowania dla niektórych form prowadzonych działalności zlokalizowanych na analizowanym terenie.

Pewnie brak dofinansowania dla niektórych rzeczy, bo to też wiąże się ze środkami finansowymi jakie posiada miasto. Mało jest zakładów produkcyjnych jeśli chodzi o miasto, są same zakłady prywatne. (...)

Źródło: IDI z interesariuszami

W opinii lokalnych przedsiębiorców wśród czynników zewnętrznych najbardziej oddziałujących na interesariuszy, w szczególności na osoby prowadzące działalność gospodarczą na terenie Dzielnicy Dworcowej jest poziom płac oraz starzejące się społeczeństwo, których dochody nie są w stanie wygenerować odpowiedniego popytu na oferowane produkty i usługi.

Jest, co najmniej kilka takich rzeczy, samo to, że społeczeństwo się starzeje, niski poziom dochodów, nawet te osoby, co pracują to zarabiają po prostu mało.

Źródło: IDI z interesariuszami

Respondenci zwrócili uwagę również na pogłębiające się różnice społeczne, spowodowane nierównością dochodów, które generują problemy związane z integracją społeczną i swoistą gettoizacją mniej zamożnych członków społeczności lokalnej.

Myślę, że poziom nierówności dochodów, na tym obszarze są miejsca – „dzielnice bogatych”, a obok powiedzmy „dzielnice biednych”, gdzie się patrzy, że tam są np. złodzieje, pijacy. Różnice się zwiększają, ci, co mają pracę, im się powodzi, natomiast ci drudzy czują się coraz gorzej. Jest to na pewno kwestia integracji, teraz ci ludzie się rozdzielają. Wiadomo, że jeżeli kogoś stać to się wyprowadza.

Źródło: IDI z interesariuszami

Z drugiej strony uczestnicy wywiadów pogłębionych zhierarchizowali wewnętrzne problemy oraz źródła ich powstawania ponad czynnikiem zewnętrznym w kontekście przyczyn pogłębiania się stanu kryzysowego na podobszarze Dworcowa.

Z zewnątrz wydaje mi się, że nie. Bardziej czynniki wewnętrzne wpływają na ten stan. (...) Wydaje mi się, że jest to kwestia biedy, w tej dzielnicy mieszkają mniej zamożni ludzie. Również patologia dotyka większej liczby mieszkańców.

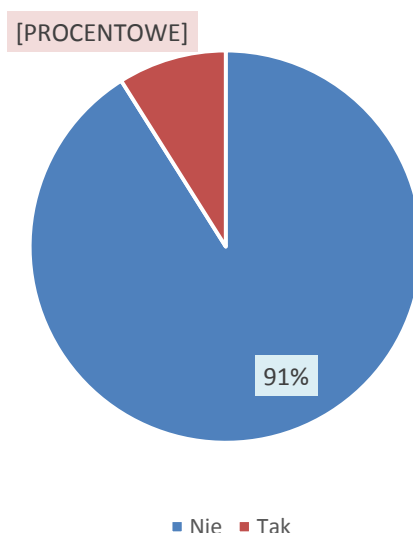
Źródło: IDI z interesariuszami

Analiza potencjału aktywności podmiotów działających na rzecz integracji społecznej i zawodowej istniejących/ funkcjonujących na obszarze objętym programem.

Uczestnicy badania ankietowego CATI, zamieszkujący Dzielnicę Dworcową, w zdecydowanej większości (91%) wskazywali negatywną odpowiedź świadczącą o znajomości organizacji pozarządowych działających na rzecz integracji społecznej i zawodowej oraz kultury i edukacji, które mogą wspomóc proces rewitalizacji. Wśród osób odpowiadających twierdząco na zadane pytanie, respondenci wskazywali takie organizacje jak:

- Projekt Chojnicka Samorządność;
- Kluby sportowe;
- Morenka;
- Wrzos;
- Chojnickie Forum Samorządowe;
- Fundacja Rozwoju Ziemi Chojnickiej i Człuchowskiej;
- Samorząd Mieszkańców Śródmieścia;
- Stowarzyszenie Pośrodku Życia;
- Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie;
- Arkana Chojnic;
- Chojnickie Towarzystwo Naukowe;
- Chojnickie Towarzystwo Kulturalne;
- Agencja Promocji Chojnic;
- WOPR;
- Hospicjum Aniołowo.

Rysunek 19 Czy zna Pan/Pani organizacje pozarządowe (fundacje, stowarzyszenia, organizacje społeczne) z obszaru rewitalizacji, które działają na rzecz integracji społecznej i zawodowej oraz kultury i edukacji, które mogą wspomóc proces rewitalizacji?

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Wyniki badania ankietowego potwierdzają respondenci indywidualnych wywiadów pogłębionych, którzy w znacznej mierze potwierdzali brak takich organizacji lub wskazywali

funkcjonowanie na obszarze rewitalizacji organizacji pozarządowych działających na rzecz lokalnej społeczności, jednak w większości nie potrafili wskazać konkretnych nazw takich organizacji:

Są spółki miejskie, jest PKS, jakiegoś rodzaju stowarzyszenia kulturalne trudno mi mówić z pamięci ale występują, przewijają się.

Źródło: IDI z interesariuszami

Szczerze powiedziawszy niewiele jest takich organizacji, nie ma tam żadnej organizacji takiej typowo lokalnej działającej na rzecz tego obszaru. Są organizacje prowadzące ogólnie dosyć szeroką działalność np. stowarzyszenia Spróbuj Sam oni realizują na zlecenie miasta usługi opiekuńcze.

Źródło: IDI z interesariuszami

Nie, ale próby są żeby się zawiązała taka grupa ludzi, mieszkańcy powinni mówić więcej o swoich potrzebach i o swoim mieście, bo tak działając jesteśmy w stanie więcej zmieniać.

Źródło: IDI z interesariuszami

Charakterystyka zakresu i intensywności współpracy władz z partnerami społeczno-gospodarczymi w odniesieniu do obszaru objętego programem rewitalizacji.

Podobnie jak w przypadku znajomości organizacji pozarządowych działających na obszarze rewitalizacji, analogicznie respondenci odpowiadali na pytanie: *Proszę wskazać czy do tej pory na terenie obszaru rewitalizacji realizowane były przedsięwzięcia związane z przeciwdziałaniem zjawiskom kryzysowym, w których lokalne władze współpracowały z partnerami społeczno-gospodarczymi. Jakie były to działania?*

Nie wiem, nic mi na ten temat nie wiadomo. Mamy z naszego osiedla radną w komisji alkoholowej i wiem, że pod swoją opieką parę rodzin i pomaga.

Źródło: IDI z interesariuszami

Nie kojarzę.

Źródło: IDI z interesariuszami

Świadczy to o niedostatecznym zakresie i intensywności współpracy władz z partnerami społeczno-gospodarczymi w odniesieniu do obszaru Dzielnicy Dworcowej lub niewystarczającej promocji powyższych działań.

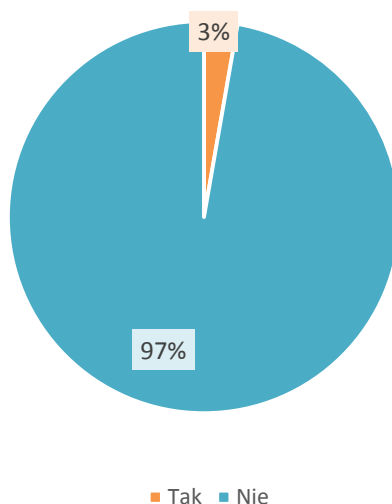
Analiza poziomu zaangażowania mieszkańców w dotychczas podejmowane działania o charakterze przestrzennym, społecznym, gospodarczym.

Analizując poziom zaangażowania mieszkańców należy zwrócić uwagę na fakt, iż zaledwie 3% mieszkańców Dzielnicy Dworcowej uczestniczących w badaniu CATI zaangażowało się dotychczas w działania na rzecz swojego miejsca zamieszkania o charakterze przestrzennym, społecznym lub gospodarczym. Wśród przykładów takich działań respondenci wskazywali m.in.:

- coroczne akcje dla schroniska dla psów - zbieramy pokarm;
- organizowanie różnego rodzaju wydarzeń kulturalnych z dziećmi: grę teatralną, koncert młodzieżowy (jako nauczyciel, organizator);

- czyny społeczne;
- pomoc dzieciom niepełnosprawnym.

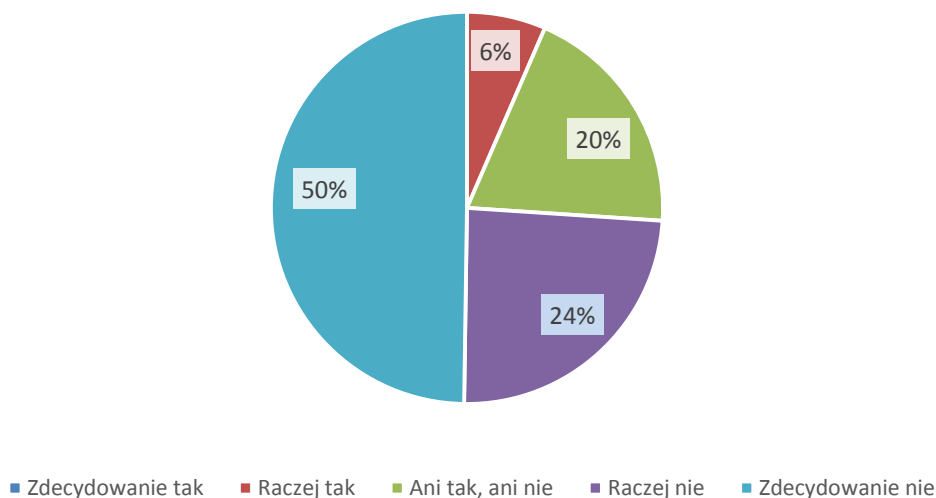
Rysunek 20 Czy angażował(a) się Pan(i) w dotychczas podejmowane działania na rzecz swojego miejsca zamieszkania o charakterze przestrzennym, społecznym lub gospodarczym (np. organizacja kiermaszu, sadzenie drzew, sprząkanie podwórek)?

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Ponadto zdecydowana większość (74%) mieszkańców Dzielnicy Dworcowej na pytanie: Czy włączyłaby/by się Pani/Pan w działania podejmowane na rzecz poprawy życia w miejscu zamieszkania? udzieliła odpowiedzi negatywnej, z czego połowa respondentów odpowiedzi: Zdecydowanie Nie, 24% - Raczej nie. Jedna piąta wskazała odpowiedź: Ani tak, ani nie. Zaledwie 6% wskazało odpowiedź: Raczej tak, natomiast żaden z uczestników badania nie wskazał odpowiedzi: Zdecydowanie tak.

Rysunek 21 Czy włączyłaby/by się Pani/Pan w działania podejmowane na rzecz poprawy życia w miejscu zamieszkania?

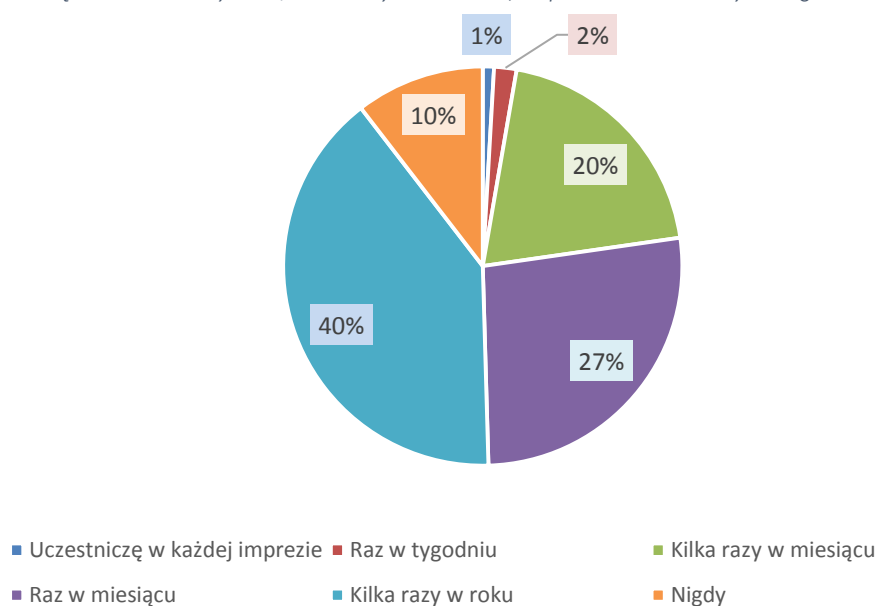
Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Struktura odpowiedzi na powyższe pytania świadczy o bardzo niskim poziomie zaangażowania mieszkańców w dotychczas podejmowane działania o charakterze przestrzennym, społecznym, gospodarczym oraz potencjalnym zaangażowaniu w proces zmian na terenie Dzielnicy Dworcowej.

W związku z powyższym, zaangażowanie mieszkańców podobszaru: Dzielnica Dworcowa wymaga przeprowadzenia kompleksowego procesu informacyjno – promocyjnego wśród mieszkańców analizowanej dzielnicy w celu zapewnienia efektywnej partycypacji społecznej z włączeniem mieszkańców zdegradowanej dzielnicy.

Poziom zaangażowania społeczności lokalnej Dzielnicy Dworcowej oraz gotowość działania potwierdza struktura odpowiedzi na pytanie ukazujące poziom uczestnictwa w wydarzeniach i imprezach kulturalnych organizowanych w całym Mieście. Co dziesiąty respondent nigdy nie uczestniczył w takich wydarzeniach i imprezach, 40% badanych – kilka razy w roku. 27% respondentów uczestniczy w wydarzeniach kulturalnych raz w miesiącu, 20% - kilka razy w miesiącu, natomiast zaledwie 3% uczestników badania bierze udział w imprezach i wydarzeniach kulturalnych częściej niż kilka razy w miesiącu (2% - raz w tygodniu, 1% - uczestniczę w każdej imprezie).

Rysunek 22 Jak często uczestniczy Pani/Pan w wydarzeniach, imprezach kulturalnych organizowanych w Mieście?

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Analiza skuteczności działań mających na celu niwelowanie problemów społecznych, które były dotychczas podejmowane na obszarze objętym programem.

W celu zapobieganiu przyczyn postępującej degradacji Dzielnicy Dworcowej interesariusze podobszaru rewitalizacji zostali poproszeni o wskazanie, czy na terenie analizowanej dzielnicy prowadzone są lub były inicjatywy mające na celu niwelowanie problemów społecznych. W zdecydowanej większości respondenci nie potrafili wskazać przykładów takich działań, natomiast wszyscy uczestnicy wywiadów wykazali się nieznanymi konkretnymi przedsięwzięciami realizowanymi na terenie Dzielnicy Dworcowej.

Mało tu takich inicjatyw, były, ale niewiele.

Źródło: IDI z interesariuszami

Ciężko mi powiedzieć, ale na pewno trochę by tego się znalazło.

Źródło: IDI z interesariuszami

Nie kojarzę.

Źródło: IDI z interesariuszami

Nie wiem, nic mi na ten temat nie wiadomo. Mamy z naszego osiedla radną w komisji alkoholowej i wiem, że pod swoją opieką parę rodzin i pomaga.

Źródło: IDI z interesariuszami

W celu przeciwdziałania degradacji infrastruktury i utworzenia instrumentów wykorzystania potencjałów lokalizacji atrakcyjnych historycznie obszarów miejskich Miasto Chojnice opracowało Program Rewitalizacji Miasta Chojnice na lata 2004 – 2013, który był kontynuacją wcześniej podjętych działań w zakresie naprawy miasta. Jego funkcje winny odzwierciedlać potrzeby człowieka. W ramach powyższego PR zaplanowano rewitalizację w zakresie:

- Plac Św. Jerzego i ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego:
  - uporządkowanie przestrzeni Placu Św. Jerzego we wszystkich możliwych zakresach;
  - problem wyburzenia obiektu we wschodnim narożniku placu od ul. Gdańskiej;
  - remonty elewacji wszystkich budynków w zakresie uzupełnienia wyprawy, malowania, opierzenia;
  - naprawy dachu na budynku (były sklep harcerski);
  - w ciągu ul. Piłsudskiego elewacje, opierzenia, bramy, wejścia główne, detale architektoniczne;
  - projekt i realizacja odzyskania pierwotnej postaci architektury budynków na posesji Zakładów Zbożowych;
  - inne projekty porządkujące przestrzeń np. wokół „Biedronki”.

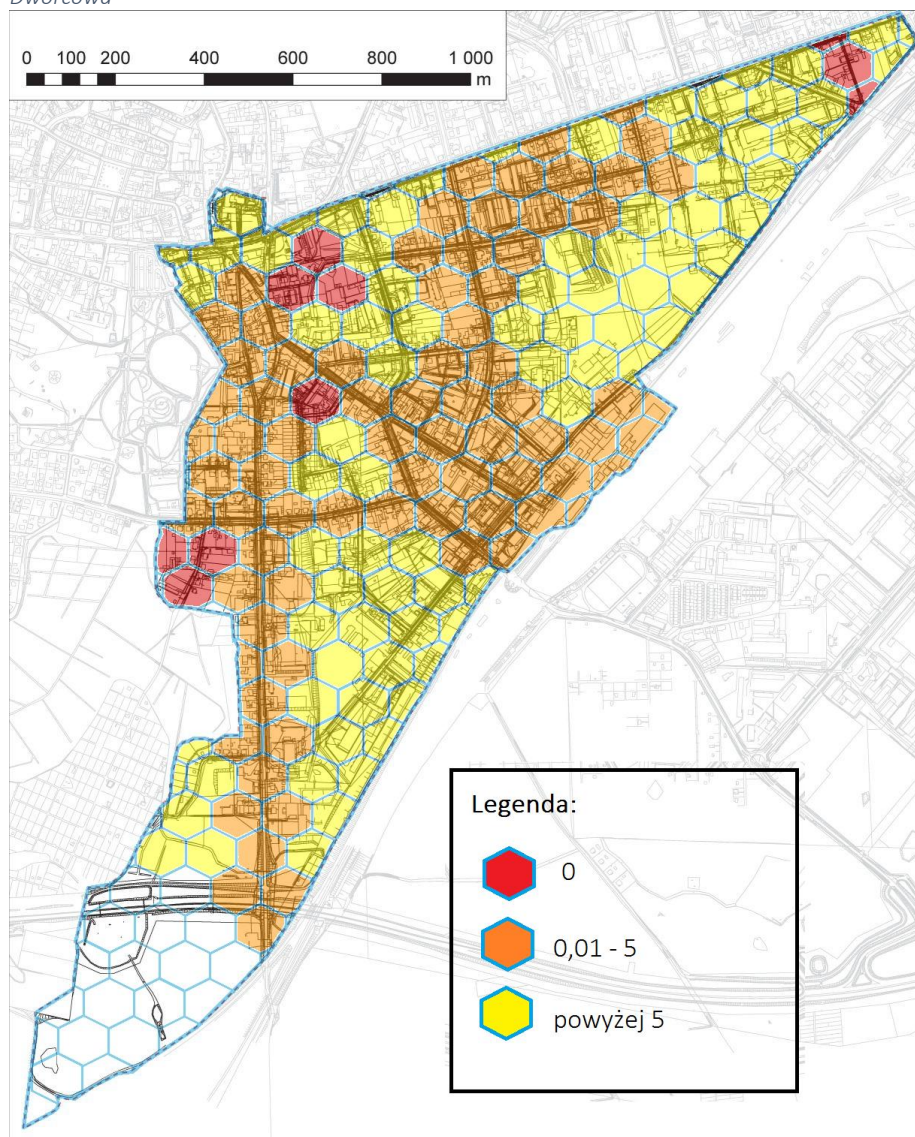
Podsystem gospodarczy

Analiza poziomu przedsiębiorczości i aktywności zawodowej oraz ujawnienie potencjalnych partnerów rewitalizacji na obszarze zdegradowanym.

W aspekcie rewitalizacji stan kryzysowy w podsystemie gospodarczym dotyczy przede wszystkim niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw.

Jednym z wyznaczników niskiego stopnia przedsiębiorczości jest liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na danym obszarze. W przypadku obszaru rewitalizacji Miasta Chojnice na ul. Działkowej, Jana Matejki, Jana Pawła Łukowicza, Stanisława Rolbeckiego, Bocznej, Jeziornej, Koszarowej, Krótkiej, Kwiatowej, Pokoju Toruńskiego oraz Św. Piotra nie ma zarejestrowanego żadnego podmiotu gospodarczego.

Rysunek 23 Koncentracja zjawiska dot. zmniejszonej aktywności gospodarczej na 100 mieszkańców, na podobszarze: Dzielnica Dworcowa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Chojnicach

Podsystem środowiskowy

Wielkość emisji niskich.

Ustawa o rewitalizacji wskazuje, że wśród negatywnych zjawisk dotyczących aspektów środowiskowych należy w szczególności rozpatrzyć przekroczenie standardów jakości środowiska oraz lokalizację odpadów zagrażających życiu lub zdrowiu.

Jednym z ustawowych wytycznych dotyczących stanu kryzysowego jest przekroczenie standardów jakości środowiska.

Standardy jakości środowiska, według ustawy Prawo Ochrony Środowiska to określone prawem poziomy dopuszczalne substancji lub energii, które muszą być osiągnięte w określonym czasie przez środowisko jako całość lub jego poszczególne elementy przyrodnicze. System standardów jakości dotyczy jakości powietrza, powierzchni ziemi, jakości wód, poziomu hałasu i promieniowania elektromagnetycznego.

Na obszarze wyznaczonym do rewitalizacji zlokalizowanych jest wiele źródeł niskiej emisji, w postaci:

- budynków jednorodzinnych,
- budynków wielorodzinnych,
- budynków użyteczności publicznej,
- budynków usługowo handlowych,
- miejsc o przeznaczeniu przemysłowym.

Powyższe budynki generujące najwięcej niskiej emisji zlokalizowane są przy ul. Gdańskiej, Budowlanych, Angowickiej, Dworcowej, Michała Drzymały, Łużyckiej, Alei Brzozowej oraz Placu Niepodległości.

Podsystem przestrzenno – funkcjonalny

Infrastruktura drogowa została oceniona przez uczestników wywiadów pogłębionych na dobrym poziomie, a wszelkie zaplanowane inwestycje, jak dworzec, tunele i modernizacja chodników przyczynią się do komfortu korzystania z infrastruktury drogowej.

Oświetlenie jest dobre, ulice są, jakie są, chodniki też. Z tego, co wiem to będą poprawiane, będzie robiony ten dworzec, tunele robione, chodniki robione także coś tu będzie robione.

Źródło: IDI z interesariuszami

Parkingów za dużo nie ma szczególnie przy dworcu, zawsze jest problem, jeśli chodzi o drogi to jest ok. chodniki też są może ścieżki rowerowe by się przydały.

Źródło: IDI z interesariuszami

Jeden z problemów zdiagnozowanych przez respondentów to niewystarczająca liczba miejsc postojowych, ponadto zdaniem uczestników badania należy odciążać główną arterię komunikacyjną oraz poprawić tablice informacyjne.

Powiedzmy średnio, zawsze są braki aczkolwiek w ostatnich latach dużo się poprawiło, główne trakty zarówno ulic jak i chodników wyglądają w miarę dobrze.

Źródło: IDI z interesariuszami

Wydaje mi się, że odciążać główny trakt komunikacyjny, dzielnicę dworcową, Piłsudskiego, zapewnić alternatywne dojazdy do dworca i uzupełnić lub naprawić te tablice, co są w najgorszym stanie.

Źródło: IDI z interesariuszami

Zapytani o niedogodności przestrzenne, respondenci wskazywali utrudnienia dla osób starszych z niepełnosprawnościami w obrębie budynków mieszkalnych – klatkach schodowych, czy podwórzach.

Wydaje mi się, że w samych budynkach mieszkalnych, tam sporo takich ludzi mieszka. Są to stare kamienice same te budynki mieszkalne, ich otoczenie, podwórza to czasami jest dla tych starszych ludzi już poważny problem. Plus to, że mają daleko do instytucji, które mogą im pomóc.

Źródło: IDI z interesariuszami

Powiedziałbym, że nie najgorzej. Obiekty użyteczności publicznej muszą być dostosowane dla osób niepełnosprawnych, wydaje mi się, że gorzej jest w miejscu zamieszkania niż w instytucjach.

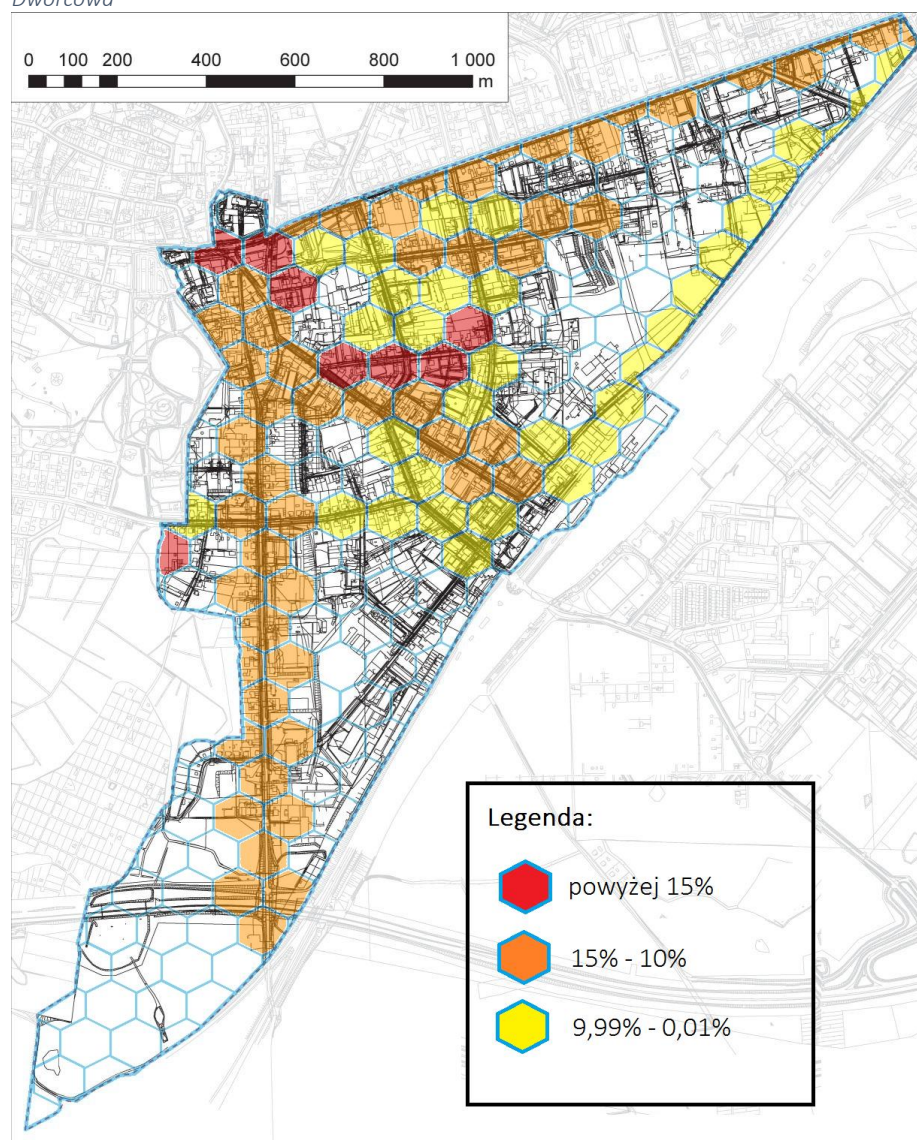
Źródło: IDI z interesariuszami

Podsystem techniczny

Elementy podlegające degradacji.

Największy udział budynków wybudowanych przed 1970 r. wśród wszystkich budynków mieszkalnych zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji Miasta Chojnice znajduje się przy ul. Swarżycza (20%), Placu Św. Jerzego (18,18%) oraz Mestwina (16,67%).

Rysunek 24 Koncentracja negatywnego zjawiska dot. budynków wybudowanych przed 1970 r. na podobszarze: Dzielnica Dworcowa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Urząd Miejski w Chojnicach

Na obszarze rewitalizacji Miasta Chojnice znajdują się również budynki mieszkalne wymagającej natychmiastowego remontu. Są to budynki zlokalizowane przy ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego.

Stan infrastruktury technicznej i budynków oraz ich wyposażenie w media.

W zasobach komunalnych Miasta Chojnice aktualnie znajduje się 1803 mieszkań, z czego 175 nie posiada łazienek. Najwięcej mieszkań, w których mieszkańcy nie mają dostępu do łazienki w mieszkaniu zlokalizowanych jest przy ul. Świętopełka, Marszałka Józefa Piłsudskiego, Angowickiej oraz Michała Drzymały.

Ponadto na obszarze rewitalizacji znajdują się mieszkania przeznaczone do wykwaterowania, zlokalizowane są one przy ul. Świętopełka, Marszałka Józefa Piłsudskiego, Towarowej, Wysokiej, Żwirki i Wigury oraz Dworcowej.

Z kolei pustostany znajdujące się na obszarze rewitalizacji znajdują się przy ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego

Jednocześnie najmniejsza powierzchnia użytkowa w przeliczeniu na jednego mieszkańca przypada na ulice Towarową oraz Swarożyca.

Analiza SWOT

Szczegółowa diagnoza negatywnych czynników i zjawisk kryzysowych oraz analiza lokalnych potencjałów występujących na obszarze rewitalizacji umożliwiła przeciwstawienie słabych stron obszaru rewitalizacji z jego potencjałami, czyli mocnymi stronami.

Porównanie wyników szczegółowej diagnozy z analizą potencjałów zostało przeprowadzone na zasadzie analizy SWOT obszaru rewitalizacji, której celem jest identyfikacja czynników w kontekście ustalonego celu oraz wskazanie najlepszych rozwiązań, wytyczenie kierunków działania przy jednoczesnym wykorzystaniu szans i mocnych stron, a także minimalizacji zagrożeń i słabych stron analizowanego podmiotu. Przystępując do analizy należy wskazać czynniki, które mogą wpływać na funkcjonowanie analizowanego obszaru.

Na potrzeby opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Chojnice składowe analizy zostały pogrupowane na silne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia.

Tabela 4 Analiza mocnych i słabych stron podobszaru: Dzielnica Dworcowa

Podobszar Dzielnica Dworcowa	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Infrastruktura techniczna • Istotny węzeł komunikacyjny: Dworzec • Części zielone, rekreacyjne osiedli • Działalność instytucji oświaty • Działalność samorządów osiedlowych	<ul style="list-style-type: none"> • Duża liczba osób korzystających z pomocy społecznej • Bezrobocie • Ograniczone możliwości opieki nad dziećmi (brak punktów przedszkolnych) • Mała liczba potencjalnych klientów (ze względu na niskie dochody społeczeństwa) • Stan infrastruktury budynków mieszkalnych (elewacji, klatek schodowych, bram, podwórzy)

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Potencjał gospodarczy i konkurencyjna gospodarka • Potencjał inwestycyjny • Wysoki potencjał kapitału społecznego	<ul style="list-style-type: none"> • Niski poziom aktywności społecznej • Brak aktywności organizacji pozarządowych • Wysoki wskaźnik przestępczości • Alkoholizm • Liczba świadczeń dostępnych w ramach pomocy społecznej • Migracja młodych • Starzenie się społeczeństwa • Niski poziom poczucia bezpieczeństwa • Społeczeństwo niewyedukowane ekonomicznie • Niszczące wielorodzinne budynki mieszkalne • Środki zapobiegawcze stosowane wobec osób nieletnich

Lista potencjalnych partnerów wraz z najważniejszymi podejmowanymi działaniami

Wśród interesariuszy Dzielnicy Dworcowej dominował pogląd, iż na analizowanym obszarze brakuje organizacji, podmiotów, czy potencjalnych partnerów, którzy mogliby wspomóc proces rewitalizacji.

Szczerze powiedziawszy niewiele jest takich organizacji, nie ma tam żadnej organizacji takiej typowo lokalnej działającej na rzecz tego obszaru. Są organizacje prowadzące ogólnie dosyć szeroka działalność np. stowarzyszenia Spróbuj Sam oni realizują na zlecenie miasta usługi opiekuńcze.

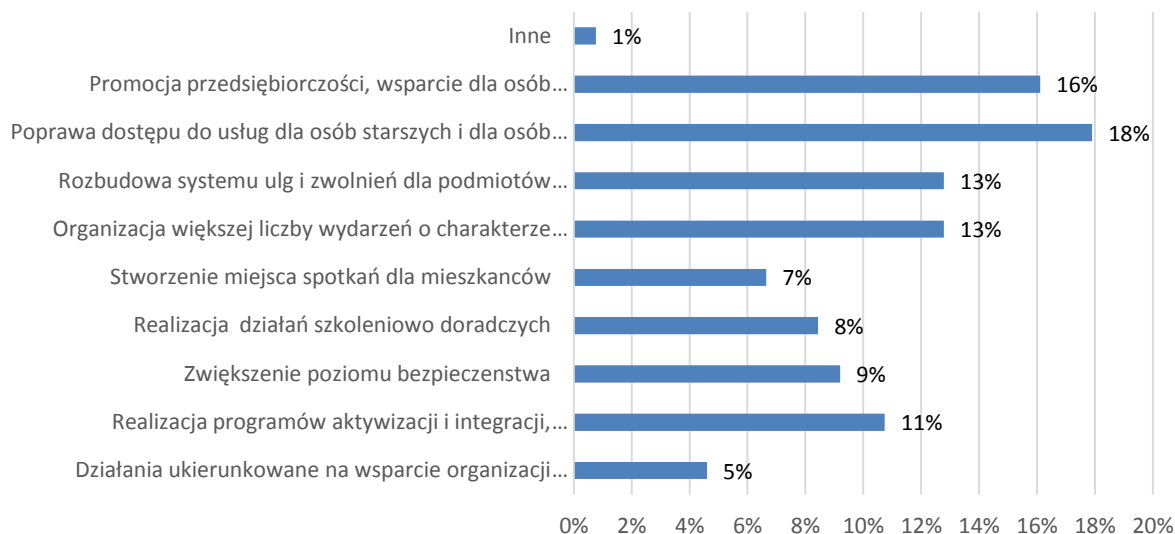
Źródło: IDI z interesariuszami

Ogólny opis podejmowanych działań wraz z określeniem wzajemnych powiązań

W zakresie ograniczenia negatywnych zjawisk społecznych i gospodarczych, zdaniem mieszkańców Dzielnicy Dworcowej, działania rewitalizacyjne powinny bazować na:

- Poprawie dostępu do usług dla osób starszych i dla osób niepełnosprawnych (18%),
- Promocji przedsiębiorczości, wsparciu dla osób zakładających działalność gospodarczą (16%),
- Rozbudowie systemu ulg i zwolnień dla podmiotów prywatnych generujących miejsca pracy i inwestycje (13%),
- Organizacji większej liczby wydarzeń o charakterze kulturalnym, rekreacyjnym dla mieszkańców (13%),
- Realizacji programów aktywizacji i integracji, programów aktywności lokalnej itp. (11%).

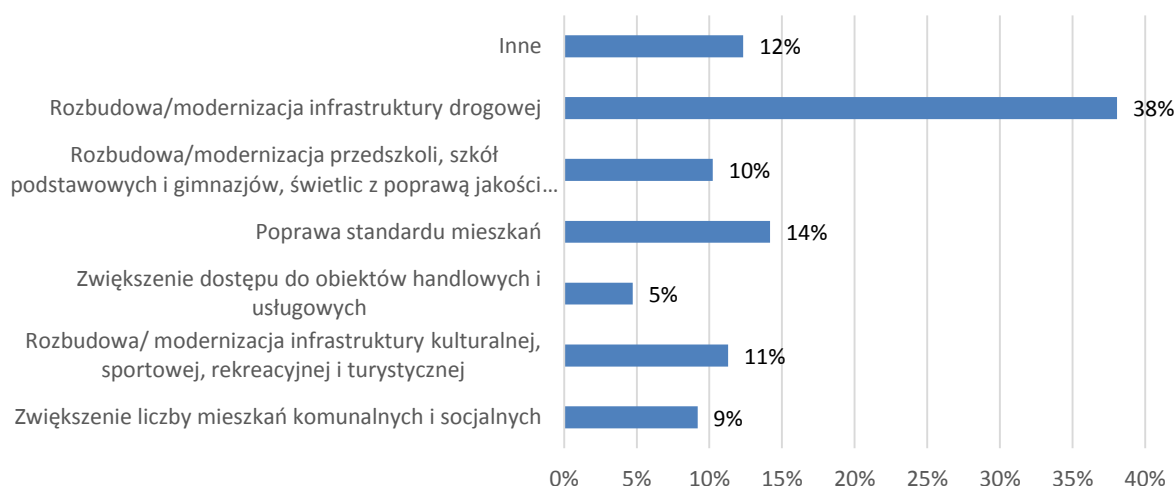
Rysunek 25 Jakie rodzaje przedsięwzięć, powinny być Państwa zdaniem podejmowane w celu ograniczenia negatywnych zjawisk społecznych i gospodarczych na wskazanym podobszarze. Prosimy o zaznaczenie maksymalnie trzech najważniejszych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

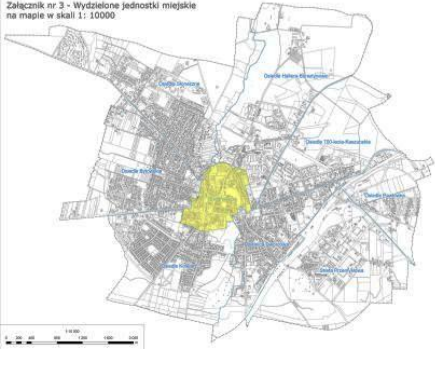
Zdaniem uczestników badania ankietowego proces rewitalizacji w zakresie działań związanych z przestrzenią i infrastrukturą, na terenie podobszaru Dzielnica Dworcowa powinien polegać przede wszystkim na rozbudowie i modernizacji infrastruktury drogowej (38% respondentów wskazało niniejszą odpowiedź), poprawie standardu mieszkań (14%) oraz rozbudowie i modernizacji infrastruktury kulturalnej, sportowej, rekreacyjnej i turystycznej (11%).

Rysunek 26 Jakie rodzaje przedsięwzięć, powinny być Państwa zdaniem podejmowane w celu ograniczenia negatywnych zjawisk środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych na wskazanym podobszarze. Prosimy o zaznaczenie maksymalnie trzech najważniejszych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

5.4. Podobszar: Śródmieście

Śródmieście	
Lokalizacja podobszaru	
Powierzchnia	66,7 ha (3,2% powierzchni miasta)
Liczba ludności	4732 (12% populacji miasta Chojnice)
	
Charakterystyka	<p><i>Podobszar Śródmieście tworzy najstarsza, historyczna część Chojnic, obejmująca tereny na północ od Starego Miasta oraz część zabudowy na południe od ul. Sukienników i Człuchowskiej. Do jednostki należą tereny na wschód od ulicy Szerokiej, Stefana Batorego czy Pietruszkowej, a także na zachód od ul. Wysokiej. Jednostkę od północy „zamyka” ul. Zielona. Na południu jednostki granica przebiega wzdłuż Al. M. B. Fatimskiej i dalej w kierunku Parku 1000-lecia, po czym biegnie w górę wzdłuż Alei Sztuki do ul. Sukienników. Z jednostki wyłączone zostały zabytkowe obiekty poszpitalne położone pomiędzy ulicami Wysoką, Okrężną i Pl. Niepodległości. Na obszarze jednostki znajduje się stosunkowo dużo placówek oświatowych. Należą do nich: Szkoła Podstawowa Nr 1 (ul. 31 Stycznia 21/23), Gimnazjum Nr 2 (ul. Szpitalna 3), Liceum Ogólnokształcące im. Filomatów Chojnickich (ul. Nowe Miasto 4), Katolickie Liceum Ogólnokształcące (ul. Grunwaldzka 1), Technikum nr 3 (ul. Sukienników 13) oraz Technikum im. Stefana Bieszka (ul. Nowe Miasto 6). Dodatkowo zlokalizowana jest tu placówka Polskiego Związku Niewidomych (Okręg Pomorski. Koło Powiatowe w Chojnicach - ul. Mickiewicza 12A), a także Hostel Readaptacji Społecznej (ul. Mickiewicza 48/2), Punkt Konsultacyjny przy Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (ul. 31 Stycznia 56a) oraz Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (ul. 31 Stycznia 56a). Swoją siedzibę na terenie jednostki ma także Muzeum Historyczno-Etnograficzne w Chojnicach (ul. Podmurna 13). Według raportu MOPS dotyczącego osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy społecznej (zasiłki stałe, okresowe, celowe itp., dane z połowy kwietnia 2015 r.), ul. 31 Stycznia była jedną z ulic, przy której zamieszkiwało stosunkowo dużo osób objętych tego rodzaju pomocą (35 osób). Łączna liczba niepełnosprawnych objętych wsparciem przez chojnicki MOPS wynosiła 747 osób¹¹.</i></p> <p>Szczegółowe informacje na temat jednostki znajdują się w Raporcie Dotyczącym Delimitacji Obszarów Zdegradowanych Miasta Chojnice</p>

Szczegółowa diagnoza podobszaru Śródmieście została przeprowadzona analogicznie do diagnozy Dzielnicy Dworcowej, w związku z czym opis negatywnych zjawisk społecznych zawiera wyłącznie syntetyczne opisy wykresów, cytatów i rysunków oraz przedstawienie wniosków i przyczyn degradacji podobszaru Śródmieście.

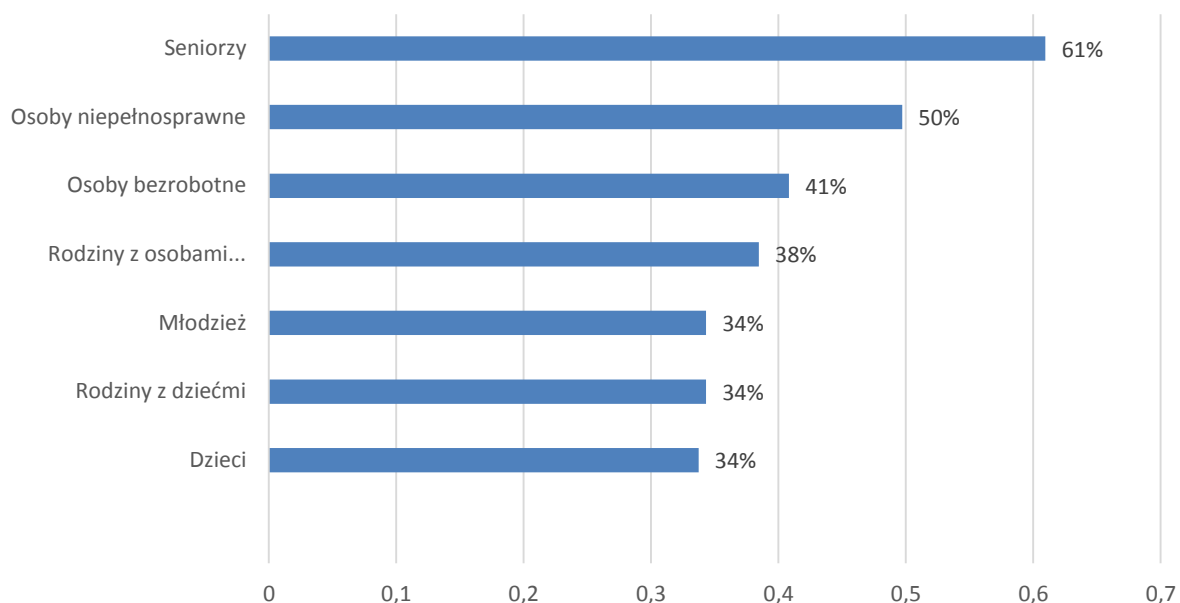
¹¹ RAPORT DOTYCZĄCY DELIMITACJI OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH MIASTA CHOJNICE

Podstawowe problemy społeczne, gospodarcze i przestrzenne zidentyfikowane na obszarze

Podsystem społeczny

Mieszkańcy obszaru Śródmieście jako grupy społeczne wymagające wsparcia wskazywali osoby starsze (61%), osoby niepełnosprawne (50%) oraz bezrobotnych (41%). Relatywnie często uczestnicy badania ankietowego, jako osoby potrzebujące wsparcia wskazywali rodziny z osobami niesamodzielnymi (38%).

Rysunek 27 Jakie grupy społeczne powinny być głównie wspierane na obszarze rewitalizacji?

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Zgodnie z *Raportem Dotyczącym Delimitacji Obszarów Zdegradowanych Miasta Chojnice*¹², w którym ocena stopnia zaawansowania degradacji w Chojnicach została oparta na analizie wskaźników ilustrujących negatywne zjawiska w podsystemie społecznym w porównaniu do średniej krajowej oraz wewnątrzmięskiej, najbardziej odbiegające od średniej wewnątrzmięskiej i wojewódzkiej charakteryzują wskaźniki:

1. Liczba niebieskich kart (średnia wyższa o 231% względem średniej Miasta Chojnice)
2. Liczba osób niepełnosprawnych otrzymująca świadczenia z MOPS na 100 mieszkańców (195%)
3. Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. mieszkańców (190%).
4. Liczba przestępstw na 1 tys. mieszkańców (143%).
5. Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym (139%).
6. Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym (137%).
7. Liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na 10 tys. ludności (112%).

Szczegółowe informacje dotyczące nasycenia negatywnymi zjawiskami w podsystemie społecznym Śródmieścia przedstawia poniższa tabela:

¹² Materiał badawczy i wprowadzający do Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Chojnice

Tabela 5 Ocena Śródmieścia w podsystemie społecznym

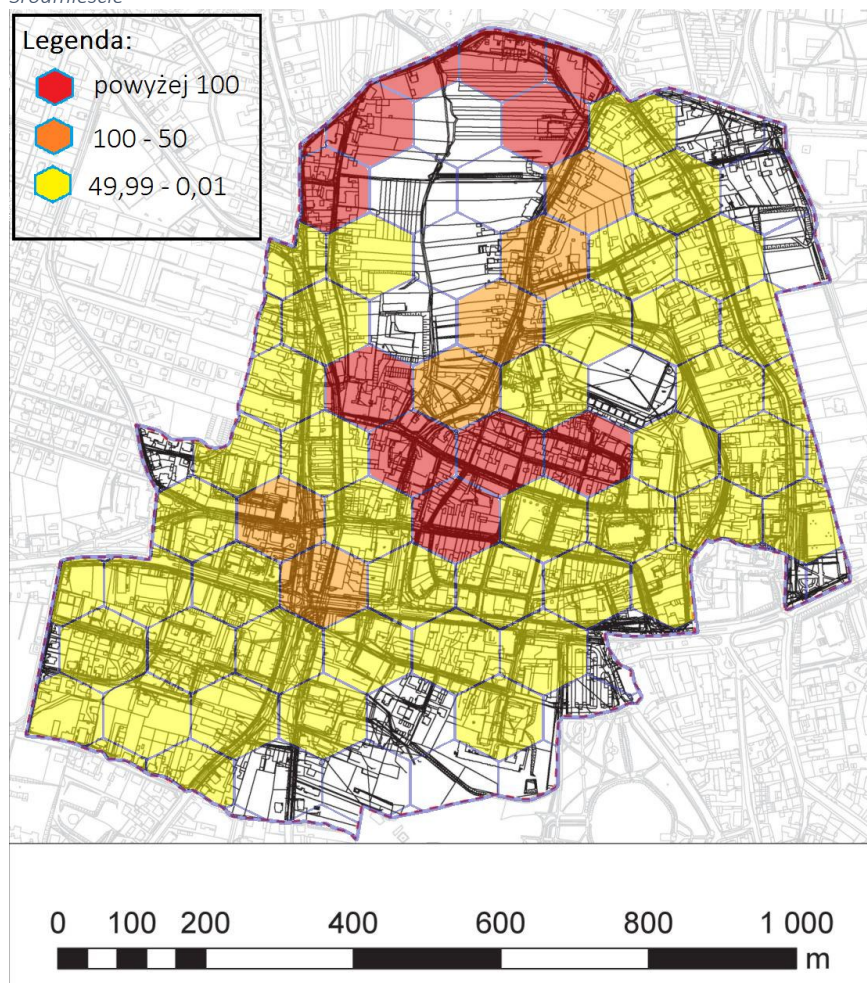
Wskaźnik	Śródmieście	Miasto	Pomorskie	Miasto (porównanie)	Pomorskie (porównanie)
Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. mieszkańców	166,6	87,6	52,9	190%	315%
Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym	5	3,6	2,4	139%	208%
Liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na 10 tys. ludności	20,3	18,1	6,3	112%	322%
Liczba przestępstw na 1 tys. mieszkańców	28,1	19,7	27,7	143%	101%
Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	12,2	8,9		137%	
Liczba osób niepełnosprawnych otrzymująca świadczenia z MOPS na 100 mieszkańców	3,7	1,9		195%	
Liczba niebieskich kart na 1 tys. mieszkańców	3	1,3		231%	

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu Dotyczącego Delimitacji Obszarów Zdegradowanych Miasta Chojnice

A. Liczba niebieskich kart oraz liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece

Na terenie podobszaru Śródmieście w agregacji danych na ulice odnotowano szczególnie nasycenie zjawiska na ulicach: Podgórna (166,67) oraz Zielona (49,18).

Rysunek 28 Koncentracja zjawiska dot. ochrony macierzyństwa i przemocy w rodzinie na 1000 mieszkańców, na podobszarze: Śródmieście

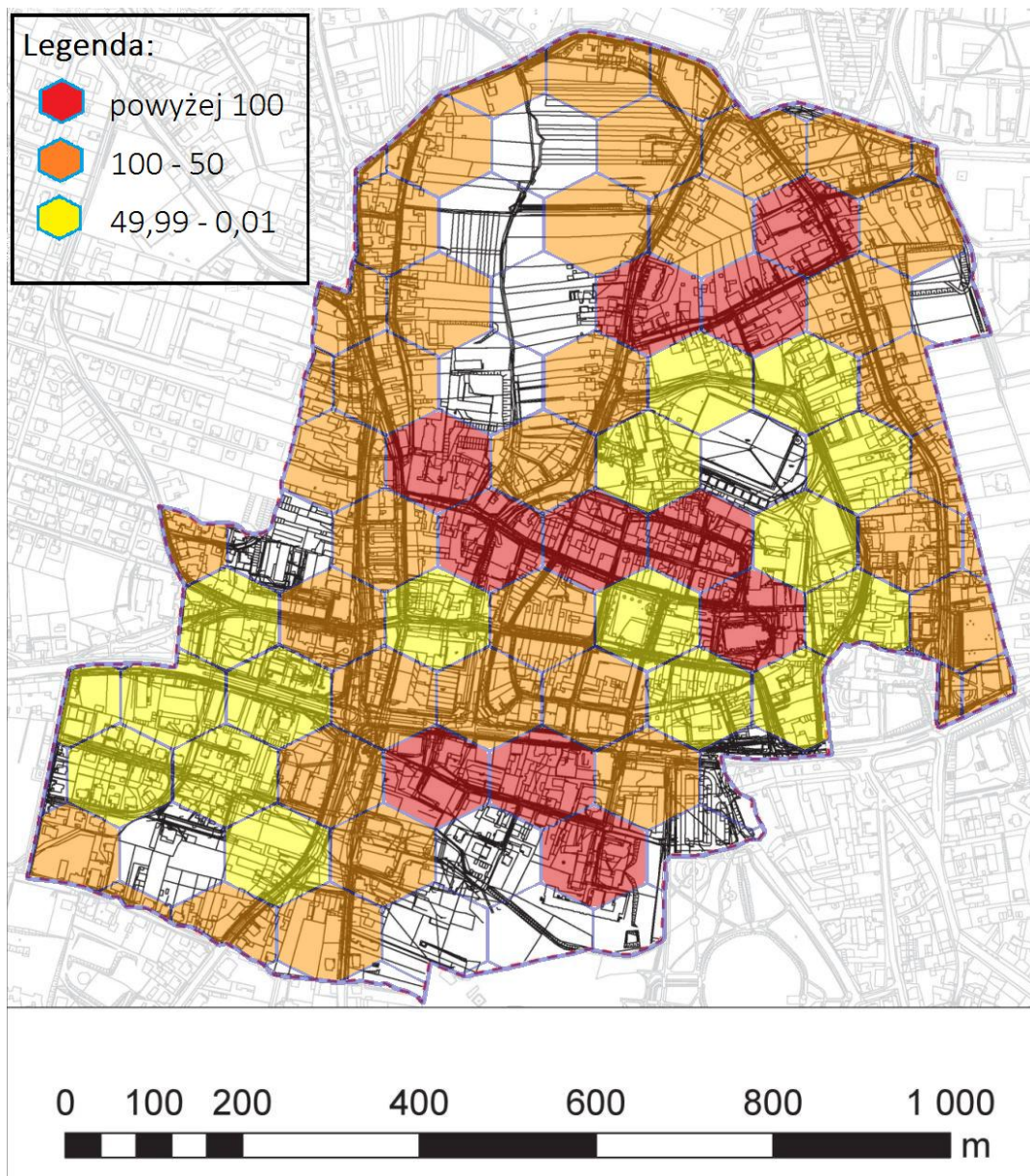

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez MOPS

B. Liczba osób niepełnosprawnych otrzymująca świadczenia z MOPS

Poddane analizie zameldowanie osób z niepełnosprawnościami w obszarze rewitalizacji Miasta Chojnice wskazuje ich największą koncentrację w obrębie ulic: Młyńska (342,11), Podgórna (333,33) oraz Koszarowa (250).

Rysunek 29 Koncentracja zjawiska dot. osób z niepełnosprawnością na 1000 mieszkańców, na podobszarze: Śródmieście

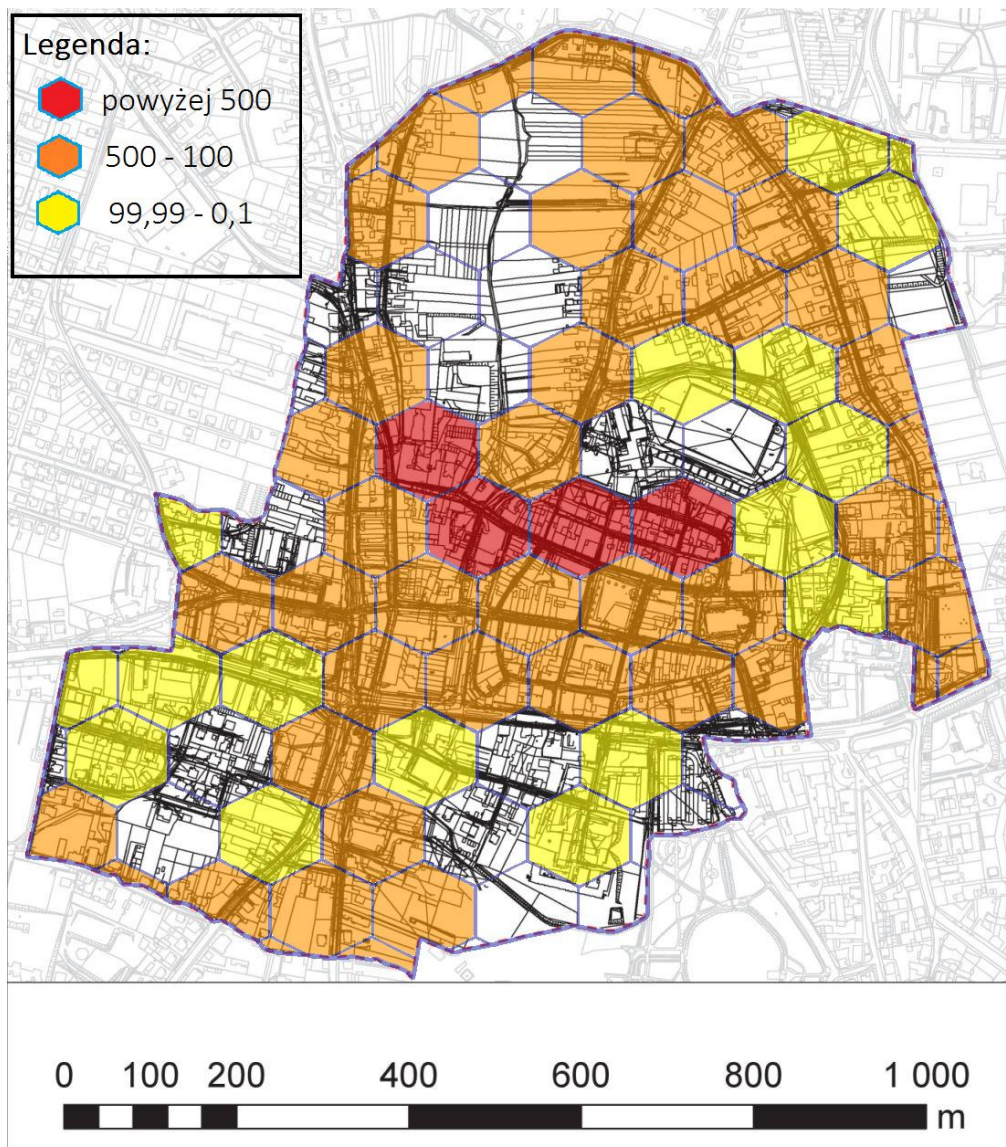

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez MOPS

C. Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy

Najwięcej świadczeń w przeliczeniu na 1000 mieszkańców z MOPS na terenie Śródmieścia otrzymali mieszkańcy ul. Podgórnej (1500) oraz Młyńskiej (1263,16), co oznacza, że mieszkańcy powyższych ulic otrzymywali średnio więcej niż jedno świadczenie z MOPS.

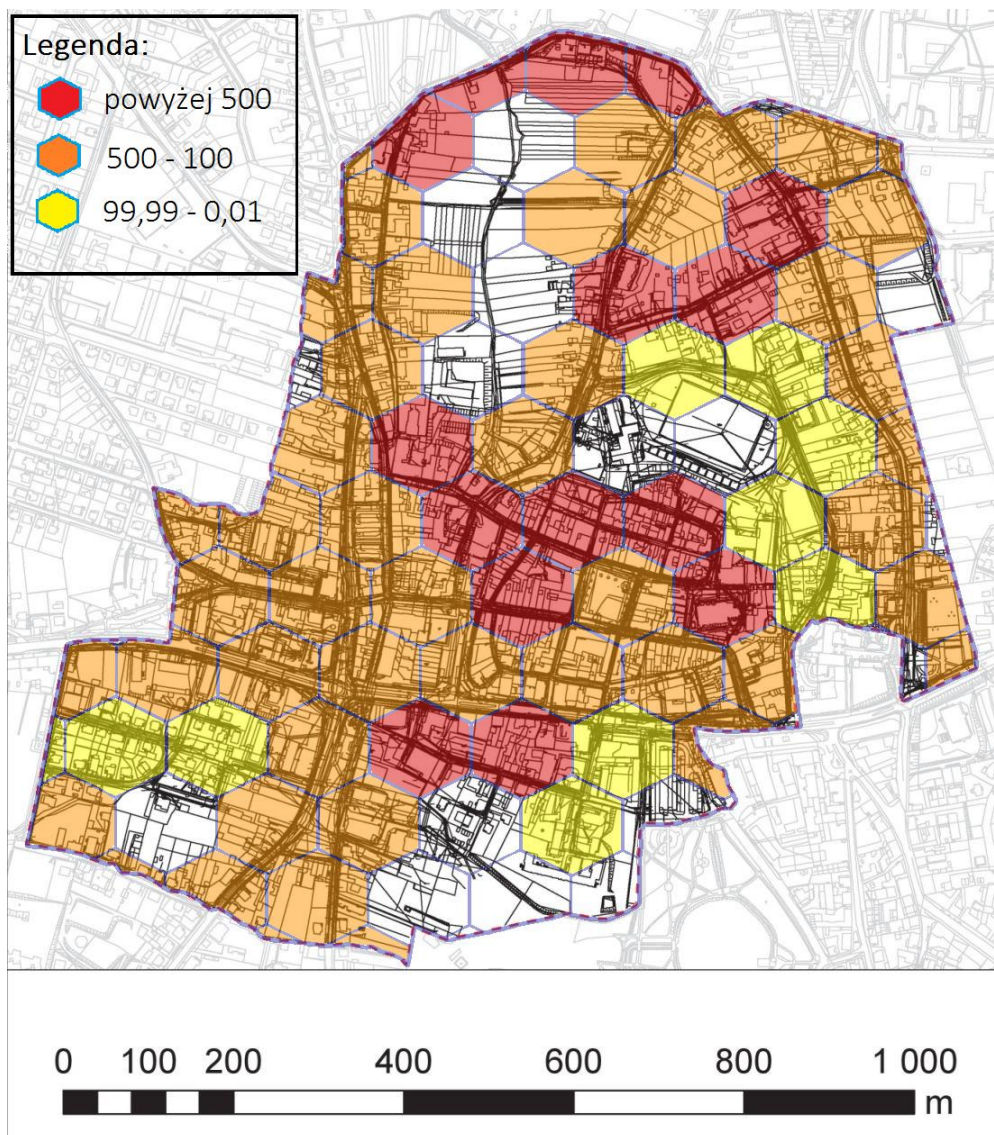
Rysunek 30 Koncentracja zjawiska dot. osób korzystających z pomocy społecznej na 1000 mieszkańców, na podobszarze: Śródmieście

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez MOPS

Podobnie jak w przypadku liczby klientów pomocy społecznej, średnia kwot zasiłków Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej dla mieszkańców Śródmieścia najwyższa jest w obrębie ul. Młyńskiej (1381,69zł).

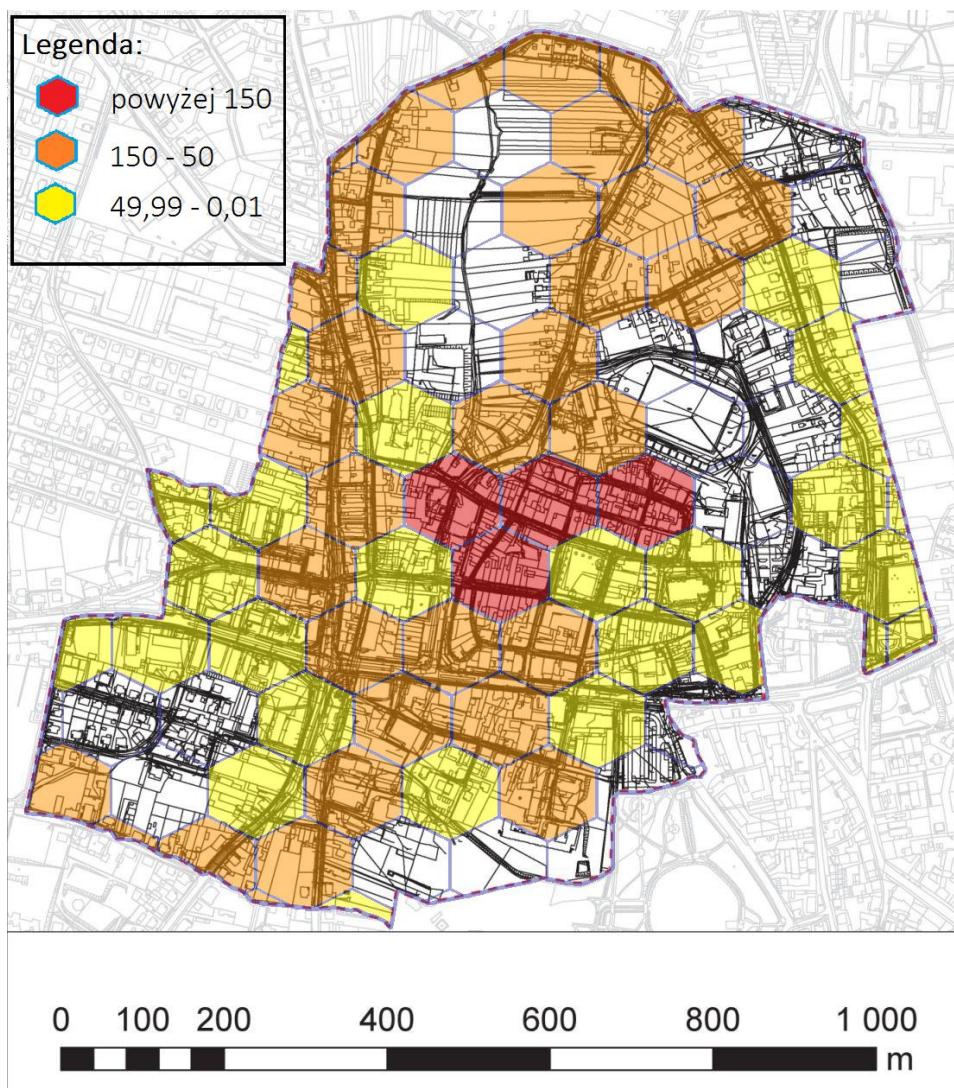
Rysunek 31 Kwoty pochodzące z MOPS przekazywane klientom pomocy społecznej w przeliczeniu na 1 mieszkańca, na podobszarze: Śródmieście

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez MOPS

Przeprowadzona analiza negatywnych zjawisk społecznych uproszczonych w zwyczajowym postrzeganiu pojęcia „ubóstwo” wykazała jego największą koncentrację w części Śródmieścia obejmującej ul. Podgórną, Szewską oraz Młyńską.

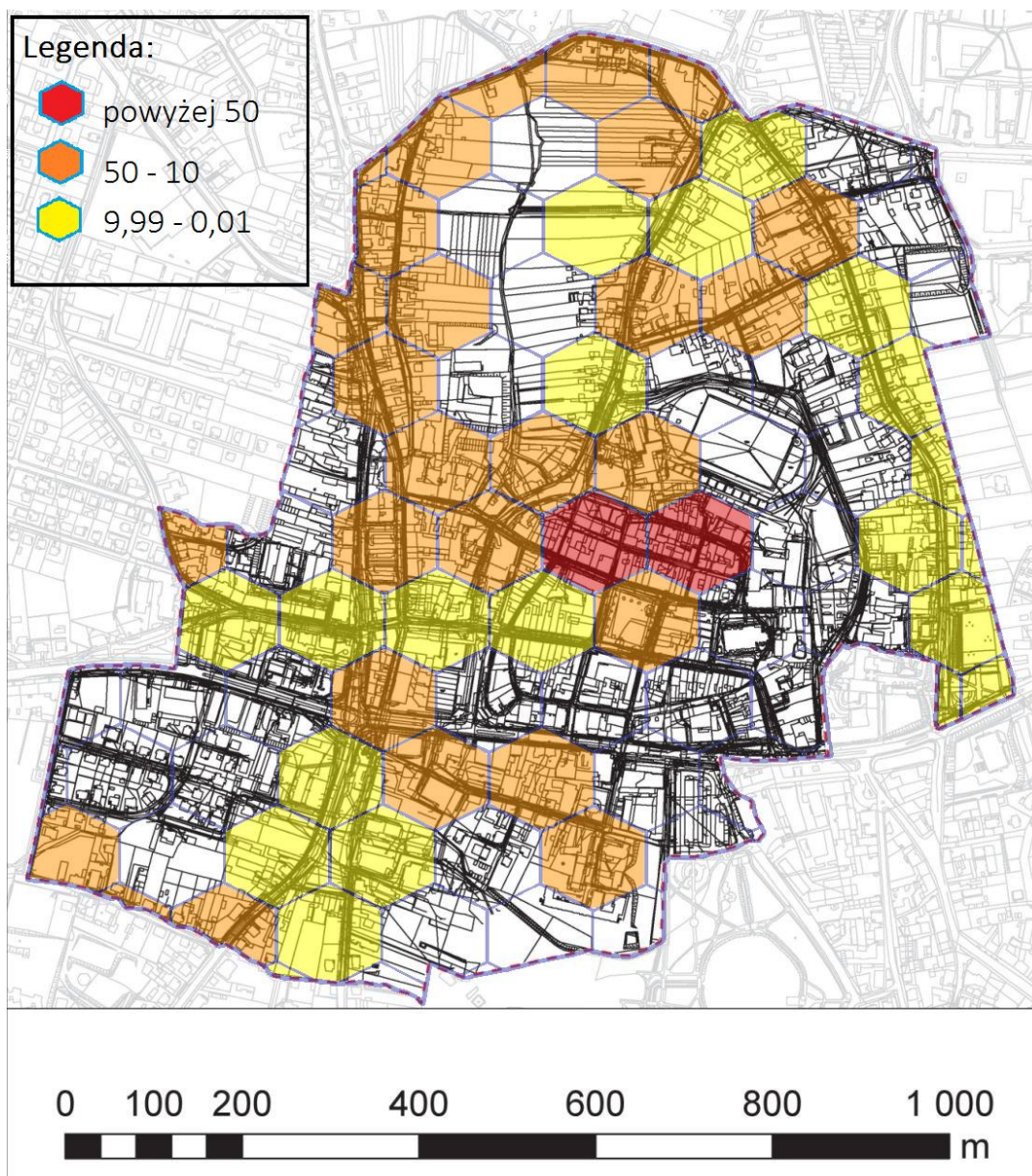
Rysunek 32 Koncentracja zjawiska dot. ubóstwa na 1000 mieszkańców lokalnej społeczności na podobszarze: Śródmieście

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez MOPS

Analiza koncentracji negatywnych zjawisk społecznych w zakresie osób nadmiernie spożywających alkohol wykazała ich nasycenie zjawiskiem przy ul. Podgórznej (166,67), Grunwaldzkiej (49,50) oraz Nowe Miasto (48,54).

Rysunek 33 Koncentracja zjawiska dot. uzależnienia od alkoholu na 1000 mieszkańców, na podobszarze: Śródmieście

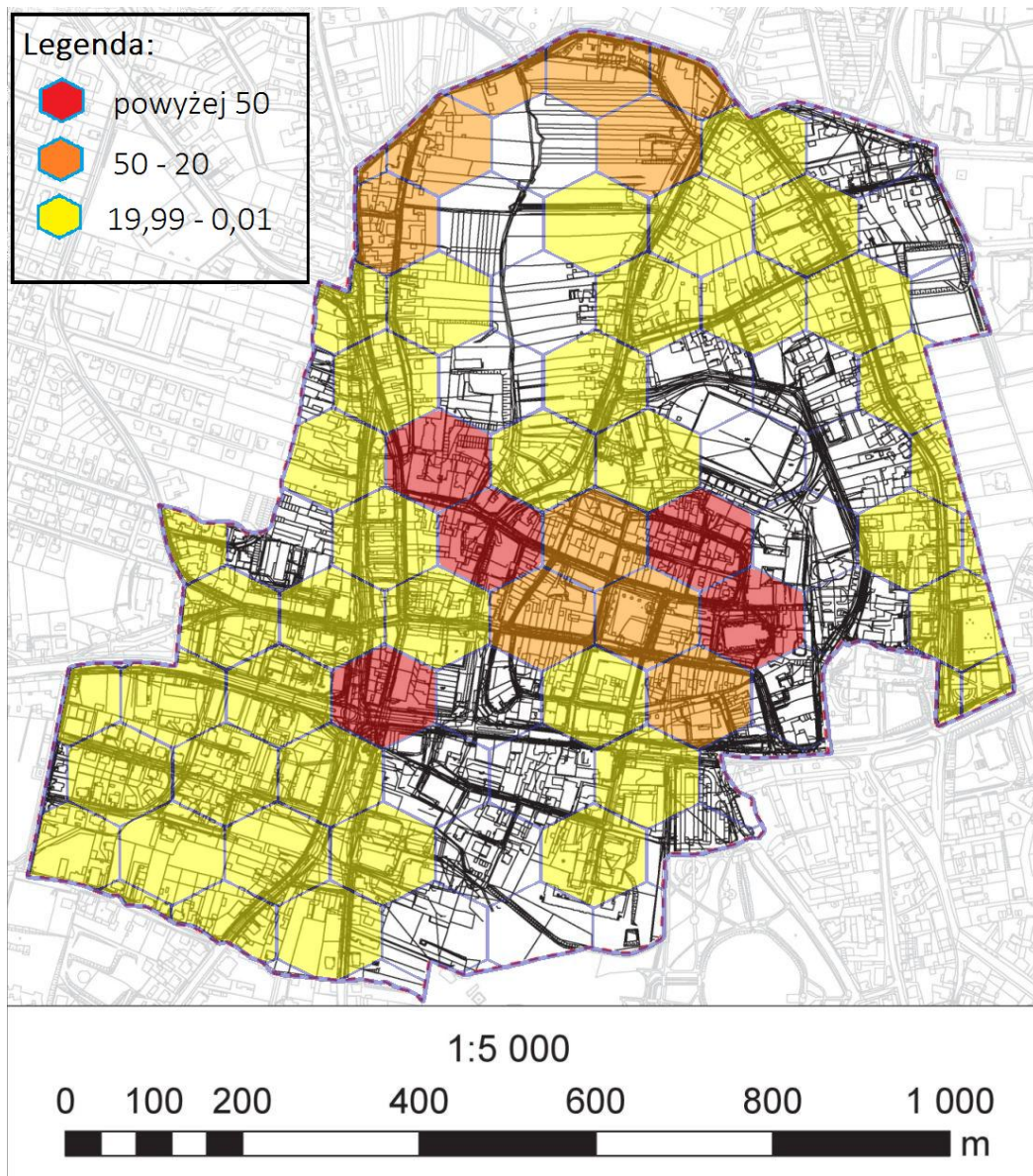

Źródło: Opracowanie własne „EU-CONSULT”

D. Liczba przestępstw

Najwięcej przestępstw w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, stwierdzono w obrębie ulic Młyńskiej (131,58) oraz Szerokiej (111,11). Z kolei najwięcej ofiar przemocy odnotowano przy ul. 31 Stycznia.

Rysunek 34 Koncentracja zjawiska dot. przestępstw stwierdzonych na 1000 mieszkańców, na podobszarze: Śródmieście

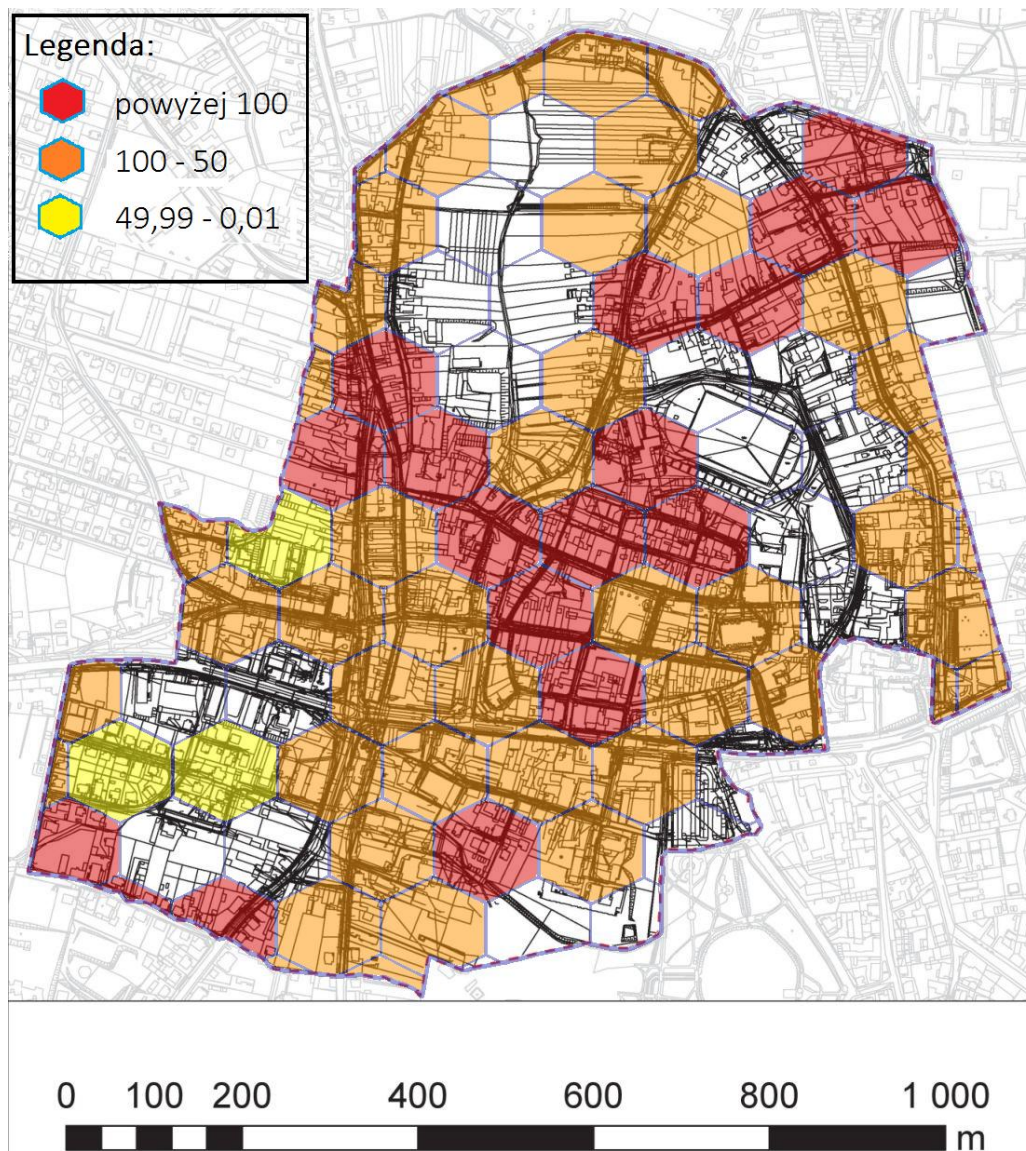

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez KPP

E. Liczba osób bezrobotnych i długotrwale bezrobotnych

Rozkład danych dotyczący liczby osób bezrobotnych na obszarze wyznaczonym do rewitalizacji obrazuje, że największą koncentrację występowania osób bezrobotnych charakteryzuje w szczególności ul. Młyńską, Koszarową oraz Szewską.

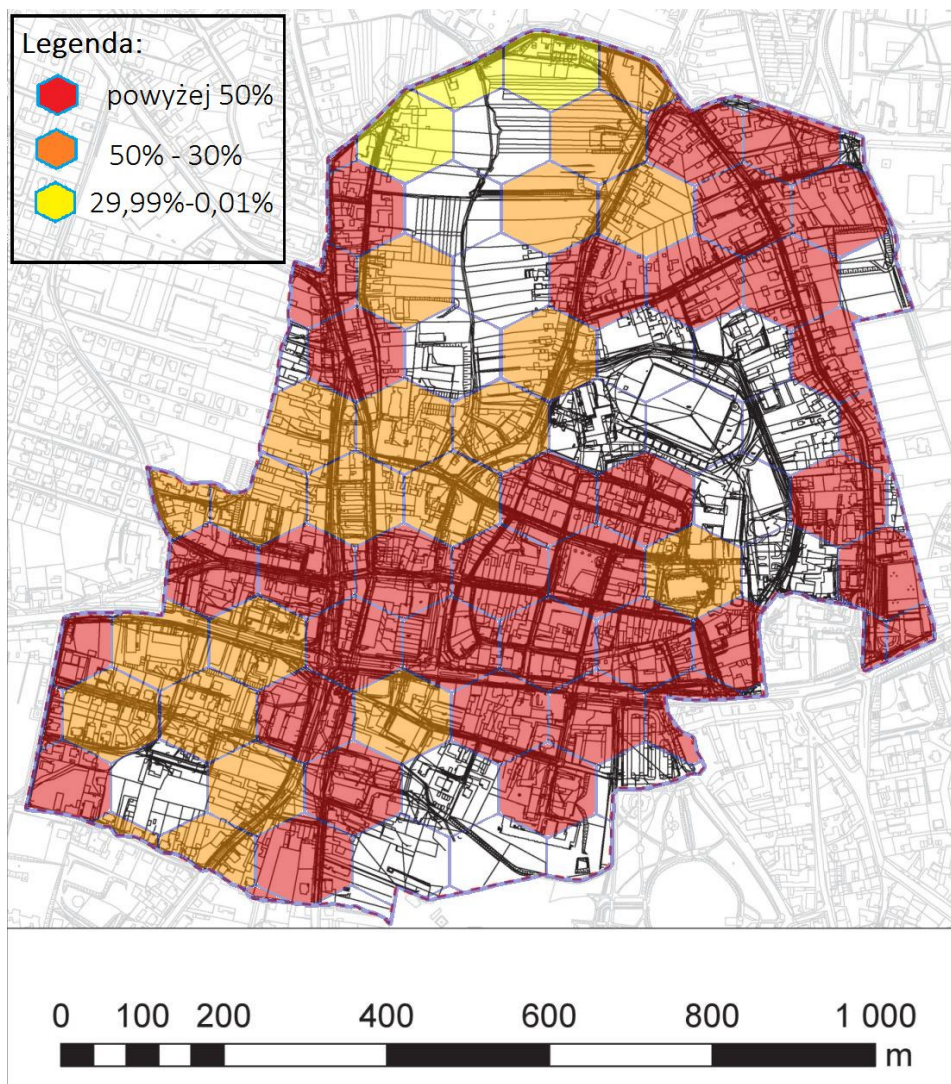
Rysunek 35 Koncentracja zjawiska dot. bezrobocia na 1000 mieszkańców, na podobszarze: Śródmieście

Źródło: Opracowanie własne „EU-CONSULT”.

Dodatkowo na mapie koncentracji osób długotrwale bezrobotnych w Śródmieściu znajduje się ulica Staroszkolna, Ludwika Waryńskiego, Szpitalna oraz Krótka (100% osób długotrwale bezrobotnych w populacji osób bezrobotnych ogółem).

Rysunek 36 Udział osób długotrwale bezrobotnych w populacji osób bezrobotnych ogółem

Z kolei najwięcej osób z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej wśród osób bezrobotnych zameldowanych jest na ul. 31 Stycznia, Ogrodowej oraz Człuchowskiej.

Identyfikacja i ocena zjawisk i procesów społecznych o charakterze zewnętrznym oddziałującym na obszar zdegradowany.

W celu identyfikacji i oceny zjawisk i procesów o charakterze zewnętrznym mających wpływ na mieszkańców i interesariuszy podobszaru: Śródmieście, podczas pogłębionych wywiadów indywidualnych mieszkańcy oraz interesariusze podobszaru Śródmieście zapytani zostali o występowanie negatywnych czynników zewnętrznych.

Wśród czynników zewnętrznych mających wpływ na obszar rewitalizacji, respondenci wskazywali przede wszystkim:

- Oddalenie od dużych aglomeracji miejskich, co wpływa na migracje wewnętrzne i zewnętrzne do Chojnic.
- Centrum Miasta.
- Imprezy Kulturalne.

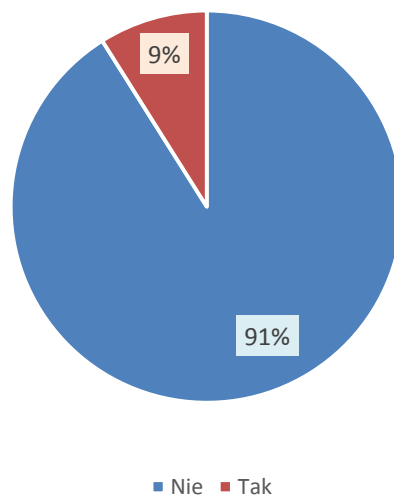
Mocną stroną Chojnic jest to, że są stosunkowo daleko od dużych aglomeracji i są dla tych małych miejscowości takim elementem ściągającym, przez co niwelują się te różnice między odpływem młodych a napływem ludzi z małych miejscowości. Mocną stroną jest na pewno centrum miasta, imprezy kulturalne, kino. Co do dworca to nie wiem, co tam ma być i co tam ma się dziać, ale na pewno poprawi to wygląd i zdegradowaną infrastrukturę techniczną. (...)

Źródło: IDI z interesariuszami

Analiza potencjału aktywności podmiotów działających na rzecz integracji społecznej i zawodowej istniejących/ funkcjonujących na obszarze objętym programem.

Uczestnicy badania ankietowego CATI w zdecydowanej większości (91%) wskazywali negatywną odpowiedź świadczącą o braku znajomości organizacji pozarządowych działających na rzecz Śródmieścia.

Rysunek 37 Czy zna Pan/Pani organizacje pozarządowe (fundacje, stowarzyszenia, organizacje społeczne) z obszaru rewitalizacji, które działają na rzecz integracji społecznej i zawodowej oraz kultury i edukacji, które mogą wspomóc proces rewitalizacji?

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Podobnie jak w przypadku Dzielnicy Dworcowej interesariusze związani z podobszarem Śródmieście nie potrafili precyzyjnie wskazać organizacji pozarządowych działających na analizowanym obszarze.

Są spółki miejskie, jest PKS, jakiegoś rodzaju stowarzyszenia kulturalne trudno mi mówić z pamięci, ale występują, przewijają się.

Źródło: IDI z interesariuszami

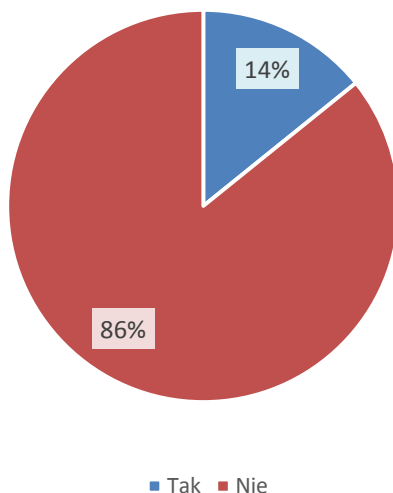
Pewno są, ale ja ich nie znam

Źródło: IDI z interesariuszami.

Analiza poziomu zaangażowania mieszkańców dotychczas podejmowane działania o charakterze przestrzennym, społecznym, gospodarczym.

Zaledwie 14% uczestników badania angażowało się dotychczas w działania podejmowane na rzecz podobszaru Śródmieście.

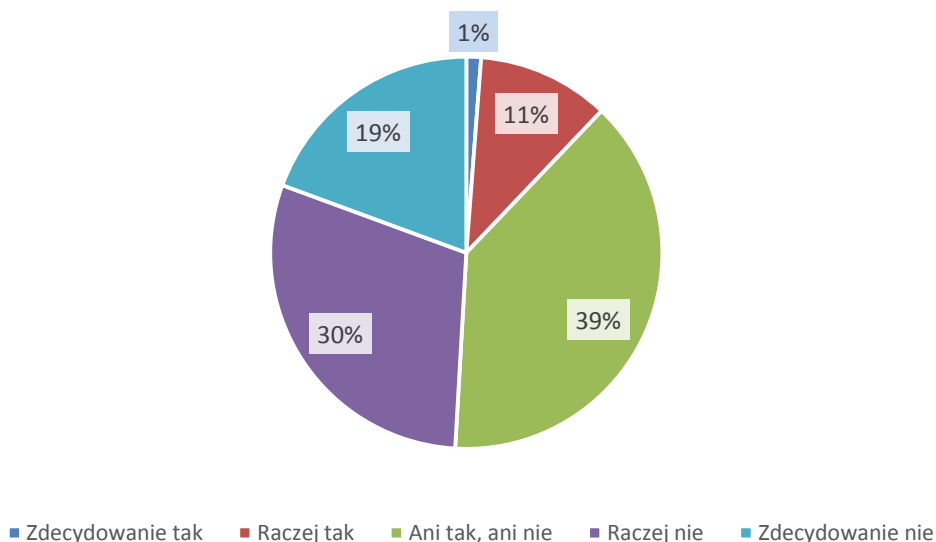
Rysunek 38 Czy angażował(a) się Pan(i) w dotychczas podejmowane działania na rzecz swojego miejsca zamieszkania o charakterze przestrzennym, społecznym lub gospodarczym (np. organizacja kiermaszu, sadzenie drzew, sprzątnięcie podwórek)?

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Zaledwie 12% (1% - zdecydowanie tak; 11% - raczej tak) uczestników badania wykazało chęć włączenia się w działania podejmowane na rzecz poprawy życia w miejscu zamieszkania, co świadczy o niskim wskaźniku aktywności społecznej wśród lokalnej społeczności. Z kolei blisko połowa badanych wskazała negatywną odpowiedź na zadane pytanie (30% - raczej nie; 19% - zdecydowanie nie).

Rysunek 39 Czy włączyłaby/by się Pani/Pan w działania podejmowane na rzecz poprawy życia w miejscu zamieszkania?

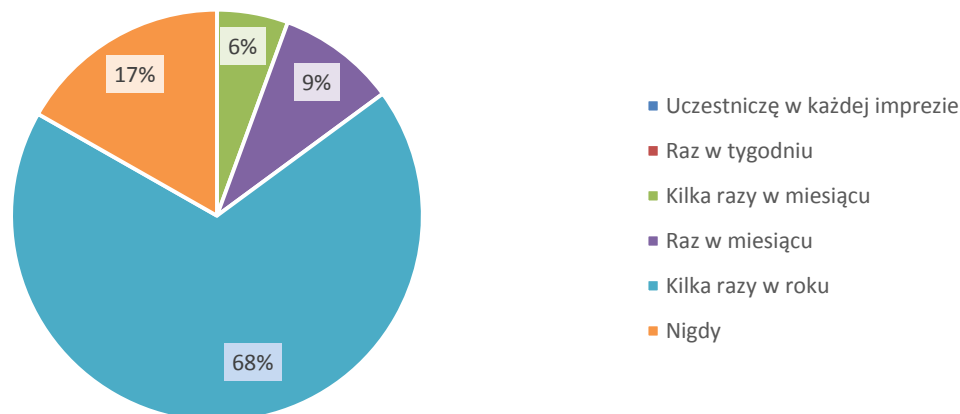

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Żaden z uczestników badania CATI, zamieszkujący Śródmieście nie bierze udziału we wszystkich wydarzeniach kulturalnych organizowanych w Mieście. Zdecydowana większość

(68%) uczestnicy w powyższych wydarzeniach kilka razy do roku, 9% - raz w miesiącu, 6% - kilka razy w miesiącu, natomiast 17% respondentów nigdy nie brało udziału w wydarzeniach kulturalnych organizowanych w Chojnicach.

Rysunek 40 Jak często uczestniczy Pani/Pan w wydarzeniach, imprezach kulturalnych organizowanych w Mieście?

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Analiza skuteczności działań mających na celu niwelowanie problemów społecznych, które były dotychczas podejmowane na obszarze objętym programem.

Zdaniem interesariuszy uczestniczących w wywiadach pogłębionych działania mające na celu niwelowanie problemów społecznych w Śródmieściu opiera się głównie na programach związanych ze zwiększeniem zatrudnienia. Działania te są przez respondentów oceniane pozytywnie.

Tak spotkałem się na terenie całego miasta, są to różnego rodzaju programy kierowane zarówno do młodych jak i do starszych osób. Chodzi tu generalnie o wsparcie firm, które planują zatrudnić osoby bezrobotne. Jest to realizowane na bardzo dobrym poziomie w mieście Chojnice.

Źródło: IDI z interesariuszami

Ponadto na terenie Śródmieścia, zdaniem uczestników badania IDI, istnieje wiele lokalizacji dla tzw. trudnej młodzieży służących aktywizacji społecznej, integracji oraz przeciwdziałaniu patologiom.

Jest park dla rolkarzy, rowerzystów w Chojnicach jest parę rzeczy gdzie ta młodzież tzw. trudna może się realizować.

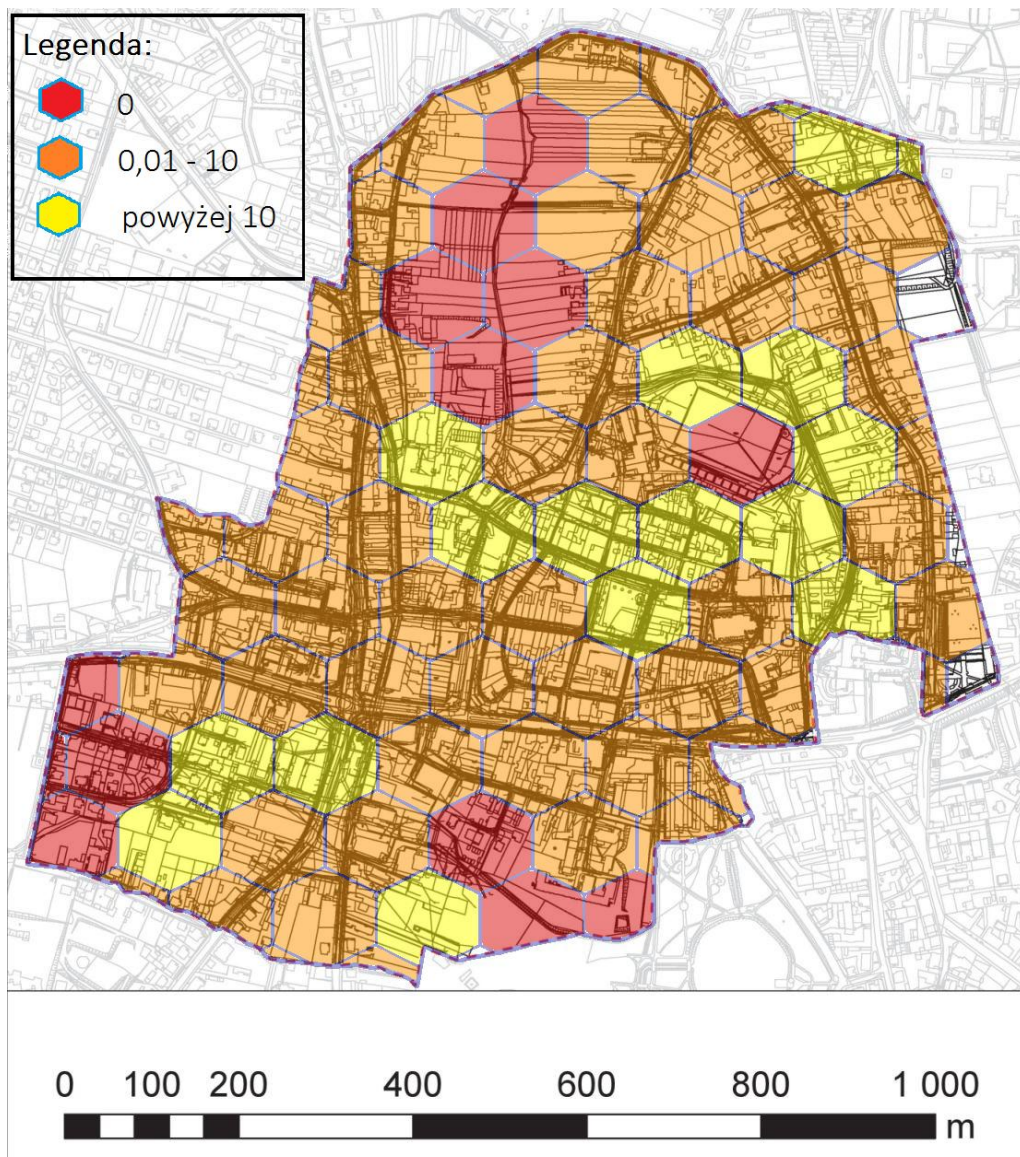
Źródło: IDI z interesariuszami

Podsystem gospodarczy

Analiza poziomu przedsiębiorczości i aktywności zawodowej oraz ujawnienie potencjalnych partnerów rewitalizacji na obszarze zdegradowanym.

W przypadku podobszaru Śródmieście działalność gospodarcza nie jest prowadzona przy ul. Jana Pawła Łukowicza, Bocznej, Jeziornej, Koszarowej, Krótkiej, Kwiatowej, Pokoju Toruńskiego oraz Św. Piotra.

Rysunek 41 Koncentracja zjawiska dot. zmniejszonej aktywności gospodarczej na 100 mieszkańców, na podobszarze: Śródmieście

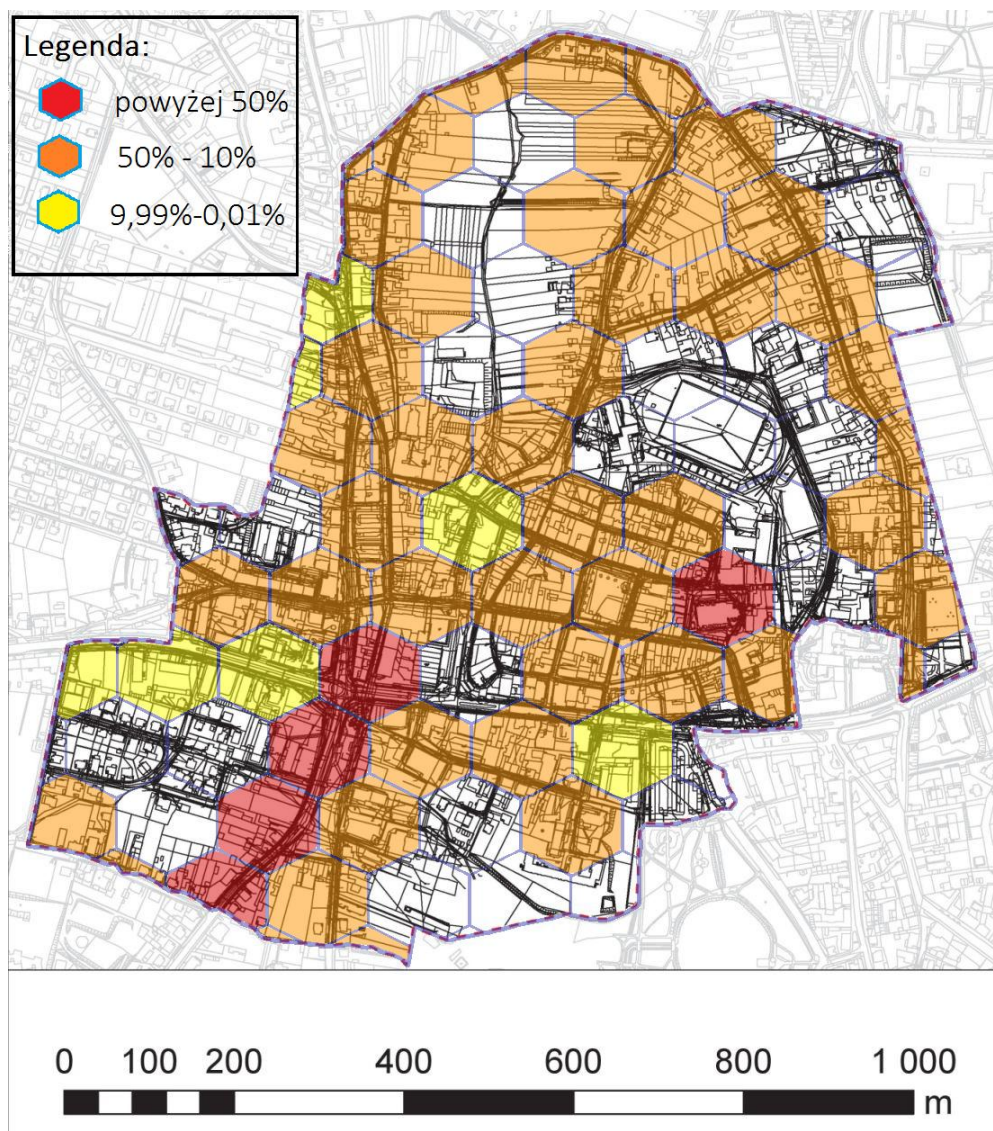
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Urząd Miejski w Chojnicach

Podsystem przestrzenny (w tym środowiskowy, przestrzenno-funkcyjny, techniczny)

Elementy podlegające degradacji.

Najwięcej budynków wybudowanych przed 1970 r. wśród wszystkich budynków mieszkalnych zlokalizowanych na podobszarze Śródmieście znajduje się przy ul. Szpitalnej (25%), oraz 14 Lutego i Gimnazjalnej (po 20%).

Rysunek 42 Koncentracja negatywnego zjawiska dot. budynków wybudowanych przed 1970 r. na podobszarze: Śródmieście

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Urząd Miejski w Chojnicach

”

Na obszarze rewitalizacji Miasta Chojnice znajdują się również budynki mieszkalne wymagającej natychmiastowego remontu. Są to budynki zlokalizowane przy ul. Tadeusza Kościuszki, 31 Stycznia, Młyńskiej, Nowe Miasto oraz Bankowej.

Infrastruktura drogowa na terenie Śródmieścia została oceniona całkowicie pozytywnie, w opinii respondentów należy w dalszym ciągu inwestować w rozwój infrastruktury drogowej wewnątrz osiedli.

(...) W centrum miasta nie widzę specjalnie czegoś do poprawy, może jakaś dziura w chodniku, ale o to tutaj nie chodzi. Pewnie dalsze inwestowanie w drogi osiedlowe, oświetlenia.

Źródło: IDI z interesariuszami

Stan infrastruktury technicznej i budynków oraz ich wyposażenie w media.

W Mieście Chojnice aktualnie znajdują się 1803 mieszkania, z czego 175 nie posiada łazienek. Najwięcej mieszkań w Śródmieściu, w których mieszkańcy nie mają dostępu do łazienki w mieszkaniu zlokalizowanych jest przy Nowe Miasto oraz Wysokiej.

Ponadto na terenie Śródmieścia znajdują się mieszkania przeznaczone do wykwaterowania, zlokalizowane są one przy ul. Człuchowskiej, Tadeusza Kościuszki, Grunwaldzkiej, Wysokiej, Ogrodowej, Adama Mickiewicza, Szewskiej, 31 Stycznia, Młyńskiej, Staroszkolnej oraz na Placu Jagiellońskim.

Z kolei pustostany znajdujące się na analizowanym obszarze znajdują się przy ul. Tadeusza Kościuszki, Strzeleckiej, Adama Mickiewicza oraz Nowe Miasto.

Z kolei najmniejsza powierzchnia użytkowa w przeliczeniu na jednego mieszkańca przypada na ulice Szpitalną oraz Aleję Matki Bożej Fatimskiej.

Analiza SWOT

Tabela 6 Analiza mocnych i słabych stron podobszaru Śródmieście

Obszar rewitalizacji	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Infrastruktura techniczna • Rynek i Centrum miasta • Liczne punkty handlowe i usługowe • Wizytówka Miasta	<ul style="list-style-type: none"> • Duża liczba osób korzystających z pomocy społecznej • Bezrobocie • Ograniczone możliwości opieki nad dziećmi (brak punktów przedszkolnych) • Stan infrastruktury budynków mieszkalnych (elewacji, klatek schodowych, bram, podwórzy) • Niski poziom bezpieczeństwa • Niski poziom aktywności społecznej • Brak aktywności organizacji pozarządowych • Wysoki wskaźnik przestępczości • Alkoholizm
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Potencjał gospodarczy i konkurencyjna gospodarka • Wysoki potencjał kapitału społecznego	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba świadczeń dostępnych w ramach pomocy społecznej • Migracja młodych ludzi • Starzenie się społeczeństwa • Społeczeństwo niewyedukowane ekonomicznie • Środki zapobiegawcze stosowane wobec osób nieletnich

Ogólny opis podejmowanych działań wraz z określeniem wzajemnych powiązań

Wśród działań związanych z ograniczeniem negatywnych zjawisk społecznych i gospodarczych w Śródmieściu, mieszkańcy analizowanego obszaru wskazali przede wszystkim konieczność

promocji przedsiębiorczości, wsparcia dla osób zakładających działalność gospodarczą (25%) oraz poprawę dostępu do usług dla osób starszych i niepełnosprawnych (14%).

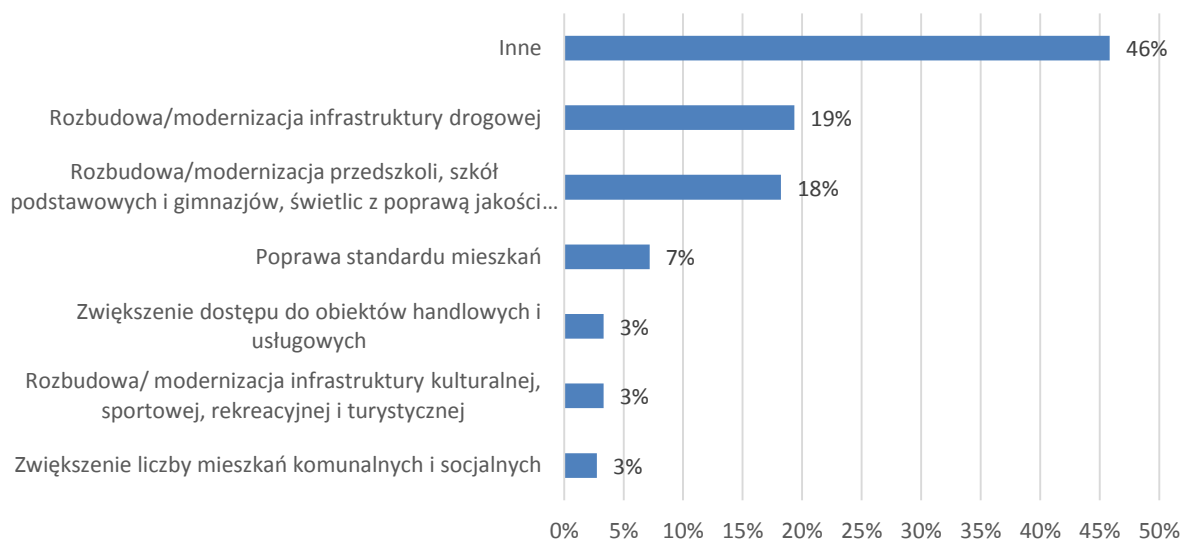
Rysunek 43 Jakie rodzaje przedsięwzięć, powinny być Państwa zdaniem podejmowane w celu ograniczenia negatywnych zjawisk społecznych i gospodarczych na wskazanym podobszarze. Prosimy o zaznaczenie maksymalnie trzech najważniejszych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Z kolei w aspekcie przestrzennym i infrastrukturalnym respondenci wskazali przede wszystkim rozbudowę i modernizację infrastruktury drogowej (19%) oraz rozbudowę i modernizację infrastruktury edukacyjnej (18%).

Rysunek 44 Jakie rodzaje przedsięwzięć, powinny być Państwa zdaniem podejmowane w celu ograniczenia negatywnych zjawisk środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych na wskazanym podobszarze. Prosimy o zaznaczenie maksymalnie trzech najważniejszych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

5.5. Wnioski: analiza przyczyn degradacji na obszarze objętym programem

Przyczyn degradacji na obszarze rewitalizacji należy szukać przede wszystkim wewnątrz lokalnej społeczności: bezrobocie, ubóstwo, zachowania patologiczne oraz dziedziczenie negatywnych postaw życiowych generują stan degradacji społecznej wewnątrz granic Miasta Chojnice. Społeczność lokalna poprzez korzystanie ze świadczeń pomocy społecznej pogłębia stan funkcjonowania populacji obszaru rewitalizacji, którzy ze względu na brak odpowiedniej infrastruktury czy alternatywy spędzają wolny czas na spożywaniu alkoholu, stojąc w bramach czy dewastując przestrzeń publiczną. Szczególnie zachowania patologiczne, zauważalne są podczas okresu letniego, podczas wydarzeń rozrywkowych w lokalnym nocnym klubie w okolicy dworca PKP i PKS w Chojnicach. Osoby samotne, niesamodzielne są bardzo często pozostawione samym sobie oraz zdane na „łaskę” odpowiednich służb, co powoduje pogłębienie stanu zagrożenia wykluczeniem społecznym.

Dodatkowo wizerunek Dzielnicy Dworcowej stanowi swoisty wyznacznik poziomu jej degradacji, ponieważ powyższy podobszar postrzegany jest jako miejsce niebezpieczne, którego należy unikać po zmroku (szczególnie bram, podwórz i miejsc spędzania czasu wolnego okolicznej młodzieży).

Mimo, postrzegania Śródmieścia jako wizytówki Chojnic, przedsiębiorcy niechętnie lokalizują swoje działalności na terenie obszaru rewitalizacji. Wśród przyczyn tej niechęci wskazują przede wszystkim lokalną społeczność, która ze względu na niski poziom dochodów i styl życia nie generuje odpowiedniego popytu na usługi i produktu (z wyłączeniem branży spirytusowej).

5.6. Analiza lokalnych potencjałów występujących na obszarze rewitalizacji

Analiza negatywnych zjawisk w obszarze rewitalizacji zestawiona została z analizą lokalnych potencjałów. Celem analizy lokalnych potencjałów obszaru rewitalizacji jest efektywne wykorzystanie zdiagnozowanych mocnych stron w kontekście zniwelowania koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych, przestrzennych, technicznych i środowiskowych.

Potencjał gospodarczy i konkurencyjna gospodarka

Potencjał kapitału społeczny

Mimo, iż obszar rewitalizacji jest również obszarem zdegradowanym pod względem społeczno-gospodarczym większość osób uczestniczących w indywidualnych wywiadach pogłębionych zapytanych o potencjał Śródmieścia oraz Dzielnicy Dworcowej wskazywało na potencjał kapitału ludzkiego, czyli społeczeństwa, które jest skłonne do współpracy i działania wewnątrz swoich lokalnych społeczności – osiedli, budynków mieszkalnych czy całej dzielnicy.

Mieszkańcom brakuje miejsca spotkań, integracji i aktywizacji społecznej, w których mogliby pobudzać i wykorzystywać potencjał do tworzenia nieformalnych grup lub organizacji pozarządowych działających na rzecz lokalnej społeczności.

Istotny węzeł komunikacyjny

Dzielnica Dworcowa oraz Śródmieście przed laty stanowiły bardzo istotny węzeł komunikacyjny prowadzący bezpośrednio do dworca. Aktualnie wprost proporcjonalnie do spadającego znaczenia transportu kolejowego, analizowane dzielnice nie stanowią już tak

istotnego miejsca na mapie podróży. Jednakże lokalizacja obszaru rewitalizacji może w przyszłości stanowić bardzo mocną stronę Chojnic w rozwoju turystyki, usług oraz punktów handlowych ze względu na bliskość dworca i reprezentacyjnego centrum miasta.

Potencjał gospodarczy

Obszar rewitalizacji posiada bardzo wysoki potencjał gospodarczy – z jednej strony istnieją miejsca, w których możliwe jest prowadzenie działalności gospodarczej bez większych inwestycji w utworzenie nowej infrastruktury, które charakteryzują się doskonałą dostępnością komunikacyjną, przystosowaniem do potrzeb osób z ograniczonymi możliwościami ruchowymi oraz szerokim gronem potencjalnych odbiorców.

Z drugiej strony rewitalizacja społeczna może zwiększyć potencjał zakupowy mieszkańców obszaru rewitalizowanego, poprzez zwiększenie poziomu dochodów, świadomości ekonomicznej oraz zwiększonej sile nabywczej.

Potencjał inwestycyjny

Obszar rewitalizacji Miasta Chojnice zdaniem uczestników badania IDI oraz badania ankietowego charakteryzuje się wysokim potencjałem inwestycyjnym ze względu na wolne tereny zlokalizowane w Dzielnicy Dworcowej. Aktualnie bezużyteczne tereny mogą zostać spożytkowane pod działalność handlową, produkcyjną usługową, a nawet społeczną i integracyjną.

Miejsca zielone, wewnątrzsiedlowe

Na terenie obszaru wyznaczonego do rewitalizacji znajdują się zaniedbane skwery, place, oraz trawniki, które zdaniem respondentów, mogą przeobrazić się w miejsca spotkań, integracji i aktywizacji lokalnej (sąsiedzkiej społeczności).

Rynek i centrum Miasta

Stary Rynek oraz centrum miasta stanowią wizytówkę Miasta Chojnice, przyciągającą turystów, przedsiębiorców oraz inwestorów. Kompatybilne inwestycje w Dzielnicy Dworcowej mogą poszerzyć powierzchnię atrakcyjnych terenów dla zewnętrznych interesariuszy.

Drużyna sportowa

Zdaniem uczestników indywidualnych wywiadów pogłębionych aspekty sportowe obszaru rewitalizacji mogą stanowić bodziec rozwojowy dla społeczności oraz gospodarki miasta Chojnice.

Z jednej strony drużyna „Chojniczanka” swoją postawą promuje miasto oraz buduje tożsamość lokalną w oparciu o tradycje i wartości sportowe, umożliwiając mieszkańcom Chojnic ofertę sportową na najwyższym poziomie.

Z drugiej strony drużyna „Kolejarz” dysponuje ofertą oraz infrastrukturą, która może stanowić miejsce spędzania czasu wolnego dzieci i młodzieży, aktywizacji sportowo-ruchowej wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz przeciwdziałać zjawiskom negatywnym.

Lokalizacja – oddalenie od dużych aglomeracji

Zdaniem uczestników badania IDI oddalenie Chojnic od dużych aglomeracji miejskich może stanowić potencjał rozwojowy miasta ze względu na przyciągnięcie osób z mniejszych,

---

pobliskich miejscowości. Może to zmniejszyć skutki emigracji młodych mieszkańców Chojnic do większych miast oraz za granicę.

Imprezy kulturalne

Zdaniem zdecydowanej większości respondentów wywiadów indywidualnych oferta kulturalno-rozrywkowa w mieście jest zróżnicowana, atrakcyjna oraz adekwatna i dostosowana od potrzeb wszystkich grup wiekowych i społecznych.

Tożsamość lokalna

Uczestnicy badania IDI bardzo często wskazywali na wartości miasta związane z jego historią (m.in. rzeczywistym rozpoczęciem II Wojny Światowej w Chojnicach), wartościach kulturowych i lokalnych, które odpowiednio wykorzystane mogą stanowić bodziec do rozwoju lokalnej tożsamości, która może być fundamentem integracji społecznej i przywiązania do miejsca zamieszkania.

Tabela 7 Przyporządkowanie zdiagnozowanych lokalnych potencjałów do odpowiednich podobszarów

	Dzielnica Dworcowa	Śródmieście
Potencjał kapitału społecznego	x	X
Istotny węzeł komunikacyjny	X	
Potencjał gospodarczy	X	X
Potencjał inwestycyjny	x	
Miejsca „zielone” wewnątrz osiedli	X	
Stary Rynek i centrum miasta		X
Sport	x	X
Lokalizacja – oddalenie od większych aglomeracji (migracja)	x	X
Imprezy kulturalne	x	X
Historia i tożsamość lokalna	x	x

Źródło: opracowanie własne na podstawie konsultacji społecznych

6. Wizja wyprowadzenia obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego (planowany efekt rewitalizacji)

Wizja jest jednym z głównych elementów wpływających na kierunek procesu rewitalizacji. Nakreśla pożądany stan docelowy, do którego należy dążyć, podporządkowując mu jednocześnie wszystkie działania. Rewitalizacja obszarów kryzysowych przebiegać powinna w oparciu o zasady zrównoważonego rozwoju, zakładające równowagę pomiędzy:

- rozwojem społecznym, – którego przykładem może być obniżenie poziomu przestępczości, zapobieganie wykluczeniom społecznym lub aktywizacja osób starszych;
- rozwojem gospodarczym – na przykład tworzenie nowych miejsc pracy, uatrakcyjnienie obszaru dla potencjalnych inwestorów lub zwiększenie atrakcyjności turystycznej;
- poprawą przestrzeni i infrastruktury - dla przykładu modernizacja zabudowy i infrastruktury drogowej, konserwacja zabytkowych obiektów, poprawa stanu środowiska.

Wykreowany wizerunek rewitalizowanego obszaru sprawi, że Chojnice będą miejscem rozpoznawalnym zarówno wśród potencjalnych inwestorów, jak i turystów. Stanie się także

miejscem przyjaznym i atrakcyjnym dla mieszkańców i przedsiębiorców prowadzących na terenie wyznaczonym do rewitalizacji swoją działalność. Wsparcie i oferta społeczno-kulturalna kierowana będzie do wszystkich mieszkańców miasta – zarówno do dzieci i osób młodych, osób starszych, jak i często pomijanych osób w wieku produkcyjnym. Szczególną opieką otoczone zostaną tereny rewitalizacji. Dzięki działaniom miasta oraz wsparciu interesariuszy, obszary rewitalizowane staną się miejscami atrakcyjnymi i bezpiecznymi zarówno dla mieszkańców, jak i turystów i inwestorów.

Proponowana wizja wyprowadzenia obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego brzmi:

Obszar rewitalizacji stanowiący wizytówkę miasta oraz istotną dla rozwoju miasta część łączącą dworzec i tereny przydworcowe z centrum Chojnic.

Atrakcyjny, nawiązujący do historii i tradycji obszar bogaty jest w przyjazną i bezpieczną przestrzeń służącą integracji, aktywizacji i rekreacji wielopokoleniowej społeczności.

Kamienice na obszarze rewitalizacji przyciągają wzrok, integrują społeczność sąsiedzką oraz tętnią życiem wewnętrznym.

Mieszkańców obszaru rewitalizacji charakteryzuje chęć działania, współpracy, uczestnictwa w życiu społecznym i kulturalnym.

Misja natomiast, to ogólny kierunek działań rewitalizacyjnych w planowanym przedziale czasu. Istotne jest wskazanie aspektów najistotniejszych dla procesu rewitalizacji. Misja stanowi sposób osiągnięcia stanu docelowego - wyrażonego w wizji wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego. Misja usprawnia osiągnięcie wyznaczonego celu poprzez dobór i wykonanie poszczególnych działań.

Misją procesu rewitalizacji wyznaczonych obszarów Miasta Chojnice jest poprawa jakości życia mieszkańców poprzez aktywizację społeczną i gospodarczą, tworzenie szans i działania z zakresu rozwoju infrastrukturalnego oraz realizacja zadań mających na celu zmianę wizerunku obszaru rewitalizacji.

7. Cele rewitalizacji i kierunki działań

Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Chojnice opiera się na kompleksowym ujęciu procesu rewitalizacji, obejmującym działania aktywizujące i integrujące społeczność lokalną oraz działania dotyczące modernizacji infrastruktury mieszkaniowej i technicznej.

Wyodrębniony w toku badań i analizy obszar rewitalizacji to podobszar zlokalizowany w centrum miasta (Śródmieście) oraz podobszar łączący centrum z terenami dworcowymi miasta (Dzielnica Dworcowa), w których dominuje zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna. W otoczenie terenów znajdują m.in. tereny kolejowe, punkty handlowe i usługowe oraz Rynek i Stare Miasto

Realizację Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Chojnice zaplanowano w formie kierunków interwencji (dziedzin strategicznych) określonych na podstawie analizy danych zastanych, diagnozy potrzeb i problemów rewitalizacyjnych. Dziedziny te odpowiadają na zidentyfikowane w ramach diagnozy zjawiska kryzysowe, realizując cel nadrzędny Gminnego Programu Rewitalizacyjnego, jakim jest **zniwelowanie zjawisk negatywnych i obszarów problemowych oraz ożywienie społeczno-gospodarcze mieszkańców obszaru rewitalizacji Chojnic przy partycypacji i zaangażowaniu zróżnicowanych grup interesariuszy Gminnego Programu Rewitalizacji.**

Realizacja celu nadrzędnego Gminnego Programu Rewitalizacji prowadzić będzie do zrównoważenia szans rozwojowych obszarów obecnie problemowych na terenie Miasta oraz wyprowadzenia tych obszarów ze stanu kryzysowego poprzez kreowanie i wdrażanie kluczowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych na obszarach problemowych przy pełnym zaangażowaniu i partycypacji interesariuszy GPR.

Interesariusze to osoby, instytucje lub ich grupy, które są w strefie bezpośredniego lub pośredniego oddziaływania Gminnego Programu Rewitalizacji oraz podmioty, które mogą uczestniczyć w realizacji Programu i wpływać (pozytywnie lub negatywnie) na jego rezultaty. Interesariuszami Programu Rewitalizacji mogą być, zatem lokalne społeczności i poszczególne osoby oraz ich formalni i nieformalni przedstawiciele, władze samorządowe i krajowe, politycy, przywódcy religijni, organizacje społeczeństwa obywatelskiego, grupy specjalnych interesów, społeczności akademickie oraz przedstawiciele biznesu¹³.

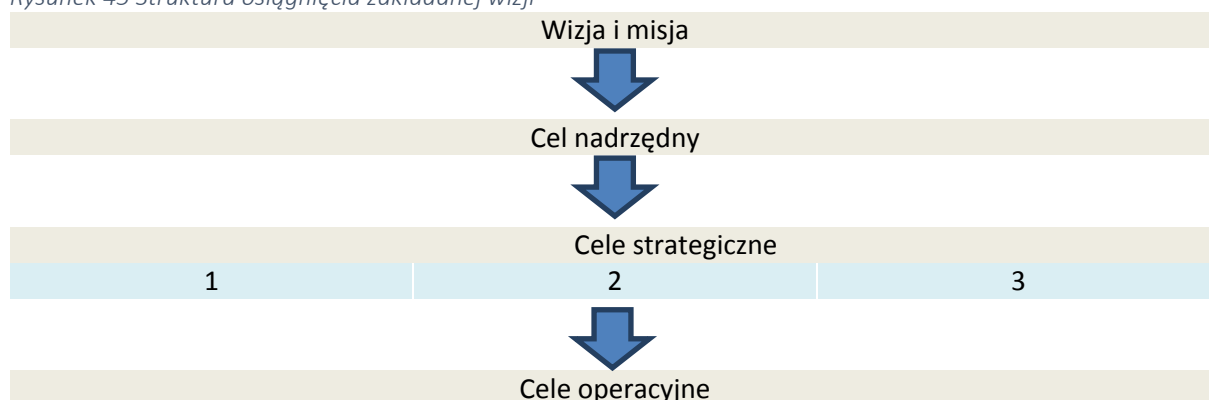
7.1. Rekomendowane kierunki interwencji

Dziedziny strategiczne określają kierunki działania dla Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Chojnice w wieloletnim horyzoncie czasowym.

Każdej dziedzinie strategicznej przyporządkowano cele strategiczne, a w ramach każdego celu strategicznego opracowano cele operacyjne, na podstawie, których zaplanowano działania rewitalizacyjne. Dwa obszary strategiczne (społeczeństwo i gospodarka) stanowią podstawę skutecznej realizacji GPR poprzez bezpośrednie oddziaływanie na mieszkańców terenów rewitalizowanych. Trzeci obszar jest natomiast związany z infrastrukturą i przestrzenią terenów rewitalizowanych. Działania w tym obszarze są pośrednim sposobem wpływania na społeczność lokalną.

Cele określają ustalony stan, przewidywane w perspektywie czasu zamierzenia do osiągnięcia, które wynikają ze zidentyfikowanych potrzeb i problemów. Operacjonalizację celów i ich uszczegółowienie stanowią kierunki działań, które pokazują, jaką ścieżkę należy wybrać, aby osiągnąć zakładane cele. Najniższym poziomem w strukturze planowania są przedsięwzięcia i projekty, które konkretnie wskazują zadania, koszty, rezultaty i osoby odpowiedzialne za ich wykonanie. W Gminnym Programie Rewitalizacji została przyjęta następująca struktura planowania i osiągnięcia zakładanej wizji:

Rysunek 45 Struktura osiągnięcia zakładanej wizji

¹³ International Finance Corporation (2007). Stakeholder Engagement: A Good Practice Handbook for Companies Doing Business in Emerging Markets, World Bank Group.

1.1	1.2	1.3	2.1	2.2	2.3	3.1	3.2	3.3
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

Projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Źródło: opracowanie własne

Zakładana wizja oraz wyznaczony cel nadrzędny odnoszą się do trzech podsystemów, w ramach których identyfikowane były problemy i potrzeby rewitalizacyjne mieszkańców. W związku z tym cele strategiczne zostały wyznaczone w każdym z podsystemów. Uwzględnienie kwestii społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych w powiązaniu z aspektami technicznymi i środowiskowymi pozwoli na zachowanie zrównoważonego rozwoju obszarów.

Wizja i misja			
Cel nadrzędny rewitalizacji			
Obszary strategiczne	Społeczeństwo	Gospodarka	Przestrzeń i infrastruktura
Cele strategiczne	Budowa kapitału społecznego na obszarze rewitalizacji w oparciu o integrację wielopokoleniowej społeczności lokalnej	Przeciwdziałanie marginalizacji ekonomicznej mieszkańców obszaru rewitalizacji	Zwiększenie dostępności i jakości infrastruktury społecznej oraz bezpieczeństwa na obszarze rewitalizacji
Cele operacyjne	Integracja i aktywizacja społeczna osób o zróżnicowanym wieku i statusie materialnym	Aktywizacja zawodowa osób zagrożonych wykluceniem społecznym	Zwiększenie bezpieczeństwa i użyteczności obszaru rewitalizacji poprzez inwestycje w infrastrukturę społeczną i mieszkaniową
	Wsparcie osób starszych, niepełnosprawnych, ich rodzin i opiekunów, a także rodzin i dzieci z rodzin dysfunkcyjnych	Wsparcie działalności organizacji pozarządowych, w szczególności podmiotów Ekonomii Społecznej	Dostosowanie oferty i infrastruktury spędzania czasu wolnego do potrzeb osób zagrożonych wykluceniem społecznym
	Przeciwdziałanie patologiom oraz dziedziczeniu negatywnych postaw życiowych	Wykorzystanie dziedzictwa kulturowego i historycznego do promocji obszaru rewitalizacji	Estetyzacja ładu przestrzennego obszaru rewitalizacji oraz poprawa bezpieczeństwa komunikacyjnego

7.2. Opis Celów strategicznych i określenie celów operacyjnych

Cele operacyjne stanowiące uszczegółowienie celów strategicznych wskazują sposób, w jaki zakładana wizja obszaru rewitalizacji zostanie osiągnięta. W ramach każdego celu strategicznego wyznaczone zostały po 3 cele operacyjne, które odpowiadają zidentyfikowanym problemom na etapie diagnozy. Wypracowane cele, a następnie kierunki działań zostały opracowane na podstawie przeprowadzonych analiz oraz wyników badań i spotkań z Zespołem ds. Rewitalizacji oraz mieszkańcami i interesariuszami. Poniżej przedstawione są powiązania między celami operacyjnymi i strategicznymi.

Obszar strategiczny: Społeczeństwo

Cel strategiczny 1. Budowa kapitału społecznego na obszarze rewitalizacji w oparciu o integrację wielopokoleniowej społeczności lokalnej

Kapitał społeczny zgodnie z definicją Pierre’a Bourdieu „to zbiór rzeczywistych i potencjalnych zasobów, jakie związane są z posiadaniem trwałej sieci mniej lub bardziej zinstytucjonalizowanych związków wspartych na wzajemnej znajomości i uznaniu (...), która dostarcza każdemu ze swych członków wsparcia w postaci kapitału posiadanego przez kolektyw, wiarygodności, która daje im dostęp do kredytu w najszerszym sensie tego słowa¹⁴.”

Zgodnie z powyższą definicją społeczność lokalna obszaru wyznaczonego do rewitalizacji w Mieście Chojnice powinna uzyskać wsparcie w celu wypracowania formalnych i nieformalnych powiązań wewnętrznych i zewnętrznych. W szczególności interwencji wymagają grupy społeczne, które mogą mieć problemy z budowaniem i nawiązywaniem relacji sąsiedzkich pomiędzy interesariuszami obszarów rewitalizacji, tj.: osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, seniorzy, osoby z niepełnosprawnością, czy rodziny wielodzietne i dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.

Konsekwencją budowania kapitału społecznego w oparciu o lokalne wartości powinno zostać problemów społecznych i gospodarczych mieszkańców, przy zachowaniu lokalnej tożsamości i przynależności mieszkańców obszaru rewitalizacji, które mogą stanowić bodziec rozwoju Dzielnicy Dworcowej i Śródmieścia tworząc wizytówkę miasta potęgującą rozwój społeczno-gospodarczy.

Integracja społeczna stanowi stan zorganizowania, zespolenia i zharmonizowania różnorodnych elementów tworzących zbiorowość społeczną, odnoszący się do sfery norm i wartości, działań oraz łączności pomiędzy jednostkami i grupami społecznymi¹⁵.

Na obszarze rewitalizacji Miasta Chojnice zdiagnozowane zostały grupy społeczne o zróżnicowanym statusie materialnym, społecznym, statusie na rynku pracy, wieku oraz sprawności ruchowej, które mogą stanowić grupy lub jednostki szczególnie zagrożone wykluczeniem społecznym. Wśród grup społecznych oraz osób, do których działania rewitalizacyjne związane z integracją społeczności lokalnej, powinny być skierowane w pierwszej kolejności są: osoby bezrobotne, w tym przede wszystkim

¹⁴ Bourdieu P., The Forms of Capital, w: Handbook of Theory and Research for the Sociology of Education, J. Richardson (ed.), New York 1986

¹⁵ Encyklopedia PWN, hasło: Integracja Społeczna

długotrwale bezrobotni, osoby korzystające z pomocy społecznej, w tym przede wszystkim ze względu na kryterium ubóstwa, dzieci i młodzież, osoby niepełnosprawne oraz seniorzy.

Cele operacyjne:

- 1.1. Integracja i aktywizacja społeczna osób o zróżnicowanym wieku i statusie materialnym;
- 1.2. Wsparcie osób starszych, niepełnosprawnych, ich rodzin i opiekunów, a także rodzin i dzieci z rodzin dysfunkcyjnych;
- 1.3. Przeciwdziałanie patologiom oraz dziedziczeniu negatywnych postaw życiowych.

Obszar strategiczny: Gospodarka

Cel strategiczny 2. Przeciwdziałanie marginalizacji ekonomicznej mieszkańców obszaru rewitalizacji

„Aktywizacja społeczno-zawodowa, (...), to zespół działań, zmierzających do wywołania motywacji do znalezienia pracy, jej zdobycia, podjęcia i utrzymania, a także rozwoju kariery zawodowej. Pierwszy człon definicji – „wywołanie motywacji” – to właśnie aktywizacja społeczna. Osiągana jest ona poprzez specjalistyczne oddziaływania głównie psychologiczne i psychospołeczne korygujące, kształtujące i rozwijające umiejętności osobiste i społeczne osób, które mają trudności w pełnej integracji społecznej i zawodowej. Łączne definiowanie obu pojęć nie jest przypadkiem. Wynika ono z doświadczeń praktycznych wskazujących, iż warunkiem aktywizacji zawodowej jest właśnie aktywizacja społeczna. Ta zależność szczególnie wyraźnie została podkreślona w dokumentach programowych wdrażających realizację Europejskiego Funduszu Społecznego w Polsce, w obszarach zmierzających do aktywizacji społeczno-zawodowej osób bezrobotnych oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (opis celów strategicznych POKL oraz SzOP POKL priorytet VI i VII).¹⁶”

Wyprowadzenie ze stanu kryzysowego społeczności zamieszkującej Dzielnicę Dworcową oraz Śródmieście wymaga interwencji w sferze zawodowej, która wiązać się będzie ze zmianą postaw życiowych związanych z motywacją do podjęcia pracy, która bezpośrednio wpłynie na status materialny (przeciwdziałanie ubóstwu), zaangażowanie w życie społeczne (aktywizacja społeczna), uczestnictwo w życiu kulturalnym (integracja społeczna) oraz, dzięki zmianom trybu życia – przeciwdziałanie patologiom.

Cele operacyjne:

- 2.1. Aktywizacja zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- 2.2. Wsparcie działalności organizacji pozarządowych, w szczególności podmiotów Ekonomii Społecznej;
- 2.3. Wykorzystanie dziedzictwa kulturowego i historycznego do promocji obszaru rewitalizacji.

¹⁶http://www.akme-consulting.pl/doswiadczenie/dobre-praktyki---doswiadczenia-zespołu/aktywizacja_spoeczna.aspx

Obszar strategiczny: Przestrzeń i infrastruktura

Cel strategiczny 3. Zwiększenie dostępności i jakości infrastruktury społecznej oraz bezpieczeństwa na obszarze rewitalizacji

Dostosowanie obszaru rewitalizacji do potrzeb społeczności lokalnej umożliwi jej konsekwentny i efektywny rozwój. Zgodnie z definicją pojęcia *Rozwój* („proces przechodzenia do stanów lub form bardziej złożonych pod pewnym względem doskonalszych¹⁷”) odnośnie do społeczności lokalnej, to: proces zmian, który przyczynia się do podnoszenia poziomu życia mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez m.in. wzmocnienie więzi i sieci kontaktów wśród interesariuszy, dzięki czemu następuje praca nad postawami wykreowania wspólnego dobra.

Zagadnienia dotyczące społeczności lokalnych obszaru rewitalizacji, które w związku z działaniami rewitalizacyjnymi powinny zostać pobudzone to: infrastruktura społeczna, infrastruktura techniczna, infrastruktura edukacyjna, kultura, sport i rekreacja, bezpieczeństwo mieszkaniowe.

Przestrzeń miejska, jako pojęcie powstałe w wyniku połączenia wyrażeń: przestrzeń publiczna (obszar o szczególnym znaczeniu dla zaspokajania potrzeb mieszkańców, poprawy jakości ich życia i sprzyjający nawiązywaniu kontaktów społecznych ze względu na jego położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne¹⁸) oraz tkanka miejska (pojęcie opisujące regularną strukturę zabudowy charakterystyczną dla przestrzeni miejskich) dotyczy wszelkich miejsc powszechnie dostępnych, w której może znaleźć się każda jednostka społeczna.

Wizerunek przestrzeni miejskiej na obszarze rewitalizacji Miasta Chojnice stanowi integralny czynnik determinujący rozwój gospodarczy i społeczny, a także wpływa na inne wartości związane z działaniami rewitalizacyjnymi m.in.: tożsamość lokalną, poczucie przynależności do społeczności, aktywizację i integrację społeczną, a także budowanie relacji. Z psychologicznego punktu modernizacja ładu przestrzennego zmieni postrzeganie obszaru rewitalizacji – z terenów zdegradowanych, na tereny rozwojowe, natomiast fizycznie umożliwi uczestnictwo w życiu publicznym osobom z ograniczoną zdolnością ruchową (seniorom, osobom z niepełnosprawnościami).

Cele operacyjne:

- 3.1. Zwiększenie bezpieczeństwa i użyteczności obszaru rewitalizacji poprzez inwestycje w infrastrukturę społeczną i mieszkaniową;
- 3.2. Dostosowanie oferty i infrastruktury spędzania czasu wolnego do potrzeb osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- 3.3. Estetyzacja ładu przestrzennego obszaru rewitalizacji oraz poprawa bezpieczeństwa komunikacyjnego.

¹⁷ Słownik Języka Polskiego PWN

¹⁸ Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 24 kwietnia 2012 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

Poniżej przedstawione zostały cele operacyjne w powiązaniu z problemami i potencjami oraz kierunkami działań w podsystemie społecznym:

Tabela 8 Powiązaniu celu strategicznego 1. z problemami i potencjami oraz kierunkami interwencji

Cel strategiczny	Budowa kapitału społecznego na obszarze rewitalizacji w oparciu o integrację wielopokoleniowej społeczności lokalnej
Powiązanie z problemami i potrzebami rewitalizacyjnymi	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Starzejące się społeczeństwo, ➤ Liczba osób korzystających z pomocy społecznej, ➤ Ubóstwo, ➤ Bezrobocie/ Bezrobocie długotrwałe, ➤ Problemy opiekuńczo – wychowawcze, ➤ Alkoholizm, ➤ Niepełnosprawność, ➤ Potrzeba ochrony macierzyństwa i przemoc w rodzinie, ➤ Przestępczość i brak poczucia bezpieczeństwa, ➤ Niski poziom aktywności społecznej, ➤ Nierówności społeczne i ekonomiczne, ➤ Brak integracji społecznej, ➤ Wandalizm.
Powiązanie z potencjami	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Potencjał kapitału społecznego, ➤ Miejsca „zielone” wewnątrz osiedli, ➤ Sport, ➤ Imprezy kulturalne, ➤ Historia i tożsamość lokalna, ➤ Istotny węzeł komunikacyjny, ➤ Stary rynek i centrum miasta, ➤ Lokalizacja – oddalenie od większych aglomeracji.
Kierunki działania (interwencji)	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Aktywizacja społeczna, ➤ Integracja społeczna, ➤ Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej i gospodarczej, ➤ Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa, ➤ Poprawa bezpieczeństwa, ➤ Partycypacja społeczna (m.in. w działaniach rewitalizacyjnych), ➤ Tereny zielone, rekreacji, integracji sąsiedzkiej, ➤ Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa, ➤ Zmniejszenie poziomu bezrobocia oraz liczby osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na kryterium ubóstwa, ➤ Wizytówka Miasta, ➤ Tereny zielone, rekreacji, integracji sąsiedzkiej.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 9 Powiązaniu celu strategicznego 3. z problemami i potencjami oraz kierunkami interwencji

Cel strategiczny	Przeciwdziałanie marginalizacji ekonomicznej mieszkańców obszaru rewitalizacji
Powiązanie z problemami i potrzebami rewitalizacyjnymi	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Starzejące się społeczeństwo, ➤ Liczba osób korzystających z pomocy społecznej, ➤ Ubóstwo, ➤ Bezrobocie/ Bezrobocie długotrwałe, ➤ Problemy opiekuńczo – wychowawcze, ➤ Alkoholizm,

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Niepełnosprawność, ➤ Potrzeba ochrony macierzyństwa i przemoc w rodzinie, ➤ Przystępczość i brak poczucia bezpieczeństwa, ➤ Niski poziom aktywności społecznej, ➤ Niski poziom aktywności gospodarczej, ➤ Ograniczone możliwości opieki nad dziećmi (brak punktów przedszkolnych), ➤ Mała liczba potencjalnych klientów (niskie dochody społeczności lokalnej), ➤ Migracja mieszkańców, ➤ Nierówności społeczne i ekonomiczne.
Powiązanie z potencjałami	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Potencjał kapitału społecznego, ➤ Istotny węzeł komunikacyjny, ➤ Potencjał gospodarczy, ➤ Stary rynek i centrum miasta.
Kierunki działania (interwencji)	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Aktywizacja społeczna, ➤ Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa, ➤ Zmniejszenie poziomu bezrobocia oraz liczby osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na kryterium ubóstwa, ➤ Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej i gospodarczej, ➤ Partycypacja społeczna (m.in. w działaniach rewitalizacyjnych), ➤ Poprawa warunków mieszkaniowych, technicznych, itp.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 10 Powiązaniu celu strategicznego 4. z problemami i potencjałami oraz kierunkami interwencji

Cel strategiczny	Zwiększenie dostępności i jakości infrastruktury społecznej oraz bezpieczeństwa na obszarze rewitalizacji
Powiązanie z problemami i potrzebami rewitalizacyjnymi	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Starzejące się społeczeństwo, ➤ Liczba osób korzystających z pomocy społecznej, ➤ Ubóstwo, ➤ Bezrobocie/ Bezrobocie długotrwałe, ➤ Problemy opiekuńczo – wychowawcze, ➤ Alkoholizm, ➤ Niepełnosprawność, ➤ Potrzeba ochrony macierzyństwa i przemoc w rodzinie, ➤ Przystępczość i brak poczucia bezpieczeństwa, ➤ Ograniczone możliwości opieki nad dziećmi (brak punktów przedszkolnych), ➤ Migracja mieszkańców, ➤ Wandalizm.
Powiązanie z potencjałami	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Istotny węzeł komunikacyjny, ➤ Miejsca „zielone” wewnątrz osiedli, ➤ Sport, ➤ Imprezy kulturalne, ➤ Potencjał gospodarczy, ➤ Potencjał inwestycyjny, ➤ Stary rynek i centrum miasta, ➤ Lokalizacja – oddalenie od większych aglomeracji (migracja).

Kierunki działania (interwencji)	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa, ➤ Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej i gospodarczej, ➤ Poprawa bezpieczeństwa, ➤ Komunikacja, ➤ Poprawa warunków mieszkaniowych, technicznych, itp. ➤ Wizytówka Miasta, ➤ Ułatwienia w ruchu komunikacyjnym, parkowaniu, ➤ Tereny zielone, rekreacji, integracji sąsiedzkiej.
----------------------------------	--

Źródło: opracowanie własne

8. Lista planowanych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych

8.1. Lista planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Tabela 11 Karta projektu nr 1

Przedsięwzięcie nr 1	
Nazwa przedsięwzięcia	Program wsparcia dla osób niesamodzielnych, seniorów i osób z niepełno sprawnościami oraz ich rodzin
Lokalizacja	Dzielnica Dworcowa
Opis przedsięwzięcia	
<p>Grupa uczestników objęta zostanie pakietem usług przygotowanym na podstawie indywidualnej diagnozy potrzeb osoby i jej najbliższego otoczenia. Pakiet obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Usługa opiekuńcza i asystencka dla osób niepełnosprawnych i niesamodzielnych -_Możliwość skorzystania z usług opiekuńczych i asystenckich dla osób z niepełnosprawnościami oraz osób niesamodzielnych, w tym prowadzone w miejscu zamieszkania. Opiekun lub asystent pomoże sprostać codziennym obowiązkom: sprawom urzędowym, zrobić zakupy, iść na pocztę i do lekarza, nawiązać kontakt i współpracę z ośrodkami pomocy społecznej, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami wsparcia osób niepełnosprawnych, itp. Usługa świadczona będzie np. przez 5 dni w tygodniu od poniedziałku do piątku w godzinach od 8 do 18. W ramach usługi zaplanowano również pomoc sąsiedzką, polegającą na wsparciu osób niepełnosprawnych/niesamodzielnych przy drobnych domowych naprawach, które często sprawiają tym osobom wielkich problemów i niejednokrotnie są niemożliwe do wykonania (np. wymiana żarówki, przeciekający kran, itp.). Pomoc sąsiedzka świadczona będzie przez osobę z tamtejszego otoczenia (bezrobotna), która zostanie wyposażona w telefon komórkowy, którym będą mogły być zgłaszane usterki u poszczególnych osób. Ten zakres usług wykonywać będzie wyłoniona organizacja pozarządowa. • Teleopieka – rozwój usług opiekuńczych w oparciu o nowoczesne technologie. Zasada działania systemu teleopieki: u podopiecznego w domu, najczęściej obok telefonu stacjonarnego, instaluje się głośnomówiący transmiter wyposażony w czuły mikrofon i głośnik. Umożliwia on prowadzenie rozmów bez podnoszenia słuchawki lub wykręcania numeru. W chwili zagrożenia: przy upadku, zasłabnięciu, lęku, podczas włamania czy pożaru, podopieczny naciska przycisk alarmowy – niewielki zegarek lub wisiorek i w kilka sekund łączy się z centrum interwencyjnym. Dzięki karcie informacyjnej, którą podopieczny wypełnia podczas instalacji urządzenia, przychodzące zgłoszenie nie jest anonimowe. Operator wie kto i skąd dzwoni, jaki jest jego stan zdrowia i jakie mogą być związane z tym zagrożenia. Znane są również osoby z najbliższego otoczenia: rodzina, opiekunowie, sąsiedzi; których należy powiadomić w pierwszej kolejności. Teleopiekun, zależnie od powodu zgłoszenia, powiadamia osoby najbliższe lub służby ratunkowe. Każde zgłoszenie jest „zaopiekowane” do chwili, gdy teleopiekun uzyska pewność, że zgłoszony problem rozwiązano. Za zlecenie usługi odpowiedzialny będzie MOPS Chojnice. • Punkt opieki dziennej dla osób niesamodzielnych – stworzenie miejsca krótkoterminowego pobytu dziennego. Działania wspierające opiekunów faktycznych w opiece nad osobami starszymi i niesamodzielnymi. Punkt czynny codziennie w godzinach 9.00 – 15.00. Jednocześnie przebywać 	

<p>w punkcie będzie mogło około 20 osób. W ramach opieki zaplanowane będą zajęcia z muzykoterapii, biblioterapii, kulturoterapii, zdrowego stylu życia, zajęć manualnych – ze specjalistami w określonej dziedzinie, komputerowych (prowadzonych np. przez młodzież z obszaru rewitalizacji – forma wolontariatu), Stoliki Pamięci – narzędzie wspierające aktywizację osób starszych i niesamodzielnych. Odbywać się będą wykłady z bezpieczeństwa i zdrowia osób starszych i niesamodzielnych. Zorganizowane zostaną również wyjścia do kina i podobnych miejsc w celu zapobiegania wykluczeniu społecznemu i kulturalnemu. Działania animacyjne będą ukierunkowane na realizację przez osoby objęte wsparciem inicjatyw na rzecz środowiska lokalnego obszaru rewitalizacji, w tym wydarzeń o charakterze sąsiedzkim, wykorzystujących rewitalizowaną infrastrukturę (podwórka – miejsca spotkań). Za zadanie odpowiedzialny MOPS i NGO.</p>			
<ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie opiekunów faktycznych w opiece nad osobami niesamodzielnymi – wsparcie obejmujące szkolenia i zajęcia praktycznej wymiany doświadczeń dla opiekunów faktycznych zwiększające ich umiejętności w zakresie opieki na osobami zależnymi oraz usługi świadczone przez specjalistów z różnych dziedzin, tj. np. psycholog, pedagog, pracownik socjalny, prawnik, doradca zawodowy. Usługi obejmować będą poradnictwo/doradztwo prawne, socjalne, pedagogiczne, rodzinne, opiekuńcze. Zakres tematyczny świadczonego doradztwa obejmował będzie sprawy związane z niepełnosprawnością osób, przepisy prawa, uprawnienia osób niepełnosprawnych, sprawy związane z rentami, emeryturami, pomoc w wypełnianiu dokumentów, oświadczeń, zaświadczeń, wniosków. Sfinansowanie usługi asystenckiej/opiekuńczej w celu umożliwienia opiekunom faktycznym funkcjonowania społecznego, zawodowego, edukacyjnego, również działania na rzecz aktywizacji społeczno – zawodowej (doradztwo zawodowe, jobcoach, trener pracy) – jako działanie towarzyszące. Za zadanie odpowiedzialne NGO. 			
Realizatorzy		Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Organizacje pozarządowe wybrane w trybie otwartego konkursu ofert – realizacja poszczególnych działań w ramach zadania	
Inne podmioty zaangażowane		Urząd Miejski w Chojnicach	
Powiązanie z problemami zidentyfikowanymi na etapie diagnozy – rezultaty bezpośrednie			
Brak lub niewystarczająca opieka/pomoc świadczona osobom starszym, niepełnosprawnym, niesamodzielnym.			
<p>Obszar dzielnicy Dworcowej charakteryzuje największy w skali miasta odsetek osób w wieku poprodukcyjnym wśród mieszkańców. Niekorzystny, wyższy od średniej miejskiej, jest tu również wskaźnik liczby osób niepełnosprawnych otrzymujących świadczenia z MOPS na 100 mieszkańców. Według raportu MOPS dotyczącego osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy społecznej przy centralnej ulicy tego obszaru - ul. Piłsudskiego w 2015 roku mieszkało 55 osób objętych tego rodzaju pomocą. Mając na uwadze proces starzenia się społeczeństwa, zagrożenie wykluczeniem oraz ograniczone możliwości rodzin zapewnienia wsparcia we własnym zakresie, konieczne jest zapewnienie dodatkowych usług społecznych zapobiegających wykluczeniu społecznemu osób starszych, niepełnosprawnych i niesamodzielnymi.</p>			
Zakres czasowy realizacji		Od 10-2017 do 09-2020	
Planowany koszt wraz z potencjalnymi źródłami finansowania		1 200 000 zł Środki własne - budżet gminy RPO WP	
Wskaźniki			
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Wartość docelowa
Wskaźniki produktu	Liczba zrealizowanych programów wsparcia realizowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Szt.	4
	Liczba zrealizowanych programów wsparcia realizowanych przez organizacje pozarządowe	Szt.	3
Wskaźniki rezultatu bezpośredniego	Liczba osób niesamodzielnymi i z niepełnosprawnościami, zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym biorących udział w projekcie	osoby	40

	Liczba opiekunów osób niesamodzielnych biorących udział w projekcie	osoby	20
	Liczba lokalnych organizacji pozarządowych działających w ramach projektu	Szt.	3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji Urzędu Miejskiego w Chojnicach

Tabela 12 Karta projektu nr 2

Przedsięwzięcie nr 2	
Nazwa przedsięwzięcia	Rozwój usług społecznych z zakresu wsparcia rodziny
Lokalizacja	Dzielnica Dworcowa
Opis przedsięwzięcia	
<p>W ramach tego zadania planuje się</p> <p>1. Pracę z rodziną w prawidłowym pełnieniu jej funkcji, w oparciu o ścieżkę reintegracji uzgodnioną z rodziną na podstawie analizy jej sytuacji.</p> <p>W oparciu o sporządzoną ścieżkę reintegracyjną, świadczona będzie pomoc asystencka oraz psychologiczna i terapeutyczna osobom, małżeństwom i rodzinom przeżywającym trudności życiowe np. uzależnienie lub współuzależnienie, przemoc w rodzinie, konflikty z najbliższymi, kłopoty w wychowaniu dzieci, problemy osobiste, stres związany z życiem codziennym, poczucie choroby, straty, krzywdy lub winy.</p> <p>Zakres usług obejmuje wsparcie asystenta rodziny oraz ustalone w ścieżce reintegracji wsparcie realizowane przez partnerów społecznych (NGOs) w szczególności w postaci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • konsultacji i poradnictwa specjalistycznego i rodzinnego, • terapii i mediacji, • warsztatów umiejętności rodzicielskich, • wsparcia opiekuńczego i specjalistycznego, • pomocy prawnej, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego, • grup wsparcia i grup samopomocowych mających na celu wymianę doświadczeń oraz zapobieganie izolacji rodzin, • wspierania rodzin w organizacji czasu wolnego. <p>2. Pomoc w opiece i wychowaniu dziecka świadczona przez tworzoną placówkę wsparcia dziennego prowadzoną w formie opiekuńczej, specjalistycznej (praca stacjonarna) z pracą podwórkową o charakterze animacyjnym i socjoterapeutycznym (w tym udział w działaniach rewitalizacyjnych najbliższego otoczenia).</p> <p>Działalność oparta o pracę podwórkową wychowawców w środowiskach sąsiedzkich objętych rewitalizacją, angażująca dzieci, młodzież wraz z rodzinami w procesy rewitalizacyjne oraz animująca do wspólnych działań na rzecz środowiska lokalnego. Praca podwórkowa będzie uzupełniona działalnością co najmniej dwóch grup świetlicowych o charakterze opiekuńczym i socjoterapeutycznym. Program obejmuje m.in. opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, zajęcia terapeutyczne i socjoterapeutyczne, kompensacyjne i korekcyjne, zajęcia stwarzające możliwości czynnego udziału w życiu kulturalnym i społecznym swojego środowiska, nabycia kompetencji przydatnych w życiu zawodowym oraz kształtowaniu zainteresowań.</p>	
Realizatorzy	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Organizacje pozarządowe wybrane w trybie otwartego konkursu ofert – realizacja poszczególnych działań w ramach zadania
Inne podmioty zaangażowane	Urząd Miejski w Chojnicach
Powiązanie z problemami zidentyfikowanymi na etapie diagnozy – rezultaty bezpośrednie	
<p>Obszar rewitalizacji cechuje notowana duża liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece. Jak wykazała dodatkowa analiza sporządzona na potrzeby delimitacji obszaru rewitalizacji, przestępstwa przeciwko rodzinie i opiece są popełniane najczęściej w miejscach, gdzie występuje najwyższy poziom ubóstwa. Duża liczba klientów pomocy społecznej wskazuje trudności w sprawach wychowawczych. Nagromadzenie niekorzystnych czynników społecznych (przestępczość, uzależnienia, wyuczona bezradność) sprzyja utrwalaniu negatywnych wzorców i zjawisku dziedziczenia wykluczenia. Brakuje możliwości świadczenia kompleksowej usługi wspomagającej rodziny, w tym m.in. możliwości skorzystania z bezpłatnych porad specjalistów w oparciu o diagnozę sytuacji problemowej. Otoczenie społeczne obszaru rewitalizacji nie daje możliwości uzupełnienia</p>	

**„Projekt współfinansowany ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego
Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa”**

umiejętności społecznych młodych osób w ramach edukacji pozaformalnej – nie funkcjonują tu pozaszkolne placówki wsparcia dziennego.			
Zakres czasowy realizacji	10-2017 do 09-2020		
Planowany koszt wraz z potencjalnymi źródłami finansowania	1.600.000,00 Środki własne - budżet gminy RPO WP		
Sposób oceny i miary rezultatów	Rodziny, w tym dzieci i młodzież zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym z Dzielnicy Dworcowej – 20 rodzin (80 osób).		
Wskaźniki			
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Wartość docelowa
Wskaźniki produktu	Liczba zrealizowanych programów wsparcia realizowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Szt.	1
	Liczba zrealizowanych programów wsparcia realizowanych przez organizacje pozarządowe	Szt.	2
Wskaźniki rezultatu bezpośredniego	Liczba rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, biorących udział w przedsięwzięciu	rodziny	20
	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, biorących udział w przedsięwzięciu	osoby	80
	Liczba lokalnych organizacji pozarządowych działających w ramach projektu	Szt.	.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Chojnicach

Tabela 13 Karta projektu nr 3

Przedsięwzięcie nr 3	
Nazwa przedsięwzięcia	Budowa obiektu przy ul. Dworcowej na cele społeczne wraz z zagospodarowaniem otoczenia;
Lokalizacja	ul. Dworcowa
Opis przedsięwzięcia	
<p>Z uwagi na brak wolnych obiektów i pomieszczeń należących do Gminy Miejskiej Chojnice, które mogłyby zostać zaadaptowane na ten cel, przyjmuje się wariant budowy obiektu na działce przy ul. Dworcowej, na której znajduje się częściowo zdegradowany ogródek jordanowski na cele stworzenia zaplecza dla usług społecznych. Działka jest własnością Gminy Miejskiej Chojnice. Nowy obiekt byłby położony w centralnym miejscu dzielnicy, w pobliżu szkoły podstawowej. Otoczenie obiektu zostanie zagospodarowane aby zapewnić pełną dostępność dla osób niepełnosprawnych (dojazd, podjazdy, miejsca postojowe), zainstalowane zostaną urządzenia do rekreacji.</p> <p>Utworzone zostanie następujące zaplecze: sale dla dwóch grup świetlicowych placówki wsparcia dziennego, dwie sale punktu opieki dziennej dla niesamodzielnych, gabinet wychowawców, kierownika placówki wsparcia dziennego, asystentów i osób świadczących specjalistyczne usługi społeczne, zaplecze sanitarne, szatniowe oraz socjalne.</p>	
Realizatorzy	Urząd Miejski w Chojnicach Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnicach
Inne podmioty zaangażowane	Organizacje Pozarządowe Biuro projektowe
Powiązanie z problemami zidentyfikowanymi na etapie diagnozy – rezultaty bezpośrednie	
Z uwagi na brak istniejącego zaplecza dla świadczenia zdeinstytucjonalizowanych usług społecznych na rzecz mieszkańców dzielnicy, konieczne jest jego utworzenie na potrzeby zadań zaplanowanych w projekcie zintegrowanym (placówka wsparcia dziennego, punkt opieki dziennej i inne).	
Zakres czasowy realizacji	06-2017 do 09-2018
Planowany koszt wraz z potencjalnymi źródłami	1 000 000,00 zł

finansowania		Środki własne - budżet gminy RPO WP	
Wskaźniki			
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Wartość docelowa
Wskaźniki produktu	Liczba wybudowanych budynków publicznych powstałych na obszarze rewitalizacji	Szt.	1
	Liczba miejsc na obszarze rewitalizacji, którym nadano nowe funkcje społeczne	Szt.	1
Wskaźniki rezultatu bezpośredniego	Liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym korzystających z nowopowstałej infrastruktury	osoby/rok	...
	Liczba projektów z zakresu aktywizacji i zaangażowania społecznego realizowanych w oparciu o nowopowstałą infrastrukturę	Szt.	5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Chojnicach

Tabela 14 Karta projektu nr 4

Przedsięwzięcie nr 4	
Nazwa przedsięwzięcia	Renowacje i remonty elementów wspólnych w budynkach mieszkalnych wraz z zagospodarowaniem otoczenia budynków i przestrzeni publicznych na cele społeczne
Lokalizacja	Dzielnica Dworcowa
Opis przedsięwzięcia	
<p>W zakresie części wspólnych, w zależności od stanu obiektu, interwencja dotyczyć będzie m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • elewacji, • kominów, • dachów i wykuszy dachowych, • schodów, • instalacji piorunochronu, • klatek schodowych i instalacji na klatkach, • drzwi do budynku i okien na klatkach/w częściach wspólnych. <p>W zakresie otoczenia i przestrzeni między budynkami zagospodarowane zostaną podwórka z wymianą chodników i wjazdów, urządzone zostaną miejsca do wypoczynku – ławki i altany, wprowadzona zostanie drobna infrastruktura – urządzenia do ćwiczeń i zabawy dla osób w różnym wieku, które wykorzystywać będą m.in. wychowawcy świetlicy w organizacji pracy podwórkowej. Podwórka i przestrzenie wyposażone zostaną ponadto w kosze, pojemniki na psie odchody, wiaty śmietnikowe, stojaki na rowery, tablice informacyjne (informacje o historii miejsc i obiektów, instrukcje korzystania z urządzeń itp.), a także zieleń, utwardzenia nawierzchni, oświetlenie, monitoring itp.</p> <p>W zadania wstępnie zgłosili wolę udziału zarządcy 54 budynków mieszkalnych oraz 17 podwórek i przestrzeni pomiędzy budynkami mieszkalnymi. Interwencją zostanie objętych około 20 budynków komunalnych i wyłonionych w otwartym naborze</p>	
Realizatorzy	Zakład Gospodarki Mieszkaniowej Właściciele (wspólnoty, spółdzielnie)
Inne podmioty zaangażowane	Urząd Miejski w Chojnicach
Powiązanie z problemami zidentyfikowanymi na etapie diagnozy – rezultaty bezpośrednie	
<p>Ze względu na znaczny stopień zdegradowania budynków mieszkalnych, szczególnie w biegu głównych ulic obszaru ul. Piłsudskiego, Dworcowej, Warszawskiej i przylegającej do dworca ulicy Nad Dworcem, niezbędna jest interwencja przywracająca im odpowiedni wygląd i funkcjonalność. Dotyczy to również najbliższego otoczenia – podwórek i niezagospodarowanych bądź zdegradowanych przestrzeni między budynkami.</p>	

**„Projekt współfinansowany ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego
Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa”**

Zakres czasowy realizacji	06-2017 do 09-2020		
Planowany koszt wraz z potencjalnymi źródłami finansowania	2 400 000, 00 zł Środki własne - budżet gminy RPO WP		
Wskaźniki			
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Wartość docelowa
Wskaźniki produktu	Liczba budynków mieszkalnych wyremontowanych w ramach projektu	Szt.	...
	Liczba podwórek zagospodarowanych w ramach projektu	Szt.	...
Wskaźniki rezultatu bezpośredniego	Liczba budynków mieszkalnych zgłoszonych do udziału w projekcie	Szt.	54
	Liczba podwórek zgłoszonych do udziału w projekcie	Szt.	17
	Liczba osób korzystająca z wyremontowanej infrastruktury	osoby	...

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Chojnicach

Tabela 15 Karta projektu nr 5

Przedsięwzięcie nr 5			
Nazwa przedsięwzięcia	Budowa ul. Subisława na odcinku do ul. Towarowej		
Lokalizacja	ul. Subisława na odcinku do ul. Towarowej		
Opis przedsięwzięcia			
<p>Budowa infrastruktury drogowej - przedłużenia ulicy Subisława do ul. Towarowej. Połączenie to ma istotne znaczenie dla rozwoju gospodarczego i ponadlokalnych funkcji dzielnicy, stanowiąc dogodny skomunikowanie drogowe północno-wschodniej części obszaru z transportowym węzłem integrującym, który zostanie utworzony w wyniku realizacji projektu w ramach poddziałania 9.1.2 RPO WP.</p> <p>Droga lokalna przebiegać będzie przez teren zabudowy wielorodzinnej i usługowej. Obecnie teren jest niezagospodarowany, stanowi własność Gminy Miejskiej Chojnice, przylega do terenu dawnych zakładów meblarskich.</p> <p>W pasie drogowym oprócz jezdni znajdzie się ścieżka rowerowa jednostronna dwukierunkowa i chodniki po obu stronach. Droga będzie odwodniona za pomocą spadków podłużnych i poprzecznych do projektowanej kanalizacji deszczowej. Zaprojektowane zostaną też miejsca postojowe, oświetlenie LED ze szczególnym uwzględnieniem doświetlenia przejść dla pieszych i przejazdów dla rowerzystów, a także zieleni.</p>			
Realizatorzy	Urząd Gminy Chojnice		
Inne podmioty zaangażowane	Biuro projektowe Lokalni przedsiębiorcy		
Powiązanie z problemami zidentyfikowanymi na etapie diagnozy – rezultaty bezpośrednie			
Połączenie to przyczyni się do rozładowania ruchu oraz poprawy bezpieczeństwa komunikacyjnego na głównym trakcie obszaru biegnącym od centrum miasta do dworca, tj. na ulicach Piłsudskiego i Dworcowej. Poprawi się dostępność przedsiębiorstw zlokalizowanych w tej części dzielnicy.			
Zakres czasowy realizacji	...		
Planowany koszt wraz z potencjalnymi źródłami finansowania	2 000 000,00 zł Środki własne - budżet gminy RPO WP		
Wskaźniki			
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Wartość docelowa
Wskaźniki produktu	Długość nowopowstałych ciągów komunikacyjnych	m	340
	Długość nowopowstałych ciągów pieszo - rowerowych	m	340
	Liczba nowopowstałych miejsc rekreacji służących integracji społecznej	Szt.	1
Wskaźniki rezultatu bezpośredniego	Liczba projektów mających na celu poprawę	Szt.	1

**„Projekt współfinansowany ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego
Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa”**

	bezpieczeństwa komunikacyjnego		
	Liczba projektów mających na celu estetyzację przestrzeni miejskiej	Szt.	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Chojnicach

Tabela 16 Karta projektu nr 6

Przedsięwzięcie nr 6			
Nazwa przedsięwzięcia	Kompleksowe zagospodarowanie przestrzeni Wzgórza Ewangelickiego w Chojnicach		
Lokalizacja	Wzgórze Ewangelickie w Chojnicach		
Opis przedsięwzięcia			
<p>Wzgórze Ewangelickie jest parkiem miejskim o powierzchni około 1,5 ha i jednocześnie dawnym cmentarzem ewangelickim, który istniał tu w latach 1621-1948. Teren porastają wysokie drzewa</p> <p>Zadanie obejmuje m.in. wykonanie następujących prac:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. uporządkowanie drzewostanu (usunięcie około 10%, pielęgnacja), nasadzenia i zieleń (klomby krzewów, obsadzenie roślinami cieniulubnymi i zadarniającymi, trawniki), odnowienie ścieżek i utworzenie nowych, szereg elementów małej architektury (altanki, ławki, barierki, karmniki, kosze na śmieci, urządzenia do rekreacji). W przestrzeni parku mają się pojawić tablice informacyjno-dydaktyczne: <ul style="list-style-type: none"> • dotyczące „historii miejsca” – dziejów ewangelików zamieszkujących dzielnicę wraz z obeliskiem upamiętniającym lokalizację cmentarza, • dotyczące fauny i flory parkowej. <p>Zmodernizowane zostanie oświetlenie oraz wprowadzony zostanie monitoring.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Wybudowana zostanie nawierzchnia ul. Rolbieckiego (obecnie nieutwardzona) wraz z odwodnieniem, chodnikiem i utworzeniem ok. 15 miejsc parkingowych jako zaplecza parku. 			
Realizatorzy	Urząd Miasta Chojnice		
Inne podmioty zaangażowane	Biuro projektowe		
Powiązanie z problemami zidentyfikowanymi na etapie diagnozy – rezultaty bezpośrednie			
Z uwagi na brak infrastruktury służącej mieszkańcom, braki w oświetleniu ścieżek i zagrożenie ubrudzeniem przez gawrony, park nie jest chętnie odwiedzany. Dotyczy to w szczególności w jego północno wschodniej części. Wzdłuż południowej granicy parku biegnie ul. Rolbieckiego i ścieżka stanowiąca skrót dla mieszkańców tej części obszaru zmierzających do centrum miasta lub Chojnickiego Centrum Kultury.			
Zakres czasowy realizacji	06-2017 do 12-2019		
Planowany koszt wraz z potencjalnymi źródłami finansowania	2 350 000,00 Środki własne - budżet gminy RPO WP		
Wskaźniki			
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Wartość docelowa
Wskaźniki produktu	Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji	Szt.	1
	Liczba miejsc rekreacji dostępnych dla osób niepełnosprawnych	Szt.	1
Wskaźniki rezultatu bezpośredniego	Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanej przestrzeni	osoby/rok	...

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Chojnicach

„Projekt współfinansowany ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa”

Tabela 17 Karta projektu nr 7

Przedsięwzięcie nr 7			
Nazwa przedsięwzięcia		Drobne inicjatywy rewitalizacyjne	
Lokalizacja		Dzielnica Dworcowa	
Opis przedsięwzięcia			
<p>Zadania będą przewidywać uzupełnienie kwalifikacji uczestników oraz ich aktywne włączenie w procesy rewitalizacyjne w formie :</p> <ul style="list-style-type: none"> - praktycznych warsztatów dbania o zieleń połączonych z wykonaniem zabiegów pielęgnacyjnych i nasadzeń w najbliższym otoczeniu, - praktycznych warsztatów wykonywania elementów drobnej architektury z różnych materiałów połączonych z wykonaniem prac aranżacji przestrzeni, - praktycznych warsztatów przygotowujących mieszkańców do aktywnego udziału w inicjatywach kulturalnych wraz z realizacją inicjatywy (np. wykonanie „murali”). <p>Zadania będą realizowane przez Chojnickie Centrum Kultury bezpośrednio, będą też wyłaniane w otwartym konkursie ofert dla organizacji pozarządowych na podstawie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (art. 13) lub zgłaszane w formie inicjatyw lokalnych na podstawie tej samej ustawy (art. 19b).</p>			
Realizatorzy		Chojnickie Centrum Kultury Organizacje pozarządowe	
Inne podmioty zaangażowane		Urząd Miejski w Chojnicach	
Powiązanie z problemami zidentyfikowanymi na etapie diagnozy – rezultaty bezpośrednie			
Zadania z zakresu kształtowania postaw społecznych i włączenia lokalnej społeczności w działania rewitalizacyjne realizowane przez Chojnickie Centrum Kultury i organizacje pozarządowe.			
Zakres czasowy realizacji		10-2017 do 09-2020	
Planowany koszt wraz z potencjalnymi źródłami finansowania		160 000,00 Środki własne - budżet gminy RPO WP	
Wskaźniki			
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Wartość docelowa
Wskaźniki produktu	Liczba przeprowadzonych warsztatów ramach projektu	Szt.	...
Wskaźniki rezultatu bezpośredniego	Liczba osób, które zyskały nowe kompetencje w ramach projektu	Osoby	...
	Liczba organizacji pozarządowych zaangażowanych w projekt	Szt.	...
	Liczba inicjatyw zrealizowanych przez społeczność lokalną w ramach projektu	Szt.	...

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Chojnicach

Tabela 18 Karta projektu nr 8

Przedsięwzięcie nr 8	
Nazwa przedsięwzięcia	Stop bezrobociu i wykluczeniu!
Lokalizacja	Obszar rewitalizacji oraz Miasto Chojnice
Opis przedsięwzięcia	
<p>Działania projektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zawarcie kontraktów socjalnych na podstawie sporządzonej indywidualnej ścieżki reintegracji w oparciu o pracę z pracownikiem socjalnym, psychologiem i doradcą zawodowym - warsztaty o tematyce psychologicznej (np. warsztaty samooceny, motywacyjne) - indywidualne poradnictwo psychologiczne - warsztaty aktywnego poszukiwania pracy - kursy zawodowe - pośrednictwo pracy - staże dla 30 UP - usługa asystencka dla osób niepełnosprawnych - kurs j. angielskiego 	

- zwrot kosztów opieki nad dzieckiem - zasiłki celowe dla UP Najważniejszym efektem projektu ma być podjęcie i utrzymanie zatrudnienia przez UP przez okres co najmniej 3 miesięcy.			
Realizatorzy	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej		
Inne podmioty zaangażowane	Organizacje pozarządowe Urząd Miejski w Chojnicach Powiatowy Urząd Pracy		
Powiązanie z problemami zidentyfikowanymi na etapie diagnozy – rezultaty bezpośrednie			
Przedsięwzięcie bezpośrednio oddziałuje w osoby wykluczone oraz zagrożone wykluczeniem społecznym, w tym osób bezrobotnych, długotrwale bezrobotnych, osób korzystających z pomocy społecznej.			
Zakres czasowy realizacji	01.01.2016 - 31.10.2018		
Planowany koszt wraz z potencjalnymi źródłami finansowania	923349,11 Środki własne - budżet gminy RPO WP		
Wskaźniki			
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Wartość docelowa
Wskaźniki produktu	Liczba działań służących aktywizacji zawodowej w ramach projektu	Szt.	11
Wskaźniki rezultatu bezpośredniego	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym korzystających z warsztatów i narzędzi służących aktywizacji zawodowej	Osoby	63
	Liczba osób niepełnosprawnych, zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym korzystających z warsztatów i narzędzi służących aktywizacji zawodowej	Osoby	14
	Liczba osób podejmujących staż zawodowy w ramach projektu	Osoby	30

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chojnicach

Tabela 19 Karta projektu nr 9

Przedsięwzięcie nr 9	
Nazwa przedsięwzięcia	Stop wykluczeniu - start na pracę
Lokalizacja	Obszar rewitalizacji oraz Miasto Chojnice
Opis przedsięwzięcia	
<p>Działania projektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zawarcie kontraktów socjalnych w oparciu o ścieżkę reintegracji - doradztwo psychologiczne - psychoterapeutyczne - grupowe wsparcie psychologiczne - warsztaty motywujące z zakresu umiejętności rodzicielskich - usługa asystencka dla osób z niepełnosprawnością - doradztwo zawodowe - warsztaty aktywnego poszukiwania pracy - kursy zawodowe - staże zawodowe dla 40 UP - broker edukacyjny - wyjazd dzieci do wioski tematycznej Hobbitów - zasiłki celowe dla UP <p>Najważniejszym efektem projektu ma być podjęcie i utrzymanie zatrudnienia przez UP przez okres, co najmniej 3 miesięcy.</p>	
Realizatorzy	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
Inne podmioty zaangażowane	Organizacje pozarządowe Urząd Miejski w Chojnicach Powiatowy Urząd Pracy

**„Projekt współfinansowany ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego
Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa”**

Powiązanie z problemami zidentyfikowanymi na etapie diagnozy – rezultaty bezpośrednie			
Przedsięwzięcie bezpośrednio oddziałuje w osoby wykluczone oraz zagrożone wykluczeniem społecznym, w tym osób bezrobotnych, długotrwale bezrobotnych, osób korzystających z pomocy społecznej.			
Zakres czasowy realizacji	1.01.2017 - 31.10.2022		
Planowany koszt wraz z potencjalnymi źródłami finansowania	1 724 402,88 Środki własne - budżet gminy RPO WP		
Wskaźniki			
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Wartość docelowa
Wskaźniki produktu	Liczba działań służących aktywizacji zawodowej w ramach projektu	Szt.	12
Wskaźniki rezultatu bezpośredniego	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym korzystających z warsztatów i narzędzi służących aktywizacji zawodowej	Osoby	120
	Liczba osób niepełnosprawnych, zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym korzystających z warsztatów i narzędzi służących aktywizacji zawodowej	Osoby	60
	Liczba osób podejmujących staż zawodowy w ramach projektu	Osoby	40

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chojnicach

Tabela 20 Karta projektu nr 10

Przedsięwzięcie nr 10	
Nazwa przedsięwzięcia	Zagospodarowanie i adaptacja Fosy Miejskiej wraz z murami obronnymi na cele ścieżki kulturowej w mieście Chojnice
Lokalizacja	Chojnice, teren starego miasta dz. nr ew. 1321, 1322, 1323, 1325, 1326, 1327/1, 1355/1, 1388, 1392/3, 1393/2, 1406/1, 1412/1, 1426/1, 1433, 1449/12, 1452, 1531/2, 1595/7, 1668/1, 1668/5, 1672, 1675, 1676/2, 1676/3, 1677/2, 1680/1, 1684/15, 1684/9, 1684/12, 1684/13, 1752/126, 2321, 4356 w obrębie 0001
Opis przedsięwzięcia	
Zagospodarowanie i adaptacja Fosy Miejskiej wraz z murami obronnymi na cele ścieżki kulturowej w mieście Chojnice.	
W zakres prac wchodzi:	
<ul style="list-style-type: none"> • Prace restauratorskie i konserwatorskie zespołu murów miejskich; • Rozbiórka istniejących obiektów (widowni, sceny, przybudówki do murów obronnych, murków oporowych nawierzchni); • Wycinka drzew kolidujących z inwestycją i zagrażających zabytkom; • wykonanie nawierzchni utwardzonych oraz zagospodarowanie terenów zielonych; w tym nasadzenia roślinne, wykonanie chodników, tarasów pochylni, wjazdu na teren dla aut dostawczych i innych powierzchni utwardzonych; • wykonanie murków oporowych i schodów terenowych; • budowa nowej widowni; • budowa budynku toalet publicznych i magazynu; • wykonanie i dostawa mobilnej zadaszanej sceny wraz z przygotowaniem terenu do jej montażu; • instalacja elementów infrastruktury multimedialnej i informacyjnej; • instalacja oświetlenia terenu, iluminacji i technicznego oświetlenia sceny; 	

- instalacja nagłośnienia scenicznego;
- wykonanie instalacji sanitarnych w budynkach;
- wykonanie przyłączy wodociągowych, kanalizacji sanitarnej i deszczowej;
- wykonanie instalacji elektrycznych w budynkach i w terenie;
- wykonanie instalacji monitoringu;
- przebudowa kolidujących sieci;
- montaż urządzeń zabawowych na placu zabaw;
- opracowanie aplikacji na urządzenia mobilne;
- opracowanie aplikacji na okulary holograficzne.

Główny obszar opracowania ograniczony jest pierzejami ulicy Podmurnej, Grobelnej i Młyńskiej, ogrodzeniem szkoły przy ulicy Wałowej oraz granicą jezdnii ulicy Sukienników. Z zakresu wyłączone są budynki baszt, z wyjątkiem baszty nowej. Dodatkowy obszar opracowania to fragment muru obronnego przy ulicy Jeziornej wraz z jego najbliższym otoczeniem. Projekt obejmuje również szeroki zakres przestrzeni publicznej starego miasta gdzie rozmieszczone będą elementy historycznej ścieżki kulturowej.

Przewiduje się zmianę lokalizacji poszczególnych elementów zagospodarowania fosy miejskiej. Widownia zostanie przeniesiony do jej centralnej części. Nowa scena zlokalizowana zostanie pomiędzy basztami nową i Wronia. Zakłada się przebudowę wejścia do parteru baszty nowej, gdzie znajduje się zaplecze dla artystów oraz przebudowę toalet w jej wnętrzu. Obecna scena wraz z parterowym budynkiem przewidziana jest do rozbiórki.

Chodnik na koronie skarpy zostanie przebudowany. Przewiduje się poszerzenie przejścia do ulicy 31 stycznia i rozbiórkę fragmentu ceglanoego muru i wieżyczki.

W ramach projektu zostaną wyremontowane i ziluminowane zabytkowe mury obronne. Na ulicy Wałowej przewiduje się budowę oświetlenia ogólnego oraz podświetlenia szpaleru drzew.

Na terenie miasta zostaną zlokalizowane elementy informacyjne i urządzenia techniczne stanowiące element historycznej ścieżki kulturowej. Ścieżka będzie aplikacja na urządzenia mobilne (smartfony, tablety).

Przebudowa, remont, modernizacja, prace konserwatorskie i restauratorskie, rozbudowy i inne działania wymagają respektowania zasad ochrony zabytków i są dopuszczalne w przypadku gdy ocena tych działań na etapie opiniowania lub wydawania decyzji właściwy miejscowo organ ochrony zabytków wykaże, że przewidziane rozwiązania nie godzą w żaden sposób w ochronie dobra zabytków.

Realizatorzy	Urząd Miasta w Chojnicach		
Inne podmioty zaangażowane	Starostwo Powiatowe		
Powiązanie z problemami zidentyfikowanymi na etapie diagnozy – rezultaty bezpośrednie			
Rezultatem bezpośrednim przedsięwzięcia będzie zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej i osiedleńczej oraz zwiększenie jakości przestrzeni miejskiej, przy jednoczesnym umocnieniu tożsamości i pozycji miasta, poprzez uzyskanie zrewitalizowanego miejsca o szczególnym znaczeniu kulturowym i historycznym.			
Zakres czasowy realizacji	...		
Planowany koszt wraz z potencjalnymi źródłami finansowania	7 000 000,00 – środki własne		
Wskaźniki			
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Wartość docelowa
Wskaźniki produktu	Liczba obiektów, którym nadano nowe funkcje	Szt.	1
	Liczba projektów mających na celu zagospodarowanie czasu wolnego	Szt.	1
	Liczba projektów mających na celu estetyzację przestrzeni miejskiej	Szt.	1
	Liczba obiektów zabytkowych objętych	Szt.	1

	wsparciem		
Wskaźniki rezultatu bezpośredniego	Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanej infrastruktury	ze	osoby/rok ...

Źródło: Opracowanie własne na podstawie dokumentu pn. Program funkcjonalno-użytkowy dla zadania pn. Zagospodarowanie i adaptacja Fosy Miejskiej wraz z murami obronnymi na cele ścieżki kulturowej w mieście Chojnice w ramach projektu partnerskiego Gminy Miejskiej Chojnice i Powiatu Chojnickiego pt. „Zwiększenie atrakcyjności turystycznej powiatu chojnickiego poprzez rewitalizację zespołu średniowiecznej architektury obronnej w Chojnicach”

Tabela 21 Karta projektu nr 11

Przedsięwzięcie nr 11	
Nazwa przedsięwzięcia	Przebudowa, remont i adaptacja budynku „starej plebanii” na cele edukacji konserwatorskiej, związanej z twórczością Hermana Hana oraz wykonanie robót budowlanych i konserwatorskich w budynku „starej plebanii” i zakup wyposażenia pomieszczeń
Lokalizacja	Plac Kościelny (dz. nr 1443/1 i 1443/2)
Opis przedsięwzięcia	
<p>Przedsięwzięcie ma polegać na remontie części nierozebranej oraz na adaptacji budynku „starej” plebanii w Chojnicach na cele edukacji konserwatorskiej. Budynek „starej plebanii” jest wpisany do rejestru zabytków Województwa Pomorskiego.</p> <p>W ramach planowanego zadania mają być wykonane następujące roboty w obiekcie „starej plebanii” w Chojnicach:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wzmocnienie częściowe łąw fundamentowych - remont łąw fundamentowych - wykonanie izolacji pionowej i poziomej przeciwwilgociowej - remont ścian zewnętrznych i wewnętrznych - wykonanie stropu drewnianego - wykonanie konstrukcji drewnianej dachowej - pokrycie dachu dachówką ceramiczną wraz z obróbkami blacharskimi - montaż stolarki okiennej i drzwiowej - wykonanie tynków wewnętrznych - wykonanie posadzek i podłóg - wykonanie robót malarskich - wykonanie kominka opalanego drewnem - wykonanie elewacji trzech ścian - wykonanie wewnętrznej instalacji elektrycznej i oświetleniowej - montaż wewnętrznej instalacji alarmowej , monitoringu - montaż instalacji odgromowej - wykonanie wewnętrznej instalacji wod-kan, - montaż wewnętrznej instalacji co (ogrzewanie gazowe) - wykonanie wewn. instalacji gazowej (z montażem pieca gazowego oraz kuchenek gazowych) wraz z przyłączem - wyposażenie pomieszczeń <p>W celu uzyskania pomieszczeń nadających się do użytku należy wykonać wzmocnienie łąw fundamentowych, odbudowę ścian, stropów oraz konstrukcji dachowej z pokryciem , elewację budynku trzech ścian (ściana zachodnia jest odcinkiem muru obronnego i jej restauracja stanowić będzie odrębny etap). Ponadto planuje się wykonanie podłóg i posadzek, tynków wewnętrznych, okładzin ściennych , prac malarskich oraz niezbędnych instalacji takich jak: instalacja elektryczna , wodno-kanalizacyjna, co.</p> <p>Zamawiający sugeruje, aby każdy z Wykonawców ubiegający się o udzielenie niniejszego zamówienia, dokonał własnej wizji lokalnej i oceny stanu istniejącego w celu złożenia rzetelnej oferty.</p> <p>W budynku „starej plebanii” planuje się odtworzenie pomieszczeń w klimacie średniowiecznym jako miejsca spotkań z konserwatorami dzieł sztuki i historykami. W zaadoptowanym obiekcie należy zaprojektować salę poświęconą życiu i twórczości Hermana Hana (pracownia malarska z wyposażeniem), salę z zapleczem do zajęć dla dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów, pomieszczenie XVI wiecznej kuchni w której będzie możliwość wypiekania średniowiecznych przysmaków, pomieszczenia dla osób prowadzących zajęcia oraz</p>	

sanitariaty. Wszystkie pomieszczenia należy wyposażyć zgodnie z ich przeznaczeniem. W programie zajęć planuje się zajęcia związane z: technikami malarskimi, konserwacją obrazów, starodruków, mebli i obiektów budowlanych, średniowieczną kuchnią, ponadto będą organizowane cykle wykładów dla dzieci, młodzieży i dorosłych prowadzone przez specjalistów z różnych dziedzin w zakresie konserwacji. Szczególna uwaga poświęcona zostanie obrazom Hermana Hana.”			
Przebudowa, remont, modernizacja, prace konserwatorskie i restauratorskie, rozbudowy i inne działania wymagają respektowania zasad ochrony zabytków i są dopuszczalne w przypadku gdy ocena tych działań na etapie opiniowania lub wydawania decyzji właściwy miejscowo organ ochrony zabytków wykaże, że przewidziane rozwiązania nie godzą w żaden sposób w ochronie dobra zabytków.			
Realizatorzy	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Ścięcia Św. Jana Chrzyciela		
Inne podmioty zaangażowane	Gmina Miejska Chojnice		
Powiązanie z problemami zidentyfikowanymi na etapie diagnozy – rezultaty bezpośrednie			
Realizacja projektu przyczyni się do aktywizacji i integracji społecznej poprzez wzrost świadomości historycznej oraz pielęgnowanie tradycji i kultury lokalnej. Ponadto dzięki realizacji przedsięwzięcia Śródmieście zyska infrastrukturę przyciągającą turystów, co może przyczynić się na rozwój gospodarczy oraz wzrost popytu na lokalne produkty i usługi.			
Zakres czasowy realizacji	...		
Planowany koszt wraz z potencjalnymi źródłami finansowania	1 000 000,00 Środki własne RPO WP		
Wskaźniki			
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Wartość docelowa
Wskaźniki produktu	Liczba obiektów, którym nadano nowe funkcje	Szt.	1
	Liczba projektów mających na celu zagospodarowanie czasu wolnego	Szt.	1
	Liczba projektów mających na celu estetyzację przestrzeni miejskiej	Szt.	1
	Liczba obiektów zabytkowych objętych wsparciem	Szt.	1
Wskaźniki rezultatu bezpośredniego	Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanej infrastruktury	osoby/rok	...

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Chojnicach

Tabela 22 Karta projektu nr 12

Przedsięwzięcie nr 12	
Nazwa przedsięwzięcia	Konserwacja i restauracja zabytków: Baszta
Lokalizacja	Plac Kościelny (dz. nr 1443/1 i 1443/2)
Opis przedsięwzięcia	
<p>W ramach planowanego zadania mają być wykonane następujące roboty:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dokumentacja projektowa - restauracja konstrukcji dachowej z pokryciem dachowym i obróbkami blacharskimi - restauracja stropu drewnianego i podłogi - restauracja oraz wymiana stolarki okiennej i drzwiowej - wzmocnienie częściowe łąw fundamentowych - odbudowa łąw fundamentowych - wykonanie izolacji przeciwwilgociowej - restauracja ścian zewnętrznych i wewnętrznych - restauracja stropu drewnianego - restauracja konstrukcji drewnianej dachowej - pokrycie dachu dachówką ceramiczną wraz z obróbkami blacharskimi - montaż stolarki okiennej i drzwiowej - wykonanie tynków wewnętrznych - wykonanie posadzek i podłóg 	

<ul style="list-style-type: none"> - wykonanie robót malarskich - wykonanie elewacji - wykonanie wewnętrznej instalacji elektrycznej i oświetleniowej - montaż wewnętrznej instalacji alarmowej , monitoringu - montaż instalacji odgromowej - wykonanie wewnętrznej instalacji wod-kan, - montaż wewnętrznej instalacji co (ogrzewanie gazowe) - wyposażenie pomieszczeń, - Odcinek murów obronnych wraz z elewacją budynku „ starej plebanii od strony wschodnie 			
Realizatorzy		Parafia Rzymskokatolicka p.w. Ścięcia Św. Jana Chrzyciela	
Inne podmioty zaangażowane		Gmina Miejska Chojnice	
Powiązanie z problemami zidentyfikowanymi na etapie diagnozy – rezultaty bezpośrednie			
<p>Realizacja projektu przyczyni się do aktywizacji i integracji społecznej poprzez wzrost świadomości historycznej oraz pielęgnowanie tradycji i kultury lokalnej.</p> <p>Ponadto dzięki realizacji przedsięwzięcia Śródmieście zyska infrastrukturę przyciągającą turystów, co może przyczynić się na rozwój gospodarczy oraz wzrost popytu na lokalne produkty i usługi.</p>			
Zakres czasowy realizacji		...	
Planowany koszt wraz z potencjalnymi źródłami finansowania		900 000,00 Środki własne RPO WP	
Wskaźniki			
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Wartość docelowa
	Liczba projektów mających na celu integrację społeczną oraz zagospodarowanie czasu wolnego	Szt.	1
	Liczba projektów mających na celu estetyzację przestrzeni miejskiej	Szt.	1
	Liczba obiektów zabytkowych objętych wsparciem	Szt.	1
Wskaźniki rezultatu bezpośredniego	Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanej infrastruktury	osoby/rok	...

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Chojnicach

8.2. Lokalizacja projektów podstawowych na poszczególnych podobszarach

Poniższa tabela przedstawia lokalizację poszczególnych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych zgodnie z podziałem na analizowane podobszary rewitalizacji:

Tabela 23 Lokalizacja podstawowych przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych

Lokalizacja/ Projekt	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Dzielnica Dworcowa	x	x	x	x	x	x	x	x	x			
Śródmieście								x	x	x	x	x

Źródło: opracowanie własne

8.3. Lista pozostałych (uzupełniających) przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Powstanie, dzięki realizacji projektów podstawowych, nowych obiektów i przestrzeni publicznych zwiększa dostęp do usług społecznych i możliwość realizacji projektów aktywizujących zawodowo i społecznie mieszkańców oraz budujących tożsamość z obszarem rewitalizacji i zwiększających poziom integracji, więzi międzypokoleniowych.

Zgodnie z wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 oraz materiałem informacyjno-poradnikowym opracowanym we współpracy z zespołem ekspertów z Instytutu Rozwoju Miast¹⁹: „Ze względu na pomocnicze znaczenie dla osiągnięcia celów programu rewitalizacji, typy uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych mogą zostać scharakteryzowane w programie zbiorczo bez konieczności szczegółowych opisów poszczególnych projektów/przedsięwzięć. (...) Charakterystyka pozostałych typów przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizujących kierunki działań, mających na celu eliminację lub ograniczenia negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową powinna zawierać obszary tematyczne, zagadnienia istotne z punktu widzenia potrzeb obszaru rewitalizacji, a nie enumeratywnie przedsięwzięcia/projekty.

W związku z powyższym, w zależności od możliwości finansowania i zainteresowania podmiotów przewiduje się realizację następujących grup projektów, które obecnie ze względu na brak precyzyjnych ustaleń znajdują się w tej części opracowania. Wśród pozostałych projektów rewitalizacyjnych (stan na 29.12.2016 r.) wyszczególnić można takie, potencjalne działania jak:

1. II etap remontu targowiska miejskiego;
2. Samorządne Centrum Młodzieżowe;
3. Centrum Sztuk Walk Wschodnich;
4. Zagospodarowanie skweru przed Chojnickim Centrum Kultury;
5. Remont i modernizacja świetlicy przy Szkole Podstawowej nr 3;
6. Zajęcia komputerowe dla seniorów;
7. Remont hostelu dla ofiar przemocy;
8. Zwiększenie liczby szaleatów miejskich;
9. Zwiększenie zasięgu monitoringu miejskiego oraz liczby patroli policji;
10. Adaptacja części budynku (sutereny) przy ul. Piłsudskiego 18b na cele społeczne;
11. Remont świetlicy zlokalizowanej na Placu Jagiellońskim 7 z przeznaczeniem na cele społeczne i funkcjonowanie organizacji pozarządowych;
12. Tworzenie inicjatyw (kampanii społecznych) budujących lokalną tożsamość i cementujących relacje sąsiedzkie wewnątrz Dzielnicy Dworcowej i Śródmieścia oraz pozostałe projekty integracyjne i budujące tożsamość lokalną;
13. Projekty aktywizacji zawodowej dla osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym;
14. Projekty aktywizacji społecznej zachęcające do aktywnego i konstruktywnego spędzenia wolnego czasu;

9. Mechanizmy integrowania działań

Wszystkie zadania, zawarte w Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Chojnice zostały opracowane po wcześniejszym zapoznaniu się w z wynikami diagnozy potrzeb i potencjałów rozwojowych miasta oraz jego mieszkańców. Każde zaplanowane w ramach niniejszego dokumentu zadanie, pozwala na przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom, które zostały wcześniej przeanalizowane oraz powiązanie ich z zaplanowanymi celami. Aby przedstawić powiązania problemów z kierunkami interwencji posłużono się tabelą zamieszczoną poniżej.

---

¹⁹ <https://www.mr.gov.pl/strony/zadania/polityka-rozwoju-kraju/rewitalizacja/krajowe-centrum-wiedzy-o-rewitalizacji/program-rewitalizacji-krok-po-kroku/>

Tabela 24 Wpływ projektów na aspekty problemowe

Projekty	Aspekt społeczny	Aspekt gospodarczy	Aspekt techniczny/ przestrzenny/ środowiskowy
Projekty kluczowe			
Program wsparcia dla osób niesamodzielnych, seniorów i osób z niepełno sprawnościami oraz ich rodzin	✓	✓	✓
Rozwój usług społecznych z zakresu wsparcia rodziny	✓	✓	✓
Budowa obiektu przy ul. Dworcowej na cele społeczne wraz z zagospodarowaniem otoczenia.	✓	✓	✓
Renowacje i remonty elementów wspólnych w budynkach mieszkalnych wraz z zagospodarowaniem otoczenia budynków i przestrzeni publicznych na cele społeczne.	✓	✓	✓
Budowa ul. Subisława na odcinku do ul. Towarowej	✓	✓	✓
Kompleksowe zagospodarowanie przestrzeni Wzgórza Ewangelickiego w Chojnicach.	✓	✓	✓
Drobne inicjatywy rewitalizacyjne	✓		✓
Stop bezrobociu i wykluczeniu!	✓	✓	
Stop wykluczeniu - start na pracę	✓	✓	✓
Zagospodarowanie i adaptacja Fosu Miejskiej wraz z murami obronnymi na cele ścieżki kulturowej w mieście Chojnice	✓	✓	✓
Przebudowa, remont i adaptacja budynku „starej plebanii” na cele edukacji konserwatorskiej, związanej z twórczością Hermana Hana oraz wykonanie robót budowlanych i konserwatorskich w budynku „starej plebanii” i zakup wyposażenia pomieszczeń	✓	✓	✓
Konserwacji i restauracji zabytków: Baszta	✓	✓	✓

Źródło: Opracowanie własne

Wymogiem koniecznym dla wspierania projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych jest konieczność zapewnienia ich komplementarności w szerokim spektrum funkcjonowania. Komplementarność może mieć charakter:

- przestrzenny,
- problemowy,
- proceduralno-instytucjonalny,
- międzyokresowy,
- finansowy.

Komplementarność przestrzenna

Komplementarność przestrzenna oznacza zastosowanie przy określaniu projektów rewitalizacyjnych kryterium ciągłości przestrzeni i relacji przestrzennych łączących obszary rewitalizacji z pozostałymi częściami gminy. Gmina traktowana jest jako całościowa przestrzeń, bez punktowego nacechowania projektów. Efekty osiągnięte mogą również wpływać na otaczającą je przestrzeń i tam przynosić pośrednie rezultaty rewitalizacji. Mechanizm odpowiedzialny za komplementarność przestrzenną rewitalizacji powinien opierać się monitorowaniu zmian zagospodarowania przestrzennego Miasta w skali całego obszaru gminy, nie tylko obszaru zdegradowanego.

W związku z powyższym komplementarność przestrzenna uwzględnia na etapie opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Chojnice wzajemne powiązania pomiędzy poszczególnymi przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi. Wzajemne powiązania przestrzenne szczegółowo przedstawia poniższa tabela:

Tabela 25 Komplementarność przestrzenna projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Lp.	Przedsięwzięcie	Lokalizacja	Komplementarność przestrzenna z projektami:
1	Program wsparcia dla osób niesamodzielnych, seniorów i osób z niepełno sprawnościami oraz ich rodzin	Dzielnica Dworcowa	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9
2	Rozwój usług społecznych z zakresu wsparcia rodziny	Dzielnica Dworcowa	1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9
3	Budowa obiektu przy ul. Dworcowej na cele społeczne wraz z zagospodarowaniem otoczenia.	Ul. Dworcowa	1, 2, 4, 6, 7, 8, 9
4	Renowacje i remonty elementów wspólnych w budynkach mieszkalnych wraz z zagospodarowaniem otoczenia budynków i przestrzeni publicznych na cele społeczne.	Dzielnica Dworcowa	1, 2, 3, 6, 7, 8, 9
5	Budowa ul. Subisława na odcinku do ul. Towarowej	ul. Subisława na odcinku do ul. Towarowej	1, 2, 7, 8, 9
6	Kompleksowe zagospodarowanie przestrzeni Wzgórza Ewangelickiego w Chojnicach.	Wzgórze Ewangelickie	1, 2, 3, 4, 7, 8, 9
7	Drobne inicjatywy rewitalizacyjne	Dzielnica Dworcowa	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9
8	Stop bezrobociu i wykluczeniu!	Dzielnica Dworcowa, Śródmieście	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12
9	Stop wykluczeniu - start na pracę	Dzielnica Dworcowa, Śródmieście	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12
10	Zagospodarowanie i adaptacja Fosy Miejskiej wraz z murami obronnymi na cele ścieżki kulturowej w mieście Chojnice	Stare Miasto	8, 9, 11, 12
11	Przebudowa, remont i adaptacja budynku „starej plebanii” na cele edukacji konserwatorskiej, związanej z twórczością Hermana Hana oraz wykonanie robót budowlanych i konserwatorskich w budynku „starej plebanii” i zakup wyposażenia pomieszczeń	Plan Kościelny	8, 9, 11, 12
12	Konserwacja i restauracja zabytków: Baszta	Plan Kościelny	8, 9, 11, 12

Źródło: opracowanie własne

Komplementarność przestrzenna ma na celu przede wszystkim efektywne oddziaływanie Gminnego Programu Rewitalizacji na cały obszar rewitalizacji (natomiast nie punktowo – na pojedyncze miejsca), dlatego projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne o charakterze społecznym (program wsparcia dla osób niesamodzielnych, seniorów i osób z niepełnosprawnościami oraz ich rodzin; Rozwój usług społecznych z zakresu wsparcia rodziny) oraz gospodarcze (Stop bezrobociu i wykluczeniu!; Stop wykluczeniu - start na pracę) będą realizowane przy uwzględnieniu możliwości realizowanych projektów infrastrukturalnych, z dbałością o wzajemne dopełnianie się.

Komplementarność problemowa

Komplementarność problemową charakteryzuje uwzględnienie w projektach rewitalizacyjnych wszystkich trzech wymiarów GPR. Projekty powinny wpływać na aspekt przestrzenny, społeczny i gospodarczy. W Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Chojnice określono 12 głównych projektów rewitalizacyjnych, których cechy i spodziewane efekty korelują z wyżej wymienionymi aspektami. Kompletność problemowa zapewnia zwiększoną efektywność procesu oraz zyskanie dodatkowej wartości niż suma rozwiązanych problemów. Dla zapewnienia komplementarności należy:

- wyznaczyć wskaźniki, które określać będą efekty końcowe projektów rewitalizacyjnych (**Rozdział 13**: System Monitoringu i oceny GPR);
- skorelować działania rewitalizacyjne z innymi działaniami podejmowanymi w ramach planowania strategicznego w Mieście – w ramach pozostałych dokumentów dotyczących rozwoju obszaru rewitalizowanego itp. Analogicznie władze Miasta powinny rozpatrywać inne dziedziny z uwzględnieniem Gminnego Programu Rewitalizacji i możliwie wspierać określone w nim działania.

Komplementarność problemowa stanowi potwierdzenie efektu synergii poszczególnych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych przeciwdziałających określonym problemom w każdej ze sfer problemowych.

Tabela 26 Komplementarność problemowa

Projekty:	Efekt synergii	
1, 2, 3	Wsparcie rodzin, dzieci, osób niepełnosprawnych seniorów; osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, klientów MOPS; integracja i aktywizacja społeczna;	Realizacja wizji obszaru rewitalizacji
4, 5, 7	Integracja sąsiedzka, zwiększenie jakości życia, estetyzacja przestrzeni publicznych, zwiększenie bezpieczeństwa	
8, 9	Przeciwdziałanie bezrobociu; przeciwdziałanie marginalizacji ekonomicznej, aktywizacja zawodowa	
6, 10, 11, 12	Infrastruktura społeczna, rekreacyjna; utworzenie miejsc integracji społecznej; budowanie wizerunku miasta oraz tożsamości lokalnej	

Źródło: opracowanie własne

Komplementarność proceduralno – instytucjonalna

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna dotyczy aspektu zarządzania procesem rewitalizacji, którego powodzenie w znacznej mierze uzależnione jest od wykreowania odpowiedniego systemu zarządzania rewitalizacją (**Rozdział 12**: System wdrażania (realizacji) Gminnego Programu Rewitalizacji). System ten określa m.in. sposób podejmowania decyzji, czy podmioty biorące udział w procesie rewitalizacyjnym.

System wdrażania (realizacji) Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Chojnice został wypracowany przy współpracy Zespołu ds. Rewitalizacji (przedstawiciele Urzędu Miejskiego oraz administracji publicznej) w sposób zapewniający korelację pomiędzy działaniami oraz umożliwiającą efektywne podejmowanie decyzji.

Dla zapewnienia sprawnego zarządzania procesem rewitalizacji utworzony został Zespół ds. Rewitalizacji oraz dodatkowo powołany zostanie Komitet Rewitalizacji.

Komplementarność międzyokresowa

Zaplanowane przedsięwzięcia w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Chojnice są komplementarne z już zrealizowanymi projektami współfinansowanymi ze środków unijnych w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (m.in. Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego). Zrealizowane projekty były zarówno infrastrukturalne jak i projekty nieinwestycyjne tzw. "miękkie". Wszystkie w sposób bezpośredni bądź pośredni dotyczyły poprawy integracji społeczeństwa oraz ich aktywizacji zawodowej i społecznej zwłaszcza osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Tabela 27 Komplementarność międzyokresowa

Nazwa i lokalizacja projektu	Nazwa funduszu	Koszt całkowity projektu/ Kwota przyznana z funduszu (w zł)	Okres realizacji
Rozbudowa i przebudowa miejskiego stadionu sportowego w Chojnicach	EFRR	9 000 000/ 1 460 000	czerwiec 2005 - sierpień 2007
Przebudowa układu drogowego Chojnice-Charzykowy	EFRR	29 050 060,00/ 21 787 500,00	19 maj 2005 r. – 31 październik 2006 r.
Program Restauracji Obiektów Dziedzictwa Kulturowego w Chojnicach	EFRR	5 000 000/ 3 700 000	22 marca 2006 r.- 15 października 2007 r.
Rewitalizacja zdegradowanych obiektów i otoczenia po byłym szpitalu w Chojnicach	EFRR	18 400 000/ 11 700 000	2 września 2005 r. – 29 września 2006 r.
Poprawa efektywności energetycznej oraz rozwój OZE w Chojnicko – Człuchowskim Miejskim Obszarze Funkcjonalnym - dokumentacja projektowa	EFRR	1 726 579,00/ 1 248 011,88 zł	23.09.2014- 05.06.2015 r.
Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii	EFRR	628.530,00/ 471.397,50	16.06.2014- 15.05.2015 r.
Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu mieszkańców Chojnic	EFRR	1 659 686,19 / 85%	Do 31 października 2014 r.
Rekultywacja 15 składowisk odpadów komunalnych zlokalizowanych na obszarze działania Zakładu Zagospodarowania Odpadów w Nowym Dworze	EFRR	9.165.096,13/ 6.397.947,15	06.2012 – 03.2015 r.
Baszta w Fosie Miejskiej budowana w ramach projektu "Zintegrowany System Informacji Turystycznej; Budowa Centrów Informacji Turystycznej - Bramy Kaszubskiego Pierścienia wraz z kampanią promocyjną	EFRR	12.349.129,63/ 8.548.051,27	01.04.2010- 16.05.2011 r.
Poprawa bilansu wodnego w mieście Chojnice poprzez przebudowę i rozbudowę systemu odbioru, odprowadzania i oczyszczania wód opadowych i roztopowych w części zlewni Strugi Jarcewskiej	EFRR	10 928 877,58/ 8 196 658,17	Maj 2009 – Listopad 2010 r.
Przebudowa głównej arterii komunikacyjnej Miasta Chojnice stanowiącej fragment międzynarodowego układu komunikacyjnego Berlin-Kaliningrad	EFRR	14.001.356,06/ 10.000.000,00	01.07.2008r - 10.11.2010 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.miastochojnice.pl

Komplementarność źródeł finansowania

Komplementarność źródeł finansowania, w kontekście polityki spójności 2014-2020, oznacza, że finansowanie projektów rewitalizacyjnych, wynikających z planu rewitalizacji opiera się na

uzupełnianiu się i łączeniu wsparcia ze środków EFRR, EFS i FS z wykluczeniem ryzyka wystąpienia podwójnego dofinansowania.

Mechanizm zapewnienia komplementarności źródeł finansowania opierać się będzie na silnej koordynacji i synergii projektów rewitalizacyjnych ze środkami polityk i instrumentów zarówno programów operacyjnych, jak i krajowych.

Komplementarność finansowa przejawia się również poprzez łączenie zróżnicowanych źródeł finansowania, dlatego w ramach realizacji procesu rewitalizacji Miasta Chojnice, przewiduje się finansowanie projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych z takich źródeł jak:

- RPO WP,
- Budżet Miasta Chojnice,
- Środki prywatne (w tym wspólnot i spółdzielni mieszkaniowych),
- Środki organizacji pozarządowych,
- Środki Parafii Rzymskokatolickiej p.w. Ścięcia Św. Jana Chrzciciela.

10. Harmonogram realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji

Tabela 28 Szacunkowy czas realizacji poszczególnych projektów

Lp.	Nazwa projektu	Szacunkowy czas realizacji projektu
Projekty kluczowe		
1.	Program wsparcia dla osób niesamodzielnych, seniorów i osób z niepełno sprawnościami oraz ich rodzin	2017 -2020
2.	Rozwój usług społecznych z zakresu wsparcia rodziny	2017-2020
3.	Budowa obiektu przy ul. Dworcowej na cele społeczne wraz z zagospodarowaniem otoczenia.	2017-2018
4.	Renowacje i remonty elementów wspólnych w budynkach mieszkalnych wraz z zagospodarowaniem otoczenia budynków i przestrzeni publicznych na cele społeczne.	2017-2020
5.	Budowa ul. Subisława na odcinku do ul. Towarowej	
6.	Kompleksowe zagospodarowanie przestrzeni Wzgórza Ewangelickiego w Chojnicach.	2017-2019
7.	Drobne inicjatywy rewitalizacyjne	2017-2020
8.	Stop bezrobociu i wykluczeniu!	2016-2018
9.	Stop wykluczeniu - start na pracę	2017-2022
10.	Zagospodarowanie i adaptacja Fosy Miejskiej wraz z murami obronnymi na cele ścieżki kulturowej w mieście Chojnice	..
11.	Roboty rozbiórkowe, odbudowa, przebudowa, remont i adaptacja budynku „starej plebanii” na cele edukacji konserwatorskiej, związanej z twórczością Hermana Hana oraz wykonanie robót budowlanych i konserwatorskich w budynku ”starej plebanii” i zakup wyposażenia pomieszczeń	
12.	Konserwacji i restauracji zabytków: Baszta	

Źródło: Opracowanie własne

11. Indykatywne ramy Finansowe GPR

Tabela 29 Szacowana wartość poszczególnych projektów

Lp.	Tytuł projektu	Źródła finansowania				Szacunkowy koszt realizacji projektu (PLN)	Czy projekt będzie realizowany w razie niepozyskania planowanych środków zewnętrznych?		
		Budżet miasta	Środki własne (w tym parafii, NGO, wspólnot i spółdzielni)	Fundusze zewnętrzne, w tym RPO WP	Inne źródła dofinansowania		Tak	Inny termin lub zakres	Nie
1	Program wsparcia dla osób niesamodzielnych, seniorów i osób z niepełnosprawnościami oraz ich rodzin					1 200 000			
2	Rozwój usług społecznych z zakresu wsparcia rodziny					1 600 000			
3	Budowa obiektu przy ul. Dworcowej na cele społeczne wraz z zagospodarowaniem otoczenia.					1 000 000			
4	Renowacje i remonty elementów wspólnych w budynkach mieszkalnych wraz z zagospodarowaniem otoczenia budynków i przestrzeni publicznych na cele społeczne.					2 400 000			
5	Budowa ul. Subisława na odcinku do ul. Towarowej					2 000 000			
6	Kompleksowe zagospodarowanie przestrzeni Wzgórza Ewangelickiego w Chojnicach.					2 350 000			
7	Drobne inicjatywy rewitalizacyjne					160 000			
8	Stop bezrobociu i wykluczeniu!					923 349			
9	Stop wykluczeniu - start na pracę					1 724 403			
10	Zagospodarowanie i adaptacja Fosi Miejskiej wraz z murami obronnymi na cele ścieżki kulturowej w mieście Chojnice					...			
11	Roboty rozbiórkowe, odbudowa, przebudowa, remont i adaptacja budynku „starej plebanii” na cele edukacji konserwatorskiej, związanej z twórczością Hermana Hana oraz wykonanie robót budowlanych i konserwatorskich w budynku „starej plebanii” i zakup wyposażenia pomieszczeń					1 000 000			
12	Konserwacja i restauracja zabytków: Baszta					900 000			
Suma:									

Źródło: opracowanie własne

12. Mechanizmy partycypacji społecznej w procesie rewitalizacji

Gminny Program Rewitalizacji wypracowany jest przez samorząd gminny i poddawany jest dyskusji w oparciu o diagnozę lokalnych problemów:

- społecznych,
- gospodarczych,
- przestrzenno-funkcjonalnych,
- technicznych,
- środowiskowych,

Przygotowanie oraz wdrażanie procesem rewitalizacji w Chojnicach opierają się na zasadach partnerstwa i partycypacji²⁰. Partycypacja społeczna wpisana jest w proces rewitalizacji, na każdym jego etapie: diagnozy, programowania, wdrażania i monitorowania. Współpraca z różnymi grupami interesariuszy, w szczególności ze społecznością obszarów rewitalizacji, innymi ich użytkownikami, takimi jak: przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe pozwoli na:

- wyznaczenie liderów społecznych z różnych środowisk,
- określenie obszarów problemowych,
- zdiagnozowanie potrzeb rewitalizacyjnych w gminie,
- wypracowanie społecznej akceptacji podejmowanych działań rewitalizacyjnych,
- pozyskanie, ze źródeł publicznych i prywatnych, środków na działania rewitalizacyjne,
- systematyczne i ciągłe monitorowanie postępów realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji oraz jego aktualizację.

Przygotowanie Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Chojnice, jego wdrażanie i monitorowanie opierają się na współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy, w tym przede wszystkim ze:

- społecznością obszaru rewitalizacji,
- użytkownikami obszaru rewitalizacji,
- lokalnymi przedsiębiorcami,
- organizacjami pozarządowymi.

Interesariusze to instytucje, osoby lub grupy osób, które znajdują się w strefie bezpośredniego lub pośredniego oddziaływania Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Chojnice oraz instytucje i osoby, które mogą mieć wpływ (pozytywny lub negatywny) na realizację Programu i jego rezultaty. Interesariuszami GPR Chojnice są:

- pojedyncze osoby (mieszkańcy i użytkownicy obszaru rewitalizowanego),
- lokalne społeczności i ich formalni i nieformalni przedstawiciele,
- władze samorządowe i krajowe,
- politycy,
- przywódcy religijni,
- grupy specjalnych interesów,
- przedstawiciele biznesu,
- turyści,
- potencjalni mieszkańcy,
- organizacje pozarządowe.

---

²⁰ Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, s. 24.

Kompleksowość procesu rewitalizacji w Chojnicach zakładająca włączenie wielu grup interesariuszy, wymaga stworzenia struktury organizacyjnej oraz podziału kompetencji i obowiązków.

12.1. Partycypacja społeczna w procesie szczegółowej diagnozy czynników i zjawisk kryzysowych oraz potencjałów Miasta Chojnice

Jednym z podstawowych założeń wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji jest aktywne włączenie społeczności lokalnej w proces wprowadzania zmian. Jednym ze sposobów takiej aktywizacji jest organizacja konsultacji społecznych. Są to spotkania, podczas których władze przedstawiają mieszkańcom swoje plany związane z przedsięwzięciami, które będą realizowane w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji, i które będą miały realny wpływ na ich jakość życia²¹. Niezwykle istotnym elementem konsultacji jest możliwość wysłuchania opinii i propozycji mieszkańców - konsultacje społeczne mają bowiem charakter dyskusji, która moderowana jest przez wyznaczoną wcześniej osobę.

Należy podkreślić, że ważnym elementem partycypacji społecznej jest efektywna, dwukierunkowa komunikacja z interesariuszami, tj. osobami, grupami osób, instytucjami, na które w pośredni lub bezpośredni sposób oddziałuje Gminny Program Rewitalizacji. Do interesariuszy programu zalicza się: mieszkańców obszaru rewitalizacji, właścicieli, użytkowników nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym terenie. Również w skład wchodzi podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić działalność gospodarczą lub społeczną (w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne, jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne oraz organy władzy publicznej).

W ramach prowadzonych prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji zapewniona została zarówno jednokierunkowa, jak i dwukierunkowa komunikacja z interesariuszami:

- Komunikacja jednostronna – stworzenie specjalnej zakładki na stronie internetowej Urzędu Miasta, w której umieszczane zostały: karty projektów oraz informacje o pracach nad Gminnym Programem Rewitalizacji, konsultacjach społecznych, prowadzonych badaniach.
- Komunikacja dwustronna – spotkania konsultacyjne w formie warsztatów.

Zapewnianie mechanizmów partycypacji społecznej niesie ze sobą wiele korzyści:

- Mieszkańcy znają i rozumieją intencje władz lokalnych,
- Następuje lepsze zdiagnozowanie potrzeb lokalnych,
- Usprawnia się komunikacja,
- Mieszkańcy angażują się zarówno w proces tworzenia rozwiązania/strategii jak również są też częścią rozwiązania,
- Zwiększa się zaufanie do władz lokalnych,
- Wykorzystuje się realne i potencjalne zasoby lokalne do rozwiązywania problemów - szerokie korzystanie z różnorodnych kompetencji, umiejętności ludzi i instytucji,
- Mieszkańcy nie są biernym odbiorcą usług, a aktywnym podmiotem zmiany,

---

²¹ polityka społ. stopień zaspokojenia potrzeb materialnych i niematerialnych – spełniania standardów lub realizacji wartości: biologicznych, psychologicznych, duchowych, społecznych i politycznych, kulturalnych, ekonomicznych i ekologicznych jednostek, rodzin i zbiorowości; pojęcie stosowane w polityce społecznej, psychologii, medycynie, ekonomii i socjologii; (Encyklopedia PWN).

- Tworzy się kultura dialogu i kreatywności,
- Zapobiega się potencjalnym konfliktom w przyszłości, w szczególności w sprawach drażliwych.

Współpraca z różnymi grupami interesariuszy, w szczególności ze społecznością obszarów rewitalizacji i innymi ich użytkownikami, takimi jak przedsiębiorcy czy organizacje pozarządowe, pozwoli na:

- wyznaczenie liderów społecznych z różnych środowisk;
- określenie obszarów problemowych;
- zdiagnozowanie potrzeb rewitalizacyjnych w gminie;
- wypracowanie społecznej akceptacji podejmowanych działań rewitalizacyjnych;
- pozyskanie, ze źródeł publicznych i prywatnych, środków na działania rewitalizacyjne;
- systematyczne i ciągłe monitorowanie postępów realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji oraz jego aktualizację.

W toku przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji dążyło się, aby działania, o których mowa, skutkowały wypowiedzeniem się przez wszystkich interesariuszy wymienionych powyżej oraz wszystkich interesariuszy prowadzących na obszarze rewitalizacji działalność.

Poniżej przedstawione zostały wykorzystane formy partycypacji społecznej:

- badanie ankietowe CATI z mieszkańcami obszaru rewitalizacji, n= 391;
- indywidualne wywiady pogłębione IDI z interesariuszami rewitalizacji i lokalnymi liderami, n=15;
- spotkań z mieszkańcami podobszarów Śródmieście i Dworcowa, służących zebraniu pomysłów prowadzonych techniką Charette – **12, 13, 21.12.2016 r.**, liczba uczestników spotkań wynosiła kolejno: 12, 12, 13 osób. Szczegółowe informacje na temat spotkań przedstawia raport z I etapu konsultacji społecznych stanowiący załącznik do Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Chojnice;
- spotkanie z Zespołem ds. Rewitalizacji przy współudziale eksperta ds. rewitalizacji miasta Chojnice (przedstawiciele administracji samorządowej) – **12, 21.12.2016 r.**, liczba uczestników spotkania wynosiła kolejno: 9, 15 osób. Szczegółowe informacje na temat spotkań przedstawia raport z I etapu konsultacji społecznych stanowiący załącznik do Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Chojnice;
- spotkania warsztatowego umożliwiającego ocenę partycypacyjną działań organizowanych przez wykonawcę programu rewitalizacji - konsultacje społeczne na koniec etapu opracowania gminnego programu rewitalizacji – **29.12.2016 r.**, w spotkaniu uczestniczyło 15 osób. Szczegółowe informacje na temat warsztatu przedstawia raport z I etapu konsultacji społecznych stanowiący załącznik do Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Chojnice;

Na etapie konsultacji społecznych projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Chojnice wykorzystano formy partycypacji społecznej w postaci:

- 4 spotkań w formie spacerów studyjnych po obszarze rewitalizacji – **21.02, 2, 7, 9.03.2017 r.**, liczba uczestników spotkań wynosiła kolejno: 9, 11, 11, 7 osób. Szczegółowe informacje na temat spotkań przedstawia raport podsumowujący z II etapu konsultacji społecznych stanowiący załącznik do Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Chojnice;
- 4 spotkań z mieszkańcami - **21.02, 2, 7, 9.03.2017 r.**, liczba uczestników spotkań wynosiła kolejno: 9, 11, 12, 9 osób. Szczegółowe informacje na temat spotkań

przedstawia raport podsumowujący z II etapu konsultacji społecznych stanowiący załącznik do Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Chojnice;

Ważnym jest, by działania partycypacyjne prowadzone były w sposób ciągły. Nie mogą zakończyć się one na procesie planowania, lecz dotyczyć muszą także realizacji projektów rewitalizacyjnych (upowszechniania informacji na temat GPR, zasad uczestnictwa partnerów i beneficjentów, upublicznianie aktów prawnych i dokumentów, współpracy międzyinstytucjonalnej, udziału interesariuszy w inicjatywach lokalnych) oraz funkcjonowania po zakończeniu procesu rewitalizacji (upubliczniania monitoringu zmian z naciskiem na obszary rewitalizowane, publikowanie raportów i sprawozdań, badania na temat oceny procesów rewitalizacji, prezentacje efektów rewitalizacji).

Partycypacja społeczna jest wpisana w proces rewitalizacji jako fundament działań na każdym etapie tego procesu (diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, monitorowanie). Skonsolidowanie wysiłków różnych podmiotów na rzecz obszaru rewitalizacji jest warunkiem sukcesu.

12.2. Odpowiedzialny społecznie obszar rewitalizacji

Terytorium społecznie odpowiedzialne TSR® (Territories Socialement Responsable) jest zintegrowanym systemem lokalnego planowania uwzględniającym aspekty społeczne, ekonomiczne, kulturowe i środowiskowe. Dodatkowo metodologia TSR® oparta jest na procesie partycypacyjnego zarządzania, którego założeniem jest wzrost jakości życia społeczności lokalnej na danym terytorium poprzez²²:

- Zwiększenie spójności społecznej,
- Wzrost efektywności ekonomicznej,
- Zrównoważony rozwój,
- Wzrost demokracji.

Terytorium społecznie odpowiedzialne zapewnia wysoką jakość życia wszystkim jednostkom społeczności lokalnej. Proces TSR® charakteryzuje komplementarność, partycypacja, długoterminowość czy wzmocnienie świadomości społecznej. Koncepcja ta, jest dopełnieniem dobrze znanej strategii Społecznej Odpowiedzialności Biznesu (CSR Corporate Social Responsibility), natomiast jej opracowanie jest odpowiedzią na rosnące zapotrzebowanie na strategię odpowiedzialnego rozwoju społeczeństw w warunkach globalizacji, polityki i gospodarki rynkowej.

Modelowe implementowanie modelu TSR® bazuje na poszukiwaniu rozwiązań dla problemów charakterystycznych dla poszczególnych wartości kapitału społecznego na terenie danego terytorium (za jeden z podstawowych warunków powodzenia TSR® uznaje się znalezienie właściwych granic terytorium, czyli jego potencjału na tle obowiązujących podziałów).

Opracowanie Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Chojnice wpisuje się w metodologię koncepcji Territories Socialement Responsable:

- W pierwszej kolejności przeprowadzona została diagnoza uwzględniająca m.in. aspekty społeczne, ekonomiczne, kulturowe i środowiskowe.

---

²² The REVES Charter, wytyczne TSR®, Mesyna 2007

- Następnie wyznaczony został obszar zdegradowany oraz obszar rewitalizacji (znalezienie właściwych granic terytorium).
- W konsekwencji opracowania diagnozy i wyznaczenia obszaru rewitalizacji, a także przy wykorzystaniu partycypacji społecznej (konsultacje społeczne, spotkanie otwierające) opracowano system rozwiązań dla problemów charakteryzujących społeczność lokalną.
- Dodatkowo opracowane zostały zasady i narzędzia służące realizacji, monitoringowi i ocenie Gminnego Programu Rewitalizacji zgodnie z zasadą partycypacji społecznej.

13. System wdrażania (realizacji) Gminnego Programu Rewitalizacji

System wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Chojnice, zgodnie z Rozdziałem 2 *Ustawy o rewitalizacji*, oparty jest na zasadzie partnerstwa i partycypacji. Partycypacja społeczna na etapie wdrażania Programu (jako działania komplementarne do partycypacji na etapach diagnozy, programowania, czy monitorowania) umożliwi wypracowanie społecznej akceptacji dla podejmowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, pozyskanie środków na działania rewitalizacyjne ze źródeł publicznych oraz prywatnych oraz systematyczny monitoring postępów realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Chojnice oraz w razie konieczności (np. podczas wystąpienia istotnej zmiany warunków realizacji GPR) jego aktualizację.

Wdrażanie oraz monitorowanie Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Chojnice bazują na współpracy i zaangażowaniu wszystkich grup interesariuszy, poprzez prowadzenie procesu dialogu społecznego pomiędzy zróżnicowanymi interesariuszami Gminnego Programu Rewitalizacji.

W celu zainicjowania współpracy różnych środowisk Miasta Chojnice, zostanie powołany **Komitet Rewitalizacji** w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące od dnia uchwalenia dokumentu. Społeczny charakter Komitetu wyrażać się będzie w jego funkcji opiniodawczo – doradczej.

Formy partycypacji społecznej na etapie wdrażania i monitorowanie Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Chojnice szczegółowo przedstawia **Tabela 30** Formy partycypacji społecznej na etapie wdrażania i monitorowania.

Tabela 30 Formy partycypacji społecznej na etapie wdrażania i monitorowania

System wdrażania (realizacji)	System monitoringu
Formy komunikacji jednokierunkowej, czyli informowania społeczności lokalnej, tj. umieszczenie informacji na stronach internetowych Gminy, informacje w Biuletynie Informacji Publicznej, artykuły w lokalnych mediach i materiały drukowane w obiektach użyteczności publicznej.	Formy komunikacji jednokierunkowej: upublicznianie cyklicznych (raz na trzy lata) raportów oraz analiz wskaźnikowych wszystkim interesariuszom Gminnego Programu Rewitalizacji.
Formy komunikacji dwukierunkowej w postaci spotkań konsultacyjnych/ warsztatowych, których częstotliwość oraz szczegółowa forma zostaną zweryfikowane na etapie prac realizacyjnych. W spotkaniach uczestniczyć mogą m.in. przedstawiciele Komitetu	Formy komunikacji dwukierunkowej: organizacja debat publicznych z władzami lokalnymi lub festynów na obszarze rewitalizacji z prezentacją efektów Gminnego Programu Rewitalizacji.

Rewitalizacji, zespoły i osoby powiązane pośrednio i bezpośrednio z działaniami rewitalizacyjnymi, czy podmioty, na które działania rewitalizacyjne będą oddziaływały (np. mieszkańcy, przedsiębiorcy, liderzy społeczni, przedstawiciele Gminy, parafie).

Włączenie lokalnych liderów społecznych do ciał monitorujących i oceniających zmiany na Obszarze Rewitalizacji.

Źródło: Opracowanie własne

Na etapie wdrażania (realizacji) Gminnego Programu Rewitalizacji:

- Komunikacja jednokierunkowa polegać będzie na informowaniu społeczności lokalnej oraz interesariuszy rewitalizacji o postępach, ewentualnych zmianach i aktualizacjach, konsultacjach społecznych programu za pomocą materiałów drukowanych, tj. plakatów umieszczanych w obiektach użyteczności publicznej, słupach i gablotach informacyjnych.
- Komunikacja dwukierunkowa w postaci spotkań konsultacyjnych z mieszkańcami, interesariuszami, Zespołem ds. rewitalizacji, Komitetem Rewitalizacji (w zależności od potrzeb forma będzie weryfikowana bezpośrednio przed spotkaniem spośród takich form jak: warsztat, prelekcja, debata, sądy obywatelskie, spacer studyjny itp.) nastawiona będzie na wielowymiarowe rozwiązywanie problemów, poszukiwanie rozwiązań oraz aktualizację zapisów GPR lub projektów rewitalizacyjnych przy uwzględnieniu opinii lokalnej społeczności i interesariuszy rewitalizacji. Na etapie wdrażania spotkania konsultacyjne organizowane będą wedle oczekiwań i potrzeb interesariuszy rewitalizacji oraz w ramach aktualizacji GPR.

Na etapie monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji:

- Komunikacja jednokierunkowa polegać będzie na informowaniu społeczności lokalnej oraz interesariuszy rewitalizacji o postępach w procesie rewitalizacji w postaci publikowaniu raportów w formie sprawozdań (publikowanych raz na trzy lata) z realizacji celów, zawierających informację na temat podejmowanych działań, realizowanych przedsięwzięciach, stopnia ich realizacji oraz ich efektów końcowych.
- Formy komunikacji dwukierunkowej będą zbieżne w czasie z publikacją sprawozdań, a nastawione będą na upublicznienie i upowszechnienie ich w miejscu zamieszkania lokalnej społeczności obszaru rewitalizacji, w postaci: festynów, pikników, debat itp. na terenie wyznaczonym do rewitalizacji.
- Istotne znaczenie będzie stanowić również włączenie tzw. lokalnych liderów w aktywne uczestnictwo w procesie monitorowania rewitalizacji, poprzez m.in. zapraszanie przedstawicieli organizacji pozarządowych, zarządców nieruchomości, przedstawicieli Rad Osiedlowych itp. na ww. wydarzenia oraz włączenie ich w działania Komitetu Rewitalizacji.

13.1. Komitet Rewitalizacji

Komitet Rewitalizacji stanowi jeden ze sposobów zapewnienia udziału interesariuszy w rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniodawczą – doradczą w sprawach związanych z rewitalizacją. Ustawa o rewitalizacji wprowadza obowiązek powołania (przed uchwaleniem GPR lub w ciągu 3 miesięcy od uchwalenia GPR) Komitetu Rewitalizacji, którego powołanie następuje poprzez (kolejno):

1. Konsultacje społeczne projektu uchwały dotyczącej KR wg. zasad określonych w ustawie o rewitalizacji,

2. Uchwała Rady Miejskiej określająca zasady wyznaczania składu KR i zasady jego działania,
3. Powołanie KR zarządzeniem Burmistrza Miasta.

Ad 1. – Konsultacje społeczne²³

Burmistrz Miasta Chojnice ogłasza przystąpienie do **konsultacji społecznych** projektu uchwały Rady Miejskiej w Chojnicach w sprawie **zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji**.

Konsultacje mają na celu zebranie od osób zainteresowanych uwag, opinii i propozycji odnośnie zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji. Konsultacje prowadzone są na podstawie art. 7 ust. 3 w związku z art. 6 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. z 2015 r. poz. 1777).

Konsultacje przeprowadzone będą w okresie od dnia **29 listopada 2016 r. do dnia 22 grudnia 2016 r. do godz. 15:00** w następujących formach:

1. **spotkań** "o Komitecie Rewitalizacji przy kawie" organizowanych 29 listopada 2016r.:
  - a. o godzinie 9.00 w Centrum Edukacyjno-Wdrożeniowym w Chojnicach, ul. Piłsudskiego 30a;
  - b. o godzinie 11.00 w restauracji Fosa w Chojnicach, ul. Grobelna 3;
  - c. o godzinie 13.00 w restauracji Siódemka w Chojnicach, ul. Subistawa 7;
2. **spotkania** realizowanego techniką „otwartej przestrzeni” - spotkanie rozpocznie się o godzinie 16.00 w Centrum Edukacyjno-Wdrożeniowym w Chojnicach, ul. Piłsudskiego 30a, dnia 6 grudnia 2016r.;
3. **narady obywatelskiej grupy przedstawicielskiej** osób wskazanych przez Przewodniczących Samorządów Mieszkańców Osiedli organizowanej w dniach 9 grudnia 2016r. o godzinie 16:00, 12 grudnia 2016r. o godzinie 17:30 i 13 grudnia 2016r. o godzinie 16.00 w Urzędzie Miejskim w Chojnicach w sali 408;
4. **zbierania uwag, propozycji i opinii** w formie papierowej i elektronicznej, z wykorzystaniem formularza konsultacyjnego. Wypełnione formularze należy dostarczyć w okresie trwania konsultacji:
  - drogą elektroniczną na adres: rewitalizacja@miastochojnice.pl,
  - drogą korespondencyjną na adres: Wydział Programów Rozwojowych i Współpracy Zagranicznej, Urząd Miejski w Chojnicach, Stary Rynek 1, 89-600 Chojnice,
  - bezpośrednio do Biura Podawczego na parterze Urzędu Miejskiego w Chojnicach, w godzinach pracy Urzędu.

Formularz konsultacyjny oraz projekt uchwały są dostępne:

- a) w Biuletynie Informacji Publicznej bip.miastochojnice.pl,
- b) na stronie internetowej www.miastochojnice.pl/rewitalizacja,
- c) w Biurze Podawczym Urzędu Miejskiego w Chojnicach, Stary Rynek 1, parter, w godzinach urzędowania,
- d) w Wydziale Programów Rozwojowych i Współpracy Zagranicznej Urzędu Miejskiego w Chojnicach, Stary Rynek 1, IV piętro, pokój 710, w godzinach urzędowania.

²³ <http://www.miastochojnice.pl/?a=323&id=6714>

Ad. 2 - Uchwała Rady Miejskiej określająca zasady wyznaczania składu KR i zasady jego działania²⁴

Burmistrz Miasta Chojnice ogłasza nabór członków **Komitetu Rewitalizacji**, zgodnie z procedurą przyjętą uchwałą Rady Miejskiej w Chojnicach nr XXVIII/323/17 z dnia 23 stycznia 2017r. w sprawie zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji.

Komitet Rewitalizacji Miasta Chojnice, zwany dalej Komitetem, wspiera działania Burmistrza Miasta Chojnice w obszarze rewitalizacji, stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy, a także sprawuje funkcje opiniodawczo–doradcze w sprawach związanych z opracowaniem i wdrażaniem Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Chojnice oraz oceną przebiegu procesu rewitalizacji w mieście Chojnice. Obszar rewitalizacji wyznaczono uchwałą Rady Miejskiej w Chojnicach nr XXII/237/16 z dnia 15 lipca 2016 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie miasta Chojnice.

Komitet składa się z reprezentantów różnych środowisk. Uczestnictwo w jego pracach ma charakter społeczny. W drodze naboru wyłonionych zostanie:

- nie więcej niż 2 przedstawiciele organizacji pozarządowych działających na terenie miasta Chojnice, wskazanych przez organ uprawniony do reprezentowania organizacji pozarządowej,
- nie więcej niż 2 przedstawiciele przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą na obszarze rewitalizacji,
- nie więcej niż 2 przedstawiciele właścicieli / użytkowników wieczystych nieruchomości/ podmiotów zarządzających nieruchomościami znajdującymi się na obszarze rewitalizacji, w tym spółdzielni mieszkaniowych, wspólnot mieszkaniowych, wskazanych przez podmioty uprawnione do reprezentowania tych podmiotów,
- nie więcej niż 4 przedstawiciele mieszkańców obszaru rewitalizacji, posiadających poparcie przynajmniej 10 mieszkańców obszaru rewitalizacji.

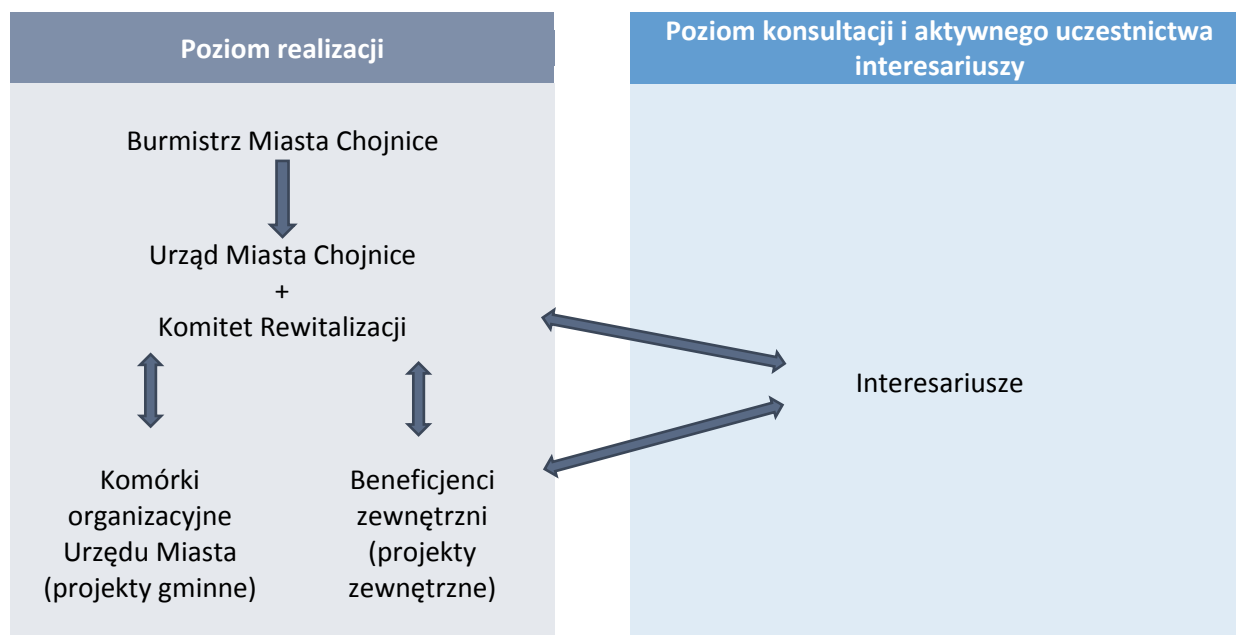
Zgłoszenia kandydatów należy dokonać **w terminie od dnia 6 marca 2017 roku do dnia 21 marca 2017 roku** poprzez wypełnienie i podpisanie „Deklaracji przystąpienia do Komitetu Rewitalizacji Miasta Chojnice”. Deklarację należy złożyć w formie papierowej – przesać za pośrednictwem poczty na adres Urzędu Miejskiego w Chojnicach, Stary Rynek 1, 89-600 Chojnice lub złożyć osobiście w Biurze Podawczym Urzędu Miejskiego w Chojnicach.

13.2. Struktura zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji

Zarówno Ustawa o rewitalizacji, jak również analiza zakresu realizacji Programu, wskazuje, że największy ciężar organizacyjny, zarządczy i finansowy – będzie udziałem samorządu lokalnego i jego jednostek podległych. Dla zapewnienia „dobrego zarządzania” procesem rewitalizacji, a tym samym komplementarności realizowanych działań – istotne wydaje się być stworzenie lub dostosowanie istniejących struktur administracyjno-zarządczych do specyfiki i potrzeb realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji.

²⁴ <http://www.miastochojnice.pl/?a=323&id=6855>

Rysunek 46 Wzajemne relacje i role komórek organizacyjnych Gminy, interesariuszy i beneficjentów zewnętrznych

Źródło: Opracowanie własne

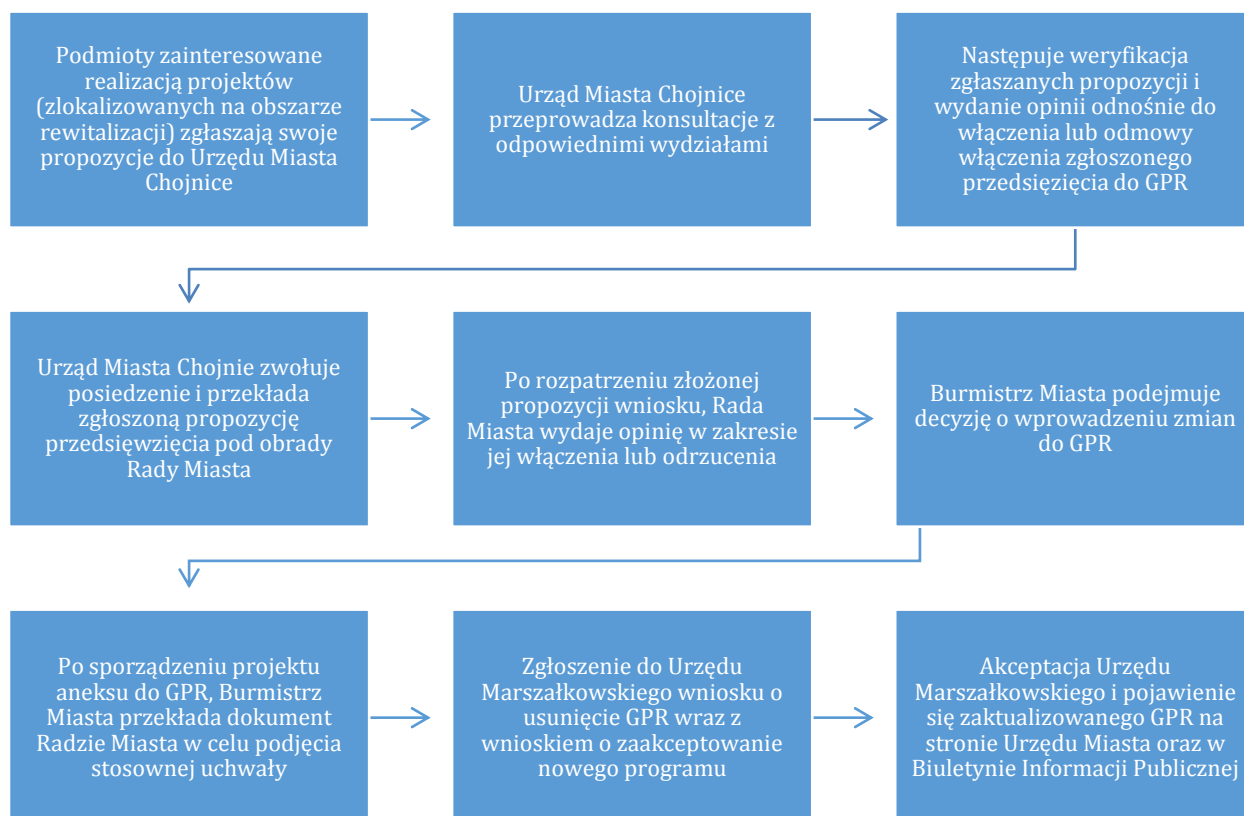
13.3. Aktualizacja GPR

Istotną kwestią przy tworzeniu Gminnego Programu Rewitalizacji jest uwzględnienie jego procesu aktualizacji. Pozwoli to na wszelkie modyfikacje w dokumencie, które będą wynikać wyłącznie ze zmian w bieżącej sytuacji społeczno-gospodarczej miasta. Ponadto, wszystkie zaplanowane działania są określone na podstawie analizy potrzeb i zidentyfikowanych deficytów na obszarze wsparcia. Wpisują się one w zakres publicznych i niepublicznych zadań samorządu gminnego zgodnie z *Ustawą z dnia 8 marca 1990r. o Samorządzie Gminnym uzupełnioną obwieszczeniem Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 17 marca 2016 roku (Dz.U. 2016 poz.446)*. **Jednostką uzupełniającą proces rewitalizacji, będącą jednocześnie głosem społeczności lokalnej jest Rada Miasta Chojnice.** Kompetencje jednostki regulowane są za pomocą powszechnie obowiązujących aktów prawnych, aktów wykonawczych oraz Statutu Rady Miasta Chojnice. Dodatkowo Gminny Program Rewitalizacji oraz każda jego aktualizacja wymaga przyjęcia stosownej uchwały Rady Miasta Chojnice.

Zgodnie z art. 22 ustawy o rewitalizacji W przypadku stwierdzenia, na etapie monitoringu, że gminny program rewitalizacji wymaga zmiany, burmistrz występuje do Rady Miasta z wnioskiem o jego zmianę. Do wniosku załącza się opinię, o której mowa w rozdziale 14. **System monitoringu i oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych.** W przypadku stwierdzenia, w wyniku przeprowadzonej oceny stopnia realizacji gminnego programu rewitalizacji, osiągnięcia celów rewitalizacji w nim zawartych, rada gminy uchyla uchwałę w sprawie gminnego programu rewitalizacji w całości albo w części, z własnej inicjatywy albo na wniosek burmistrza miasta.

W zakresie propozycji nowych przedsięwzięć zgłaszanych do GPR stosowana będzie następująca ścieżka postępowania:

Rysunek 47. Aktualizacja Gminnego Programu Rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne

14. System Monitoringu i oceny GPR

14.1. Monitoring

Fundamentem systemu monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Chojnice jest pozyskanie i zestawienie niezbędnych danych, w tym danych demograficznych oraz gromadzonych przez komórki organizacyjne Urzędu Miasta w Chojnicach, zaangażowane w program rewitalizacji. Gromadzenie tych danych powinno odbywać się na poziomie adresowym, z możliwością agregacji dla obszaru rewitalizacji.

System monitorowania Gminnego Programu Rewitalizacji powinien zawierać dane dotyczące sfery społeczno – ekonomicznej oraz przestrzenno – technicznej. Dane zbierane w systemie powinny w sposób ciągły umożliwiać przeprowadzenie analizy i corocznego raportu obrazującego postęp w realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Chojnice.

Agregowane i analizowane dane posłużą do monitorowania Gminnego Programu Rewitalizacji w odniesieniu do celów strategicznych, operacyjnych, kierunków interwencji oraz poszczególnych projektów rewitalizacyjnych. Dane dotyczące monitoringu będą gromadzone przez Wydział Programów Rozwojowych i Współpracy Zagranicznej oraz Wydział Planowania Przestrzennego.

System monitoringu polegać będzie na analizie zmian zachodzących podczas realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji w ramach wypracowanych obszarów strategicznych.

Monitoring powinien być prowadzony wielopłaszczyznowo (efekty społeczne, ekonomiczne oraz analiza zmian przestrzenno-funkcjonalnych) oraz dostarczać informacji na temat postępów w osiąganiu przyjętych celów.

Monitoring Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Chojnice polegać będzie na dwóch etapach:

1. Raportach w formie sprawozdań (publikowanych raz na trzy lata) z realizacji celów, zawierających informację na temat podejmowanych działań, realizowanych przedsięwzięciach, stopnia ich realizacji oraz ich efektów końcowych.
2. Analizie wskaźnikowej, której celem będzie określenie poziomu korelacji podejmowanych projektów rewitalizacyjnych z procesami społeczno – gospodarczymi w Chojnicach.

14.2. Ewaluacja

Ewaluacja Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Chojnice opiera się na analizie wpływu przedsięwzięć rewitalizacyjnych na poszczególne aspekty funkcjonowania społeczno -gospodarczego interesariuszy Miasta oraz dekoncentracji negatywnych zjawisk na obszarze wyznaczonym do rewitalizacji.

Ewaluacja GPR prowadzona będzie etapowo:

Tabela 31 Etapy ewaluacji Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Chojnice

1. **Ewaluacja ex-ante** (przed realizacją przedsięwzięć rewitalizacyjnych): ocena zasadności poszczególnych działań i przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz ocena ich wpływu na społeczność lokalną i obszary strategiczne.

2. **Ewaluacja w trakcie realizacji przedsięwzięć**: ocena bieżąca przyjętych celów oraz ich wpływu na obszary problemowe.

3. **Ewaluacja ex-post** (po realizacji przedsięwzięć): długoterminowa ocena wpływu oraz trwałości poszczególnych przedsięwzięć na społeczność lokalną i grupy interesariuszy.

4. **Modyfikacja Gminnego Programu Rewitalizacji**: po przeprowadzeniu ewaluacji lub w razie wystąpienia istotnej zmiany warunków realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji.

Źródło: Opracowanie własne

Ocena procesu rewitalizacji będzie prowadzona na trzech poziomach:

1. Wskaźnikach produktu przypisanych do poszczególnych projektów (Rozdział 8),
2. Wskaźnikach rezultatu przypisanych do poszczególnych projektów (Rozdział 8),
3. Wskaźnikach oddziaływania przypisanych do poszczególnych celów operacyjnych, które przedstawia poniższa tabela:

Tabela 32 Wskaźniki oddziaływania GPR Miasta Chojnice

Wskaźniki oddziaływania					
Cel operacyjny	Wskaźnik	Tendencja	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło danych
Cel strategiczny 1					
Integracja i aktywizacja społeczna osób o zróżnicowanym wieku i statusie materialnym	Liczba przyznanych świadczeń pomocy społecznej	Spadająca	1816	1600	Sprawozdania MOPS
	Liczba osób korzystających z nowych ofert programowych w zakresie integracji i aktywizacji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	Rosnąca	-	300	Listy uczestników, dokumentacja zdjęciowa
Wsparcie osób starszych, niepełnoprawnych, ich rodzin i opiekunów, a także rodzin i dzieci z rodzin dysfunkcyjnych	Liczba osób dotknięta bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	Spadająca	316	270	Sprawozdania MOPS
Przeciwdziałanie patologiom oraz dziedziczeniu negatywnych postaw życiowych	Liczba przestępstw	Spadająca	196	150	Sprawozdania KPP
	Liczba osób uzależnionych od alkoholu	Spadająca	83	60	Sprawozdania MOPS i MKRPA
Cel strategiczny 2					
Aktywizacja zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	Liczba osób bezrobotnych	Spadająca	1091	900	Sprawozdania PUP
	Liczba osób długotrwale bezrobotnych	Spadająca	549	520	Sprawozdania PUP
	Liczba osób dotknięta problemem ubóstwa	Spadająca	505	405	Sprawozdania MOPS
	Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych	Nie malejąca	659		Ewidencja działalności gospodarczych
Wsparcie działalności organizacji pozarządowych, w szczególności podmiotów Ekonomii Społecznej	Liczba organizacji pozarządowych włączonych w proces rewitalizacji	Nie malejąca	...		Sprawozdania z działalności NGO
	Liczba osób zagrożonych marginalizacją ekonomiczną	Spadająca	505	405	Sprawozdania MOPS
Wykorzystanie dziedzictwa kulturowego i historycznego do promocji obszaru rewitalizacji	Liczba stałych miejsc pracy związanych z dziedzictwem kulturowym i historycznym obszaru	Rosnąca	wzrost o 5		Ewidencja działalności gospodarczych
	Liczba turystów odwiedzających miasto	Rosnąca	wzrost o 10%		Badania ankietowe, badania ruchu turystycznego

Cel strategiczny 3					
Zwiększenie bezpieczeństwa i użyteczności rewitalizacji poprzez inwestycje w infrastrukturę społeczną i mieszkaniową	Liczba osób korzystających z nowopowstałej infrastruktury społecznej	Rosnąca	-	1000	Badania ankietowe, dokumentacja instytucji społecznych
	Liczba zrewitalizowanych budynków mieszkalnych	Rosnąca	-	20	Audyty, spacer studyjny, protokoły odbioru
	Liczba pustostanów	Spadająca	5	0	Audyty, spacer studyjny, dokumentacja projektowa
Dostosowanie oferty i infrastruktury spędzania czasu wolnego do potrzeb osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	Liczba przestępstw i wykroczeń wśród dzieci i młodzieży	Spadająca	3	1	Sprawozdania KPP
	Liczba osób korzystających z nowopowstałej infrastruktury spędzania czasu wolnego	Rosnąca	-	1000	Badania ankietowe
Estetyzacja ładu przestrzennego obszaru rewitalizacji oraz poprawa bezpieczeństwa komunikacyjnego	Liczba budynków wymagających remontu	Spadająca	7	0	Audyty, spacer studyjny, dokumentacja projektowa
	Liczba wypadków i wykroczeń komunikacyjnych	Spadająca	spadek o 10%		Sprawozdania KPP
	Liczba sąsiedzkich inicjatyw lokalnych mających na celu estetyzację otoczenia	Rosnąca	wzrost o 15%		Audyty, spacer studyjny, badania ankietowe

Źródło: opracowanie własne

15. Niezbędne zmiany w dokumentach strategicznych Miasta Chojnice

Ustawa przewiduje możliwość wprowadzenia gminnym programem rewitalizacji zmian w gminnych dokumentach strategicznych i wynikających z nich aktach prawa miejscowego.

15.1. Specjalna Strefa Rewitalizacji

W Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Chojnice nie przewiduje się ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji, o której mowa w art. 25 Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku.

15.2. Zmiany w Programie gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Chojnice na lata 2015 – 2020

Obowiązujący Program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Chojnice na lata 2015-2020 jest dostosowany do potrzeb lokalnej społeczności, przy jednoczesnym uwzględnieniu możliwości zasobowych oraz finansowych Gminy. Na etapie sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Chojnice nie przewiduje się zmian w Programie. Po roku 2020, należy uchwalić nowy Program, którego opracowanie poprzedzi Analiza potrzeb

oraz plan remontów i modernizacji budynków i lokali, wraz określeniem potrzeb remontowych.

15.3. Zmiany w uchwale w sprawie zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji

Uchwała Rady Miejskiej w Chojnicach w sprawie wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji projektowana była na etapie tworzenia projektu Gminnego Programu Rewitalizacji, dlatego na etapie opracowania GPR nie należy wprowadzać w jej treść żadnych zmian:

Uchwała Nr XXVIII/323/17 Rady Miejskiej W Chojnicach z dnia 23 stycznia 2017r. w sprawie zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji. Załącznik do uchwały określa zadania Komitetu Rewitalizacji oraz organizację i tryb pracy Komitetu²⁵.

15.4. Zmiany w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy

W ramach wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji planowane jest podjęcie szeregu działań, które mogą oddziaływać na społeczność lokalną obszaru rewitalizacji.

Obowiązujące studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego nie wymaga aktualizacji w zakresie wyznaczenia obszarów wymagających przekształceń, ze względu na uwzględnienie w Studium takich założeń jak:

- Modernizacja infrastruktury technicznej.
- Poprawa warunków mieszkaniowych społeczności.
- Modernizacja ładu i przestrzeni miejskiej.

16. Lista załączników

1. Prezentacje ze spacerów badawczych, spotkań konsultacyjnych z mieszkańcami i Zespołem ds. Rewitalizacji
2. Surowe dane wyników badania CATI
3. Stenogramy pogłębionych wywiadów pogłębionych
4. Raport podsumowujący pierwszy etap konsultacji społecznych
5. Raport podsumowujący drugi etap konsultacji społecznych
6. Raporty cząstkowe dotyczące poszczególnych części drugiego etapu konsultacji społecznych (spacery badawcze, spotkania konsultacyjne, formularz uwag)
7. Sprawozdanie z uzyskanych opinii do GPR
8. Załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji sporządzony na mapie w skali 1:5000

---

²⁵ <http://www.miastochojnice.pl/prawo/3670.pdf>

17. Spis tabel i rysunków

Tabela 1 Ostateczna statystyka obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	19
Tabela 2 Próba badawcza badania CATI.....	22
Tabela 3 Ocena Dzielnicy Dworcowej w podsystemie społecznym	29
<i>Tabela 4 Analiza mocnych i słabych stron podobszaru: Dzielnica Dworcowa .....</i>	<i>51</i>
<i>Tabela 5 Ocena Śródmieścia w podsystemie społecznym .....</i>	<i>56</i>
<i>Tabela 6 Analiza mocnych i słabych stron podobszaru Śródmieście .....</i>	<i>70</i>
Tabela 7 Przyporządkowanie zdiagnozowanych lokalnych potencjałów do odpowiednich podobszarów	74
Tabela 8 Powiązaniu celu strategicznego 1. z problemami i potencjałami oraz kierunkami interwencji	81
Tabela 9 Powiązaniu celu strategicznego 3. z problemami i potencjałami oraz kierunkami interwencji	81
Tabela 10 Powiązaniu celu strategicznego 4. z problemami i potencjałami oraz kierunkami interwencji	82
Tabela 11 Karta projektu nr 1	83
Tabela 12 Karta projektu nr 2	85
Tabela 13 Karta projektu nr 3	86
Tabela 14 Karta projektu nr 4	87
Tabela 15 Karta projektu nr 5	88
Tabela 16 Karta projektu nr 6	89
Tabela 17 Karta projektu nr 7	90
Tabela 18 Karta projektu nr 8	90
Tabela 19 Karta projektu nr 9	91
Tabela 20 Karta projektu nr 10	92
Tabela 21 Karta projektu nr 11	94
Tabela 22 Karta projektu nr 12	95
Tabela 23 Lokalizacja podstawowych przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych	96
Tabela 24 Wpływ projektów na aspekty problemowe	98
Tabela 25 Komplementarność przestrzenna projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	99
Tabela 26 Komplementarność problemowa	100

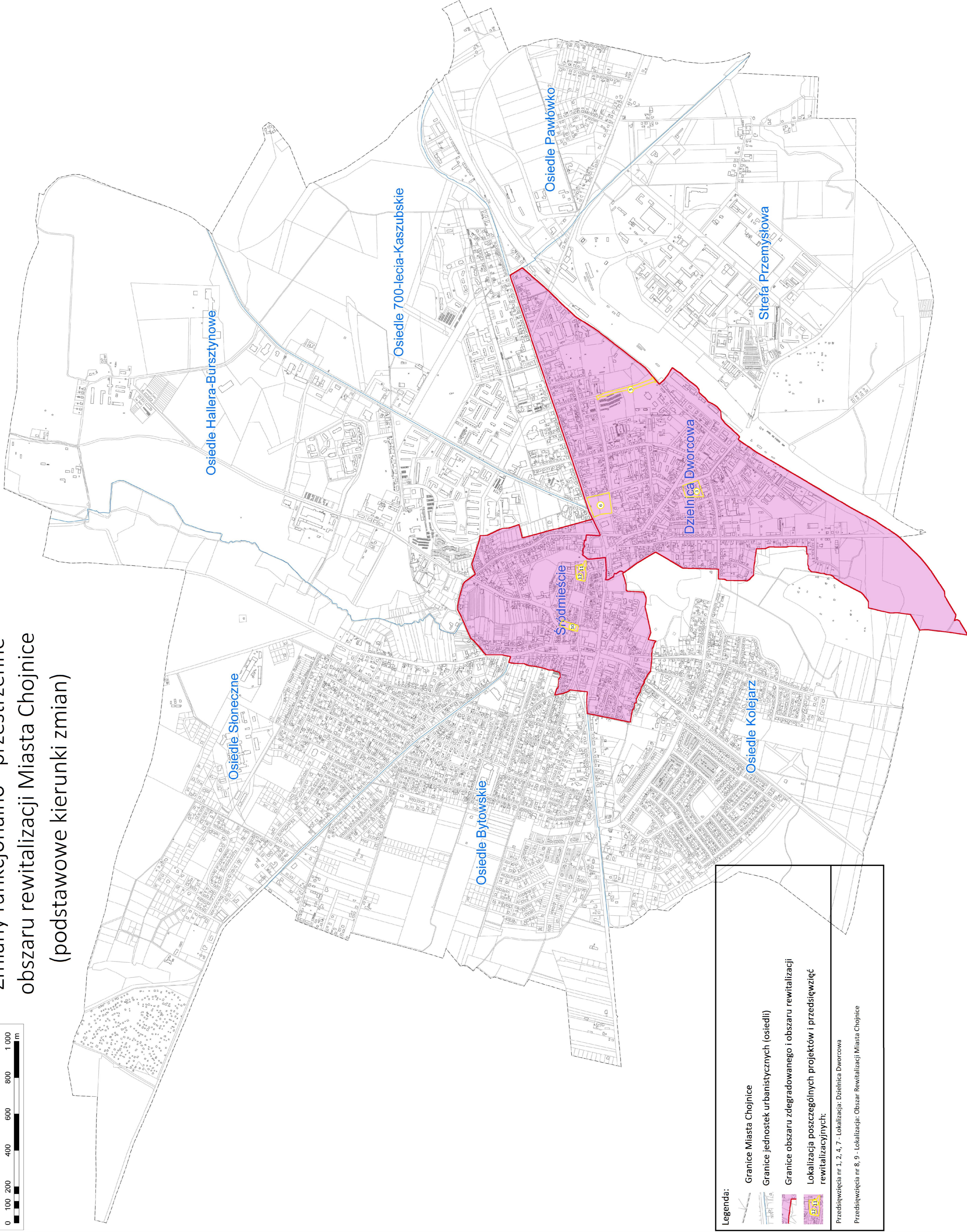
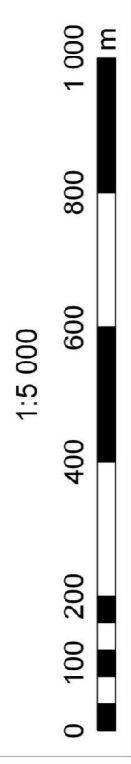
Tabela 27 Komplementarność międzyokresowa	101
Tabela 28 Szacunkowy czas realizacji poszczególnych projektów	102
Tabela 30 Szacowana wartość poszczególnych projektów	103
Tabela 30 Formy partycypacji społecznej na etapie wdrażania i monitorowania	108
Tabela 32 Etapy ewaluacji Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Chojnice	114
Tabela 33 Wskaźniki oddziaływania GPR Miasta Chojnice	115
Rysunek 1 Obszar rewitalizacji Miasta Chojnice	20
Rysunek 2 Liczba lat zamieszkiwania we wskazanym miejscu	22
Rysunek 3 Wykształcenie respondentów	23
Rysunek 4 Status społeczny respondentów	23
Rysunek 5 Związki z obszarem rewitalizacji	24
Rysunek 6 Jak oceniają Państwo natężenie poszczególnych problemów społecznych na obszarze rewitalizacji? Bardzo prosimy o cenę na skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza natężenie najniższe, a 5 najwyższe.	25
Rysunek 7 Jak Państwo oceniają następujące aspekty życia na obszarze rewitalizacji? Bardzo prosimy o ocenę na skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza ocenę najniższą a 5 najwyższą.....	26
Rysunek 8 Jakie grupy społeczne powinny być głównie wspierane na obszarze rewitalizacji? ..	28
Rysunek 9 Koncentracja zjawiska dot. osób korzystających z pomocy społecznej na 1000 mieszkańców, na podobszarze: Dzielnica Dworcowa.....	30
Rysunek 10 Kwoty pochodzące z MOPS, w przeliczeniu na 1 mieszkańca, przekazywane klientom pomocy społecznej podobszarze: Dzielnica Dworcowa	31
<i>Rysunek 11 Koncentracja zjawiska dot. ubóstwa lokalnej społeczności na 1000 mieszkańców, na podobszarze: Dzielnica Dworcowa .....</i>	<i>32</i>
<i>Rysunek 12 Koncentracja zjawiska dot. problemów opiekuńczo-wychowawczych na 1000 mieszkańców, na podobszarze: Dzielnica Dworcowa .....</i>	<i>33</i>
<i>Rysunek 13 Koncentracja zjawiska dot. uzależnienia od alkoholu na 1000 mieszkańców na podobszarze: Dzielnica Dworcowa .....</i>	<i>34</i>
Rysunek 14 Koncentracja zjawiska dot. przestępstw stwierdzonych na 1000 mieszkańców, na podobszarze: Dzielnica Dworcowa	35

Rysunek 15 Koncentracja zjawiska dot. osób z niepełnosprawnością na 1000 mieszkańców, na podobszarze: Dzielnica Dworcowa	36
Rysunek 16 Koncentracja zjawiska dot. ochrony macierzyństwa i przemocy w rodzinie na 1000 mieszkańców, na podobszarze: Dzielnica Dworcowa.....	38
<i>Rysunek 17 Koncentracja zjawiska dot. bezrobocia na 1000 mieszkańców, na podobszarze: Dzielnica Dworcowa .....</i>	<i>40</i>
Rysunek 18 Udział osób długotrwale bezrobotnych w populacji osób bezrobotnych ogółem na podobszarze: Dzielnica Dworcowa	41
Rysunek 19 Czy zna Pan/Pani organizacje pozarządowe (fundacje, stowarzyszenia, organizacje społeczne) z obszaru rewitalizacji, które działają na rzecz integracji społecznej i zawodowej oraz kultury i edukacji, które mogą wspomóc proces rewitalizacji?	43
Rysunek 20 Czy angażował(a) się Pan(i) w dotychczas podejmowane działania na rzecz swojego miejsca zamieszkania o charakterze przestrzennym, społecznym lub gospodarczym (np. organizacja kiermaszu, sadzenie drzew, sprzątanie podwórek)?.....	45
Rysunek 21 Czy włączyłaby/by się Pani/Pan w działania podejmowane na rzecz poprawy życia w miejscu zamieszkania?	45
Rysunek 22 Jak często uczestniczy Pani/Pan w wydarzeniach, imprezach kulturalnych organizowanych w Mieście?	46
<i>Rysunek 23 Koncentracja zjawiska dot. zmniejszonej aktywności gospodarczej na 100 mieszkańców, na podobszarze: Dzielnica Dworcowa .....</i>	<i>48</i>
<i>Rysunek 24 Koncentracja negatywnego zjawiska dot. budynków wybudowanych przed 1970 r. na podobszarze: Dzielnica Dworcowa .....</i>	<i>50</i>
Rysunek 25 Jakie rodzaje przedsięwzięć, powinny być Państwa zdaniem podejmowane w celu ograniczania negatywnych zjawisk społecznych i gospodarczych na wskazanym podobszarze. Prosimy o zaznaczenie maksymalnie trzech najważniejszych.....	53
Rysunek 26 Jakie rodzaje przedsięwzięć, powinny być Państwa zdaniem podejmowane w celu ograniczania negatywnych zjawisk środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych na wskazanym podobszarze. Prosimy o zaznaczenie maksymalnie trzech najważniejszych.	53
Rysunek 27 Jakie grupy społeczne powinny być głównie wspierane na obszarze rewitalizacji?	55

Rysunek 28 Koncentracja zjawiska dot. ochrony macierzyństwa i przemocy w rodzinie na 1000 mieszkańców, na podobszarze: Śródmieście	56
Rysunek 29 Koncentracja zjawiska dot. osób z niepełnosprawnością na 1000 mieszkańców, na podobszarze: Śródmieście	57
Rysunek 30 Koncentracja zjawiska dot. osób korzystających z pomocy społecznej na 1000 mieszkańców, na podobszarze: Śródmieście	58
Rysunek 31 Kwoty pochodzące z MOPS przekazywane klientom pomocy społecznej w przeliczeniu na 1 mieszkańca, na podobszarze: Śródmieście	59
Rysunek 32 Koncentracja zjawiska dot. ubóstwa na 1000 mieszkańców lokalnej społeczności na podobszarze: Śródmieście	60
Rysunek 33 Koncentracja zjawiska dot. uzależnienia od alkoholu na 1000 mieszkańców, na podobszarze: Śródmieście	61
Rysunek 34 Koncentracja zjawiska dot. przestępstw stwierdzonych na 1000 mieszkańców, na podobszarze: Śródmieście	62
Rysunek 35 Koncentracja zjawiska dot. bezrobocia na 1000 mieszkańców, na podobszarze: Śródmieście	63
Rysunek 36 Udział osób długotrwale bezrobotnych w populacji osób bezrobotnych ogółem.	64
Rysunek 37 Czy zna Pan/Pani organizacje pozarządowe (fundacje, stowarzyszenia, organizacje społeczne) z obszaru rewitalizacji, które działają na rzecz integracji społecznej i zawodowej oraz kultury i edukacji, które mogą wspomóc proces rewitalizacji?	65
Rysunek 38 Czy angażował(a) się Pan(i) w dotychczas podejmowane działania na rzecz swojego miejsca zamieszkania o charakterze przestrzennym, społecznym lub gospodarczym (np. organizacja kiermaszu, sadzenie drzew, sprzątanie podwórek)?	66
Rysunek 39 Czy włączyłaby/by się Pani/Pan w działania podejmowane na rzecz poprawy życia w miejscu zamieszkania?	66
Rysunek 40 Jak często uczestniczy Pani/Pan w wydarzeniach, imprezach kulturalnych organizowanych w Mieście?	67
Rysunek 41 Koncentracja zjawiska dot. zmniejszonej aktywności gospodarczej na 100 mieszkańców, na podobszarze: Śródmieście	68
Rysunek 42 Koncentracja negatywnego zjawiska dot. budynków wybudowanych przed 1970 r. na podobszarze: Śródmieście	69

Rysunek 43 Jakie rodzaje przedsięwzięć, powinny być Państwa zdaniem podejmowane w celu ograniczania negatywnych zjawisk społecznych i gospodarczych na wskazanym podobszarze. Prosimy o zaznaczenie maksymalnie trzech najważniejszych.....	71
Rysunek 44 Jakie rodzaje przedsięwzięć, powinny być Państwa zdaniem podejmowane w celu ograniczania negatywnych zjawisk środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych na wskazanym podobszarze. Prosimy o zaznaczenie maksymalnie trzech najważniejszych.....	71
Rysunek 45 Struktura osiągnięcia zakładanej wizji.....	76
<i>Rysunek 46 Wzajemne relacje i role komórek organizacyjnych Gminy, interesariuszy i beneficjentów zewnętrznych.....</i>	<i>112</i>
Rysunek 47. Aktualizacja Gminnego Programu Rewitalizacji.....	113

Zmiany funkcjonalno - przestrzenne obszaru rewitalizacji Miasta Chojnice (podstawowe kierunki zmian)

Legenda:
Granice Miasta Chojnice
Granice jednostek urbanistycznych (osiedli)
Granice obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
Lokalizacja poszczególnych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych:
Przedsięwzięcia nr 1, 2, 4, 7 - Lokalizacja: Dzielnica Dworcowa
Przedsięwzięcia nr 8, 9 - Lokalizacja: Obszar Rewitalizacji Miasta Chojnice